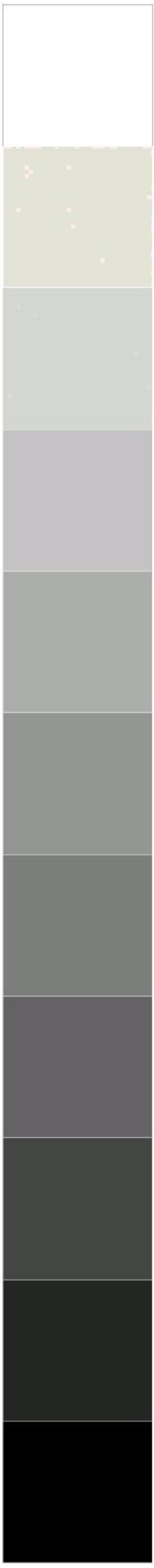

00
01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

4
I D
re dis
I D
gnita
pio r
I D
prim
d ore
a stat
I D
tudi
sceti
purit
I D
quo
I D
mem
tiat
I D
disce
qua
viri
I D
scuti
scit
ne p
I D

88
e
.
ci
ij
n
r
ij
i
di
ij
le
v
p
na
vj
m
p
r
ii
di
of
o
ij
de

De quibz necessarijs In vsta religiosa profice
re disponētibus. c. i.

De loco ⁊ statu naturalis ⁊ primordialis di-
gnitatis: in quo deus homines ⁊ stituit in princi-
pio ⁊ de multis donis que contulerat ei. c. ij

De valle lachrymarū ad quā homo p lapsum
primi hoīs decidit ⁊ de virium aīe destitutione ⁊
d ordinatiōe quā incurrit. Et hic est prim⁹ laps⁹
a statu nostre rectitudinis predicto. c. iij

Q homo nō solum pgressus est a statu recti-
tudinis in lapsu pmi hoīs: sed etiā illect⁹ ⁊ cupi-
scētjs abūt ad impuritātē cordis. Et qd sit im-
puras cordis ⁊ hic est lapsus secūdus. ca. iij

De tertio hoīs descensu sup peccatū mortale
quo lōgissime abūt. tm̄ dissilitudīs regionē. c. v

De tribus examinatōibus ⁊ qualiter homo p
memoriā pctōrū recuperat sensum marie vt sen-
tiat vltimū descēsum. scz p peccatū mortale. c. vj

De secunda examinatiōe qua homo se ipsum
discutit d toto statu suo interiori ⁊ exteriori. ⁊ p
quā venit ad hoc vt sentiat primū descensum ⁊
virū anime destitutionem. ca. vii

De tertia examinatiōe qua homo quotidie di-
scutit se de excessibus quotidianis qua homo dī-
scit sentire impuritaetm cordis. Et de reuelatio-
ne passionum. ca. viij

Q homo debet exercitia sua prius in corde
a ij

disponere et eius spiritali viro discutere antequam ostē-
dere. et quia sancta exercitia non sunt leuiter mutanda. sed
quia in ipsis est perseverandus donec ad finem per-
ueniamus. ca. viii

¶ Quod aliter debet homo in corde disponere de fine.
autem de his que sunt ad finem. ca. ix

¶ De tribus ascensionibus contra tres descensus
permittas iterum reducuntur ad locum rectitudinis. ca. x

¶ De prima ascensione contra peccatum mortale et de
tribus gradibus huius ascensionis. Et de con-
tritione. ca. xi

¶ De confessione que est secundus gradus huius
ascensionis. ca. xii

¶ De satisfactioe que est tertius gradus prime
ascensionis. ca. xiii

¶ Incipit secunda ascensio contra secundum descen-
sum qua reditur ad cordis puritatem. et quia impu-
ritas cordis in tribus consistit. extra que tria tri-
bus ascensionum gradibus proficitur in ista se-
cunda ascensione. ca. xv

¶ De primo gradu huius ascensionis qui est in
timore. quod videlicet cor nostrum per timorem ab-
strahitur a noxia affectione et inhesionem. ca. xvi

¶ Quod compunctio que ex timore nascitur varietur diuer-
simode in exercitio et meditatio potest assumi. ca. xvii

¶ De utilitate compunctionis et quomodo cor
purificat. ca. xviii

90
Generalis modus ad formandum meditationes de morte. ca. xviiiij

Generales meditationes de extremo iudicio quibus homo poterit sibi incutere timorē. ca. xx

Gualiter homo p̄ memoriā penarū infernalium timorē acquirit & compunctionem. ca. xxij

GDe secundo gradu secūde ascensionis qui fit p̄ spem & desiderium celestium & spūaliū eorū quibus purgatur & sanatur homo a secunda impuritate cordis. ca. xxij

GDe compunctione per amorem qualiter se in ea erercebit. ca. xxij

Generalis modus formandi meditationes d̄ regno celorum ad habendam compunctionem & desiderium ad ip̄m obtinendum. ca. xxiiij

Gualiter homo ex memoria beneficiorum dei inflametur ad deuotionem & accēdatur ad compunctionem. ca. xxv

GIncipit de tertio gradu huius ascensionis qui est in charitate & puritate cordis & in quo cōsistit iste ascensus. & qualiter hō potest scire quō venit ad istū gradū puritatis vel charitatis. ca. xxvi

GDe tribus gradibus ascendēdi contra tertias impuritates quibus homo successiue disponitur ut deo p̄fecti⁹ possit inherere. ca. xxvij

GDe figuris p̄phetijs & scripturis circa incarnationem christi. ca. xxviii

D e Annūtlatione dominica.	ca. xxviiiij
V ita xp̄i sub compedio vsq; ad cenā.	ca. xxx
D e cena domini.	ca. xxxi
D e passiōe dñica ⁊ de trib⁹ in q̄bus hō debet se exercere circa passionē xp̄i.	ca. xxxii
P assio christi breuiter tacta ⁊ particulis di- uisa.	ca. xxxiiij
P articula secunda.	ca. xxxiiij
T ercia particula.	ca. xxxv
P articula quarta.	ca. xxxvi
P articula quinta.	ca. xxxvii
Q ualiter deuot⁹ in suis ascēsiōib⁹ passiones xp̄i debz dirigere vt p timorē ascēdat: p spem p̄fi- ciat: per charitatem deo inhereat ⁊ intellectus illu- minetur.	ca. xxxviii
D e resurrectione dominica.	ca. xxxviii
D e gloriosa ascensione xp̄i.	ca. xl
D e missione spiritus sancti.	ca. xli
Q uā p̄fecte in hac vita nullum de p̄missis trib⁹ gradib⁹ possumus consummare.	ca. xlii
D e trib⁹ quib⁹ sustētat ⁊ p̄mouet spiritalē ascē- siō. s. lectione meditatione ⁊ oratione.	ca. xliii
Q ualiter sacra lectio adiuuat ⁊ sustentat ascē- dentes: ⁊ qualiter sit ad perfectus spiritualem or- dinanda ⁊ dirigenda.	ca. xliiiij
De modo meditandi.	ca. xlv
De oratione ⁊ modo orandi.	ca. xlvi

91

Incipit ascēſio tertiā q̄ debellādo vitā ascen-
dīm? de virtute in virtutē ⁊ vires aīe destitutas rur-
sum reformam? p̄cipue de duob? que impediunt
ascēdentes ascensu spirituali. ca. xlvij

Qualiter vicia vires aīe occupāt et impediūt
spiritualiter ascendentem. ca. xlvij

De quibusdam vitiis deseruientibus: et se ad
alia spiritalia conferentibus ⁊ de origine affe-
ctionis ca. xlviii

De tribus necessarijs his qui volunt legitime
contra vicia p̄liari. videlicet. strenuitatem seu-
ritatem ⁊ benignitatem. ca. l

Quā in spiritualibus exercitijs proficienti sit
expediens vel necessarium habere ductorem vi-
rum spiritalem. ca. li

Quā pugnās p̄tra octo vitia capitalia quodā-
mō pugnat p̄tra oēs inordinatas affectōes. c. lii

De modo pugnandi p̄tra vitia ⁊ q̄ homo nō
debet contra omnia simul. sed contra vnum prin-
cipale decertare. ca. liii

Quā secundum diuersitatem nature viciozū di-
uersimode fit contra hec decertandum ⁊ in quo
p̄sistet illa diuersitas viciozū. ca. liii

Quā tres sunt ascensus contra vnū quodcūq; vi-
cium. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutem. ca. lvi

De ascensionibus contra primū viciū quod
est gula. ca. lvi

- A**scēsiōes ad debellādū viciū luxurie. ca. lviij
Ascensionē contra auariciam. ca. lviiij
Ascēsiōes contra iracundiam. ca. lviiij
Ascēsus ad dilectōez primū p̄tra inuidiā. c. lxi
Ascēsus ⁊ expurgatiōes p̄tra acciditā. ca. lxi
Ascēsiōes p̄tra vanā gliaz extiguēdā. ca. lxiij
De ascēsiōib⁹ p̄tra supbiā debellādā. ca. lxiij
Incipit q̄rta pars d̄ ascēsiōibus spūalib⁹: que
sunt in duplici diffrencia: videlicet ad se ip̄m ⁊ ad
proximum. ca. lxiij
De p̄mo descēsu quo homo descēdit quātum
ad se ip̄m de gradu superiori ad inferiorē. ca. lxiij
De secundo descēsu quo interdum necesse est
hominē descendere ad morum exteriorum ⁊ gesti
um disciplinam. ca. lxiij
Tercia descensio quātuz ad se ip̄m qua homo
fragilis non diu vel semp spūalibus valens insi
stere necesse h̄z se in ope manū exercere. ca. lxiij
De descensionib⁹ ad primū. v̄l p̄pter primum
Et p̄m⁹ descēsus fit ad superior̄ iussione. c. lxiij
De secūdo descēsu ad primū quo primo con
descendimus auxilio vel consilio admonitōe vel
correctione. ca. lxiij
De tertio descēsu quo necesse habet superior̄ de
scēdere p̄p̄ curā ⁊ sollicitudinē subditor̄. c. lxiij
De quatuor in quib⁹ incipiētes deo seruire de
bent esse cauti si proficere volunt. ca. lxiij

Incipit deuotus tractatulus dñi
Gerardi zutphanie de spūalibus ascensionibus
omnibus in spiritali vita proficere volentibus
non minus necessarijs q̄ utilis.

De quinque necessarijs in vita reli
giosa proficere disponētibus. ca. i

Latus vir cuius est

auxilium abs te: ascensiones in cor
de disposuit in valle lachrymarum
in locum quem posuit. Noui hō q̄
ascensionū sis cupidus qd̄q̄ exalta
tionem vehemēter ꝑcupiscis. Rationalis em̄ ac
nobilis creatura es ꝛ magni cuiusdā animi: ideo
q̄ altitudinē ꝛ ascensuz naturali appetis deside
rio. Nec vituperandus appetitus: si fuerit ordi
natus: si videlicet ad originalis tue dignitatē cel
situdinē desideras ascendere: si d̄ valle lachryma
rū ꝛ miserie egredi ꝑcupiscis. Sed hinc egredi
ꝛ illic ascendere: non est nisi ꝑ ascēiones ꝛ grad
ūtutum in corde ꝑficere. Quātū em̄ in corde ꝑfi
cis tm̄ ꝛ ascendis. q̄tm̄ dō deficis tm̄ ꝛ descen
dis. Igit̄ in corde debes disponere ascensionē.
nec tm̄ te ꝑfidas ꝑpria ūtute ascensurū sꝫ habita
iuciter in adiutorio altissimi: ꝛ in protectiōe dei
cell̄ cōmorare. Si sic ascendis laudabilis est ascē

sus. Nam beatus es & nomen viri tanq̄ viriliter
agētis: nō immertio tibi cōgruit: recepturus pro
inde in premiū eternā beatitudinē & gloriā sine fi
ne manentes. Nec tibi q̄ncq; disponenti ascendere
ordine q̄ uis retro grado in v̄bis p̄pheticis: bre
nibus v̄bis: sed plenitudine sensus p̄ponuntur.
Primū em̄ tibi p̄ponitur quo debes ascēdere. in
locū vilez quē dñs posuit: quē non in p̄grue pos
sum? intelligere statū naturalis tue rectitudinis:
in quo te idem dñs quondam posuit & creauit: vt
vilez illū locuz ascēstiones in corde disponas vñ
p̄us ascēstōes disposuisti. Secūdo tibi p̄ponit loc⁹
a quo egredi debeas p̄ ascensuz: cū dicit: in valle
lachrymarū. Que quide vallis p̄grue accipit deie
ctio & destitutio tue naturalis dignitatis: in qua
velut in basso p̄stitutus: rursus ad montē vñ ce
cidisti debes ascēdēdo redire. Tertio tibi innuit
qualiter ad ascēdēduz te debeas p̄parare. Nam
ascēstiones in corde debes disponere: modū & ex
ercitia q̄bus te vis in anteriora extēdere: priusq̄
ascendere incipias in corde diligētius pertractā
do vt ita in corde prius cogitādo disponas qui
bus exercitijs melius recuperes amissam dignita
tem. Verum quia ascensus iste non est in curren
te vel ascēdēte: sed ex dono dei misericordis: ideo
quarto tibi p̄sultur a dño adiutorium & auxilium
postulandū: qz nulla est industria tua nisi te in eū

bus diuina gratia comiteſ. Sz ne aſcensus hui⁹
 difficultate territus vel laboribus victus itez re
 ſiliās: premiū tibi pmittitur. cū dicitur: beat⁹ vir
 Siquidē ſi in cordis aſcēſionibus ꝑfic⁹ beatus
 es. hic quidē in ſpe. poſtmoduz ꝑo in re. hic hñs
 beatitudinem vie: q̄ eſt in virtutibus ⁊ iuſticia illic
 beatitudinē patrie habiturus. Sane ipſas virtu
 tes ⁊ iuſticias cum habueris quodāmō futuras
 beatitudinē habes in ſua. vt ita dixerī cauſa. Si
 cut etem res naturalis vi quadā ꝑductiua vel ſe
 minali ratione in ſe ꝑtinet vt ſit effectus alicuius
 ꝑductiua: ita virtutes ⁊ iuſticiam futura beatitu
 do ⁊ eterna felicitas comitaſ. Breuiter ergo re
 collige vñ vel quo debeas aſcendere quōdā eras
 in alto mōte naturalis tue. ⁊ ꝑrimordialis digni
 tatis ꝑſtitutus. ſed inde volūtate es ꝑlapsus in
 vallē quandā baſſaz. Ab hac igitur valle ruruſ
 debes egredi ⁊ paulatim aſcendere ad montem
 vñ cecidiſti. Sz anteq̄ incipias aſcendere: debes
 in corde tuo ſcalam erigere. et modum quendam
 ꝑficiendi quo illuc melius deuenire valeas ordi
 nare. Sed adhuc in pede vel aſcensu ſcale poſit⁹
 in te deficient ⁊ altitudinē eius proſpiciens. de
 bes ſuruſ man⁹ extendere ad dñm q̄ eſt in nitus
 ſupme ꝑti ſcale ⁊ clamare. Trabe me poſte ⁊ ita
 beat⁹ er⁹ et ſempitna beatitudine ꝑfuer⁹. Sz de his
 om̄ibus in ſequētib⁹ dicetur clari⁹ ſingulatim.

De loco & statu naturalis & primo
dialis dignitatis: in quo deus hominem constituit in
principio, & de multis donis quae contulerat ei. La. ij.

Bitur si tibi dominus ascen-
siones in corde disposuit: atque ad
spiritualem ascensum provocavit: si men-
tale vis exercitium arripe: ante omnia de-
bes descensus tuum vel lapsus agno-
scere ut inde noveris tibi ascendendum: ubi te cernis mi-
sere prolapsum atque illuc cognoscas te debere redi-
re a valle lachrymarum ad locum in quo te dominus po-
suit & ad quem te ordinavit. Diligenter igitur adverte
te quod dominus deus qui te ad suam imaginem & similitudi-
nem creavit: quondam in tam sublimi dignitate te po-
suit: tam alto monte donorum naturalium & gratiarum
collocavit: ut nisi ad essentialem dei visionem pro-
ficeres vix altius ascendere posses. In paradiso
siquidem voluptatis fuisti positus: foris & intus
omnibus bonis repletus. Foris fruens loco ame-
nitatis & delitiis voluptatis. Intus vero plenus
rerum noticia & affectuum quieta & pacifica concor-
dia. Dederat enim tibi dominus liberalissimus usus in-
tellectuales siue cognoscitivas: intellectum: ratio-
nem & sensum ut videlicet deum per intellectum cognos-
ceres & immaterialia intelligeres: per rationem infe-
riorem de inferioribus recte discerneres. oia in lau

96

dem dei referres. Per sensus exteriorem rerū materialium particularia et presentia. Per interiorē vero ut horū etiā absentium imagines et simulachra attraheres per adiutorio rationis. Dedit etiā vires appetitivas voluntates scilicet ut deū super omnia amares: cetera vero propter ipsum et in ordine ad ipsum amando referres. Dedit vim concupiscibilem. ut omnē bonū appeteres et summū bonū super omnia desiderares. In qua vi concupiscibili varias posuit et delectabiles affectiōes. videlicet affectiōem amoris: ut ipse te amor pro se moueret et inclinaret ad bonū: affectiōem gaudij ut in deo summe delectareris et iocundareris in intuitu beneficiorū dei et incōsideratiōe operū et mirabiliū eius etc. Dederat itez vim irascibilem qua firmiter deo adhereres et si quid ab hoc te posset separe repelleres indignanter. In qua etiā affectiōes suas delectabiles posuit: spem: audaciam: ut esses virilis ad bonū agrediendū et sperās ad adipiscendū. *Ecce quā multa bona tibi tribuit: in quinta montis sublimitate te collocavit.* Intellectus fuit illuminatus ut noster primus patres. quibus ut credimus deū per essentiā nō vidit: ipsam in puro mentis intuitu et cōtemplatiōnis excessu speculabat. Nullā tibi passionē seu affectiōem indidit malā. id est quorū obiectū est circa malū: sic odium tristitia et hoc actualiter mouētes ne quicquid esset quod te intus perturbaret. Ne erāt tūc

29
Iste vires potentie vel affectiões sibiūicē p̄trarie
vt lex carnis legi mētis repugnaret. Nondū em̄
erat corp⁹ qđ corrūpitur. ideoq; nec aīaz aggra
uabat. S; istas vires optio mō in te ordinauerat
vt inferiores superiorib⁹ sine p̄tradictiōe: siue quo
uis appetitu cōtrario obedirent. Sensus em̄ obe
diebat rationi: ratio mētū: Deus aut̄ ip̄a soli deo
fuisset subiecta. Appetit⁹ sensitū. scz vis p̄cupi
scibil⁹ ⁊ irascibilis vōūlati ⁊ appetitū rationali
p̄mptissime obediebat. Et ita i interiori hoīe sū
ma erat p̄cordia ⁊ qđ cūq; volebat ip̄a voluntas
in h̄ p̄ebāt reliq; vires ⁊ affectiões inferiores. Vo
lūtas aut̄ oīa agere debuit ad intellect⁹ p̄siliū v̄
dictamē ratiōis. Intellect⁹ aut̄ signato sup se lu
mie vult⁹ dñi: naturali scz ⁊ gratuita illustratiōe
plene nouit quid fuerat agendū vel dimittendū
Et istiusmodi virium ⁊ affectionū concordia pa
cifica ac concors obedientia dicebat̄ et noīabat̄
a sc̄tis iusticia originalis. Ecce hō hic ē loc⁹ tu⁹
in quo te posuit dominus de⁹ tuus. Hic ē status
tue rectitudinis in quo te creauit ⁊ in quē ascen
siones in corde tuo disposuit. hunc statū rectitu
dinis desiderās quē adhuc erectiōe corporis fi
guras: licet corde longissime vt stas dicetur: ab
co sis peregrinat⁹: dic cum lachrymis. Stantes
erāt pedes n̄ri affectuales in atrijs tuis hierl̄m.
De valle lachrymarū ad quas hō

mo per lapsuz primi hois decidit ⁊ de viriū anse
me destitutione ⁊ de ordinatiōe quā incurrit. Et
hic ē p̄m̄ laps⁹ a statu n̄re cūtudis p̄dictō. c. iij

Adisti homo de loco

in quo te dñs posuit ⁊ ad quē debe
as ascēdere vide nūc vallē lachry
marū ad quā p̄laps⁹ cecidisti. p̄ch
dolor tāta glia ⁊ honore sublimat⁹
p̄thoplast⁹ p̄mus parēs n̄r cū esset in honore nō
itellerit. s̄ se a creator] sui impio auertit trāsgre
diēs p̄ceptū diuinū. Idocq; grauit̄ cecidit ⁊ nos
oēs i eo Nā oēs i eo fuim⁹ vt q̄dā p̄ductua v̄l
semiali ratiōe. Ita q; cecidim⁹ oēs. vt ber. di. Ce
cidim⁹ s̄ i lutū ⁊ sup aceruū lapidū. Nū ⁊ coinq;
nati fuim⁹ originali culpa s̄ ⁊ collisi ⁊ p̄fracti ⁊
in oib⁹ v̄srib⁹ ⁊ potētis aie optie: vt p̄missuz est
d̄spositi] grauit̄ vulnerati. amissa etei iusticia ori
ginali ip̄o casu ⁊ iusto dei iudicio: ip̄e vires ⁊ af
fectōes a suo statu p̄ lapse diminute sunt p̄iter ⁊
deordinate. nō āt oīno destructe. s̄ p̄rio mō se ha
bētes q̄ p̄ri⁹ habuerūt sibi iucē motib⁹ suis ⁊ im
pulsib⁹ p̄trariātes ⁊ repugnātes. Siqdē vt quo
tidie: ne discam continue: c̄periris: nisi totus in
sensibilis sis. ipsa sensualitas vis scilicet concu
piscibilis et irascibilis voluntati sunt rebelles et
contrarie. sed et ipsa volunias q̄uis non preter

39
frequēter tñ agit contra rationē. Quā ptingit vt nūc
iste vires ⁊ affect⁹ longe aliter mouēt q̄ a deo fu
erūt in iustitie; p̄ne ad malū ⁊ p̄cliuēs semp ad illi
citū cōcupiscendū. Siquidē ratio ip̄a ceca facta
erronea ⁊ obtusa sepe falsa p̄ veris recipit: frequē
ter inutilibus ⁊ curiosis se inuoluit. Volūtas fa
cta est curua: sepe d̄teriora eligit: carnalia diligit:
spūalia ⁊ celestia vilipendit. Vis autē cōcupiscibi
lis destituta est ⁊ quodā mō p̄lapsa in cōcupiscen
tiam carnis: cōcupiscētiaz oculoz: ⁊ carnales vo
luptates. i. gulam luturiam ⁊ auariciam. Irasci
bilis h̄o deordinata est ⁊ p̄lapsa in supbiam vite
⁊ gloriā mūdā. Spes nō sperat de deo sed vel
in diuitijs vel in p̄prijis meritis vel sperat plus
vel minus iusto. Tristamur de amissione diuitiaz
⁊ de despectu mūdi. Gaudem⁹ de gula ⁊ luxuria
Irascimur fratri. Breuiter examissōe originalis
iusticie oēs affectiōes p̄ne sunt in maluz ab ado
lescentia: imo a conceptione sua. Nam ip̄a aīa ex
carne cōcupiscibiliter cōcepta cōtrahit fomitem ⁊
cōcupiscētiarum inclinātiōē ad malum. Sane
xp̄s morte sua p̄ciosissima a culpa originali nos
redemit: vt h̄mōi virium destitutio v̄l lex carnis
tam non sit culpa cum iam ad eam non habēdas
nō obligamr ne sit damnatio aliqua his qui sunt
in xp̄o Iesu. Sed in pristinū statum rectitudinis
neq̄naq̄ non restituit: nec vires anime reformauit

sed ad nostrum exercitium et meritum nobis eas
reliquit et per sancta exercitia reformandas. Ecce
hec est vallis lachrymarum status miseriae ad quem
cecidimus et unde resurgendi ascensiones in corde de
beamus disponere postmodum ascensuri.

¶ **Q** homo non solum progressus est a sta-
tu rectitudinis in lapsu primi hominis: sed etiam
illectus et cupiscens longius abiit ad impurita-
tem cordis. Et quod sit impuritas cordis et hic est
lapsus secundus. Ca. iiii

Magna vere et magna
nimis distantia inter vallē lachryma-
rum ubi nunc es constitutus, et locum in
quo te dominus olim posuerat, videlicet
statum tue rectitudinis, ideoque ma-

gnus ascensus necessarius vel certe multe necessa-
rie sunt ascensiones magnoque opere est labore si il-
lic vis redire. Sed utinam hic permansisses, utinam ibi
requiuisses et non longius discessisses, sed heu tu
fili prodige quarundam meretricum, id est cupiscens
abstractus illecebris iuisti ad partes adhuc multo
remotiores, imo ut ait secundum euangelium longissimam
regionem abiens post cupiscencias tuas et fornicans
cum meretricibus, id est cum cupiscens. Nam
quotiens cupiscimus: totiens ut ait Hieronymus. For-
nicamur, Itaque omnia bona et portionem bonorum

Handwritten marginal note in red ink, possibly starting with 'Hic'.

18
naturalium & gratuitoꝝ q̄ tibi contigerat consumisti.
Siquidē in casu primi hoīs ut p̄missus est p̄mita-
tem concupiscētiarū ad infima straxim⁹: ut nisi eis
p̄tinue resistamus ip̄arū impetu cogimur descēde-
re ad inferiora. Tu v̄o non solū eis nō resististi: s̄
te eis inclinās cū ip̄is descēdisti: & desiderijs & af-
fectiōibus carnalibus: & rebus mūdānis adhesi-
sti. atq; p̄inde si que in te remāserat ad bonū incli-
natio: vel donozū naturalium amisisti. Insup̄ h̄mōi
rebus vilibus desiderio & affectu inherēs quodā-
mō ip̄is cōnaturalis & cōformis fact⁹ es & ita cō-
traxisti quādam quasi limositatē vel viscositateꝝ
inconcupiscētijs & virib⁹ qua quasi glutinosa lu-
bricitate inferius ligat⁹ quodā mō retinet̄ & h̄ dicit̄
p̄prie impuritas cordis. Sicut em̄ in rebus na-
turalib⁹ res dicunt̄ & efficiuntur impure eo q̄ re-
bus vilioribus admiscētur. Nam aurum immū-
dum efficit̄: si argēto & argentū si plūbo admisce-
tur. Ita h̄ō aīa tua rationalis que ē dignior om̄i-
bus t̄palibus creatur̄ impuritātē & immūdi-
ciā contrahit et hoc q̄ rebus t̄palib⁹ subijcit̄ p̄ amo-
rem. & et hoc q̄ h̄mōi adheret p̄ affectionē & per
desideria ip̄is affixa assueta & cōglutinata immū-
da fit & impura. Et siquidē affectu carnali rebus
carnalibus adherit: attrahit quādam limositatē
que carnalitas dicitur & v̄n̄ homo carnalis effici-
tur. Si vero affectu mūdano adherit rebus mū-

94
di et vanitatibus: impuritas dicitur illa vanitas
et homo efficitur secularis et ita diuina scriptura
distinguit inter homines carnales et seculares. *Ecce*
cernis quod sit impuritas cordis de qua in scri-
ptura legis: et forsitan non intelligis. Certe ipsa est
illa affectio qua inordinate ad infima inclinaris
et adheres: siue ad gulam siue ad luxuriam: vanam glo-
riam vel superbiam vel hominum laudem per eam tra-
heris: cordis impuritas appellatur: quam impu-
ritate in casu peccati hominis contraxisti. sed ex tua assuefa-
ctioe: affectioe et adhesioe multo amplius addidisti
ut quod sordabat prius sordescat iam amplius. Ecce hoc est
sedes descensus tuus: in quem quanto longius descen-
disti eo opus habes pluribus ascensionibus: ut
redire possis ad statum rectitudinis: vnde cecidisti.

¶ De tertio hominis descensu super
peccatum mortale quo longissime abiit in dissimi-
litudinis regionem. Ca. v

Sed nec adhuc filius
prodigus cessat longius ire atque am-
plius peire. Nam quo plus it eo ampli-
us peit quo a deo auersus recedit, quod
plura: Omnibus consumptis cum me-
reticibus venit in regionem dissimilitudinis: ubi se
subiecit vni cuiusdam regionis illius: et hic eum po-
suit ut porcos eius pasceret. id est breuiter per peccatum

99
mortale se diaboli subdidit: et in omnibus motibus
concupiscentiarum desideriorum satis fecit. Ecce ho-
mo quo nunc deuenisti in regionem dissimilitudinis
non apparet vestigium virtutis. He sunt tres descen-
siones quibus a statu rectitudinis in regionem dis-
similitudinis longissime descendisti.

De tribus examinationibus et qua-
liter homo per memoriam peccatorum recuperat sensum
maxime ut sentiat ultimum descensum scilicet per
peccatum mortale. Ca. vi

Dicitur descensus tuos
vidisti congruum esset ascensiones di-
sponere. scilicet quoniam peccatus frequenter
comitatur cecitas et insensibilitas ut
qui peccatum committitur non tamen se sentiat
peccatorem. scilicet fit stupidus et nascitur ei frons me-
retrix et duricia cordis: ut nec deus iam timeat
nec homines vereatur. Igitur antequam ascendas stu-
diose teipsum debes discutere et omnibus modis quibus
possis nisi ut sensum recuperes quo descensus agno-
scas et peccatum tuum deploras. Igitur ut noveris quantum
per ultimum descensum. vices per peccatum actuale mortale
grauiter sis percussus et de loco in quo fueras cum
haberis naturam integram et non viciatam positus di-
scessisti debes teipsum diligenter discutere districte
examinare ut tandem oculos aperias et videre possis

98

quo iaces plapsus. Districte igitur et si non semper se
pe tamen teipsum iudica: formas in te primo et pertractas
quod tunc deo unumquodque per te displiceat. Quod tunc hor-
reat et detestetur. Et autem hoc melius sentire valeas
diligenter rumina et donec et affectu sentias studio
se pertracta quod adeo displicuit deo superbia ut no-
bilissime quondam creature sue non parceret: sed Lu-
ciferum de celo proiecit. Cogita an tibi parceret quia
forsitan melior aut nobilior es. Cogita quod adam
propter inobedientiam expulit de paradiso et totum genus
humanum originali iusticia spoliavit. Propter luxu-
riam subuertit sodomam et gomorras et in diluui-
o pene totum mundum submersit. Et plura talia bis
similia recitat tibi diuina scriptura. Cogita quod tam-
tum deo peccatum displicuit quod potius ipse voluit
moriens satisfacere pro peccato. Adeo: quod ipsum secundum suam iu-
sticiam dimittere impunitum. Si autem adeo durus cor-
dis es ut ex hoc adhuc non expauescas lapsum
tuum sic forma meditationem tuam studiose pertra-
ctas quod diuina iusticia aliter iudicare non potest quod
opera tua merentur. Est enim deus intelligibilis que-
dam equitas inconuertibilis atque indeclinabilis
non minus pena malorum quam gloria bonorum. Certum igitur
esto quod reddet tibi secundum opera tua nec relinquet aliquid
malum in te impunitum. Si igitur hoc modo intus reuol-
ueris non credo quod timore concuteris horrore ob-
stupescis: Tunc igitur tertio veniat memoria et in me

99
E dium perducatur oia peccata tua preterita grauiora mari
meque maxima. Cogita quod multa peccata commisisti.
Hene enim omni die omni hora ante conuersionem tuam
grauius deliquisti. Quis numerabit quot pec-
cata commisisti corde ore et opere. Deinde percurrere
singula et uide quod grauiora sunt quibus deum omni-
potentem et terribilem iudicem patremque dulcem et be-
nignum qui pro te tanta secit et sustinuit offendisti et
quodammodo iterum crucifixi. Deinde reuolue quod sint
quedam eorum turpia maxime quantum ad carnalia que
tamen magis succinte debes transcurrere ne immunda
subreptat delectatio immorati. Quauis etiam iam
ad deum sis conuersus: non tamen hanc vilipendas memo-
riam peccatorum: sed et tunc adde ut etiam summa diligenti-
a tractes peccata tua que post conuersionem con-
misisti. Cogita singula vitia quibus adhuc sordes.
E Cogita in singulari de superbia tua quanta est qua-
tum concupiscis honorem: laudes desideras. ad altum
statum aspiras. Cogita quod tepide: quod infructuose tot
annos in diuino seruitio expediti: ut scis inue-
nire profectum et in his peccatis que post conuer-
sionem commisisti forsitan grauius puniet te deus
tanquam magis ingratum. Deinde cum hec ita inco-
gitatu tuo examinaueris: diligenter pertracta quod
modicam pro his omnibus fecisti satisfactionem:
quam modica fuit tua contritio: quam parua ope-
ra in nullo satisfactoria: scies certissime quod vel hic

99
Cent
redde

vel in futuro omnia reddes vsq; ad minimū qua
drantem. Sed in futuro sūm Bern. centuplū red
des quod hic simplō soluere posses. Nec igitur
z his similia cum peccator in cogitatione reuol
uerit: z se timore percussū z dolore interno per
fusū senserit: tūc cor suū humilime z dolore ple
num immediate dirigat ad deū suū orationē fa
ciendo: z ipius bonitatē z miām cū summo desir
derio implorando: mutationem vite z emendatis
onē morū pmittendo: z pmissiōē dei adlutorio
adimplendo. Hanc tñ formulam meditandi aut
similem ita debes dirigere. vt nō incidās in despe
rationez. sed inflamēris ad satisfactionem z emē
dationem: vt promptus ad omnē laborem z oim
passionum tollerantiām efficiaris.

**¶ De secunda examinatione qua ho
mo se ipm discutit d toto statu suo interiori z ex
teriori: z per quam venit ad hoc vt sentiat pmum
descensum z viriū anime destitutionem. Ca. vii**

V autem primum la
psum z descēsum tuū per Adam z
viriū aietue destitutionē meli⁹ co
gnoscas: imo ē vt gñaliter oīa vlt
tia z passiōes enidēti⁹ sentias dēs
nōnūq; tpe oportuno aliā d te z tuo statu facere
diligētē discussōez z studiosaz examiatōez. Exa
b iij

mina igitur primo diligenter hominem tuum interiore
Vide ad quid vires anime mouentur quod longe quod prope
sunt id quod debet. vel sunt id quod tibi a deo date
fuerunt ut prius audisti. Examina rationem. Logi
ta an non sit in multis erronea. An non curiosa et
occupata vanis relinquens salubria. An non dece
pta suis credens definitionibus non consentiens
humilibus et ita pertinax. An non supbia credens se
ipsam esse aliquid cum nihil sit melioribus se preferens no
les ab alijs doceri. Inducibilis et indoabilis et in
capax bonorum consiliorum. deinde. Vide examina memo
ria quales meditationes frequenter habeas. Nam quod pl
diligis vel times inde frequenter cogitas. Deinde
examina appetitus tuos. Logita vnum tristaris vnum
turbaris vnum gaudes et letaris: quid speras et quod
odis et tunc bene videbis quod longe sis lapsus.
Vide quales bestie ascendere soleant vim tuam con
cupiscibilem. vtrum gula: luxuria vel auaricia. Vi
de quales fere transeant per tuam irascibilitatem: an sc
leo superbie: canis iracundie: basiliscus inuidie. De
inde examina exteriorem hominem. Nam motus in
ordinati hominis exterioris sunt indicia interio
ris deordinati. Vide si non sepe excedis tibi du
ris detractoribus: adulatoribus: iocosis: vaniloquijs
vel multiloquijs. Item vide precipue an cum omnibus ca
ritatem teneas: an non nunquam ledas conscientias alio
rum scandalo inquietudine vel nouitatum presum

ptione. Item an serueas zelo ad alios caritative ad mouenduz vel etiā hūiliter increpandū. Item si opus tibi cōmissum studeas fideliter ad imple re. Item examina te de lectione: meditatione: ora tione. ⁊ sic de alijs quomō in singulis huiusmōi te habeas vel eas soleas ordinare.

De tertia examinatioe qua homo quottidie discutit se de excessibus quotidianis q̄ homo discit sentire impuritatem cordis. Et de re uelatione passionum. ca. viij

V aut fm descensuz

tuū. quo videlicet ppria occupatōe abstractus impuritatem contrariū sti sentire valeas. Tertiā adhuc debes d te facere examinationē ⁊ hoc quottidie ⁊ maxime ⁊ vult Bern. post cōpletoriū. Tūc em̄ singulis diebus debes diligēter respice re: ⁊ districte examinare quotiēs mala assuefactio ne tna traheris ad illicita. maxime quotiens vi scosa ⁊ glutinosa tua impuritas illo te die desecit. Verbi gracia ad illicita cogitāda: ad vana in ora tione rumināda: ad ociosa vel noxia verba pferē da. aut si illo die sanctas meditatioes ex negligē tia nō assumpsisti: aut impuritate tua victus fui sti sine affectu boni. Item si in olita assuefactioe tractus. temptatioib⁹ aditus prebuisi nō respui

sti nec restitisti. His tribus distinctiōibus si dili-
gens trapezeta fueris: ⁊ iudex iustus te ipm iu-
dicauer] scisso velo pprii amoris ⁊ ad teipm in-
clinatōis vt in nullo tibi blādiar] in nullo te pal-
pes vel aduleris. haud dubiū qn multū pficies
in tui cognitione. S; quis vnq̄ seipsuz odio ha-
buit? Amor aut peruertit iudiciuz ⁊ zelus nescit
sapere Ideo vt qd tu profers p sentētiā firmiter
credas ex relatu alioꝝ: stude sepius: frequēter cu-
rato tua tibi vitia ab alijs intimari. Nā sepe alie-
nus nos melius videt oculus q̄ pprius. eo vti-
q̄ melius quo liberius sine inclinatiōe de nobis
poterit iudicare. Quinimo frequēter post premis-
sas examinatiōes de tuis tēptatiōib⁹ de tuis pas-
sionibus ⁊ viciosis inclinatiōib⁹ cū alijs debes
conferre ⁊ sulere ⁊ queri. vt melius iformer] co-
rū cōsilijs plus huilieris cū ipi te nouerint qual-
sis ⁊ ampli⁹ spungaris cū te ab ipis audis vitii-
osum qualē tu te p pmissas examinatiōes inuenis-
sti. dū tñ tales sint qui ex hoc q̄ te talē audiūt nō
peiorātur s; magis tua huiliatiōe edificant. Ad
huc at̄ vūū est qd circa pmissas scz sedaz ⁊ tertiā
examinatiōes debes aduertere. q̄ licz p hmōi discuf-
siones discis interna vitia cognoscere: inordina-
tas ꝑcupiscētias ⁊ affectiōes videre et viriū aie
tue deordinatiōes ꝑsiderare verūtñ quantū in te
hmōi affectiōes sunt valide ⁊ radicate ⁊ qdamō

in naturā trāfformate nūq̄ plene ⁊ perfecte vide
re poteris donec manū apponas ⁊ eas totis viri
bus studueris extirpare vt ita earum fortitudinē
⁊ resistentias experiaris.

Qz hō debet exercitia sua prius in
corde disponere ⁊ cū spūali viro discutere anteq̄
ascendere: ⁊ q̄ sc̄tā exercitia nō sunt leuiter mutā
da. s; q̄ in ipsis est p̄seuerandum donec ad fines
perueniamus. La. ix

Ascensiones in corde

disposuit. Priusq̄ ascendere. i. p̄fi
cere icipias ī spūali p̄fectu debes ī
corde tuo modū tibi cōgruū dispo
nere: quo possis ad finē tuū q̄ ē pu
ritas cordis v̄l caritas p̄ueire. Discute ⁊ sollici
te examina q̄d tibi cōgruit q̄d tibi meli⁹ expedit: si
nesci alios int̄roga: imo p̄ alios dispone ascēsus
Ordina inq̄ finē aliquē ī corde tuo: cui⁹ gr̄a oīa
opa tua ⁊ exercetia p̄ficias. Ordina deīde grad⁹
exercitia ⁊ modū aliquē quō ad finē illū d̄uenies
atq; finē p̄it ⁊ media ī cordē fortit̄ fige ⁊ h̄ vt videt̄
ē ascēsdēs ī cordē dispōere. i. modū aliquē ⁊ exerci
tia p̄ discretā ⁊ diligētē tui ⁊ alioꝝ discussionē ar
ripe: ⁊ cordi tuo fortit̄ insigere ⁊ imp̄nerere: inde
tibi m̄ltiplex eneniet utilitas. Et p̄mo q̄dē vt oīa
ordiate agas: p̄m q̄ ī cordē tuo disposuisti nō ca

507
fualiter sicut quidam qui hodie se in isto cras in
alio sunt exercētes fluidi ⁊ vagabundi omnia arri-
pientes ⁊ in nullo ꝑficientes. omnia temptātes ⁊
in nullo se ꝑsummātes: fortuite oīa ꝑut occurrūt
agentes: cū de nullo se in corde disposuerint. nec
sint fixe de aliquo deliberati: tu aut nō sic: sed oīa
facies ꝑm qđ in corde ascensiones disposuisti: ad
hoc omnia opa ⁊ exercitia dirigas vt illo mō ꝑro-
ficias ⁊ ad exemplar qđ in corde posuisti ꝑsum-
mes. Omnia inquit dñs Moysi. facito ad exem-
plar qđ tibi monstratū est in monte. Tu aut omnia
stude ꝑficere ꝑm exemplar qđ discrete in corde di-
posuisti. Si artifex non prius in corde suo for-
mam ⁊ dispositionē domus quā edificaturus est
disposuerit fabricās domū typicā: nunq̄ debi-
te domū exterius ꝑduceret. vel indebita disposi-
tione fabricaret. Ita oportet vt ⁊ tu ascēsur⁹ ꝑri-
us tibi scalam in corde erigas ad cui⁹ exemplar
omnia foris agas. Sic deus ꝑma causa oīm. non
nisi ad essentialē oīm rerū exemplar ⁊ ideas: res
ip̄as in ꝑgrua dispositiōe ⁊ forma ꝑdurit in esse.
Secdo ex ista ꝑdispositiōe in corde tueris a dece-
ptionibus. Qui em̄ nihil sibi determinati exercitij
vl̄ spūalis mōi prefigūt: tot recipiūt de suis exer-
citijs ꝑsilia. quot viderint aliorū fetā. credētes
omni spiritui: in nullo stabiles: in nullo fixi: sed in
omnibus vagabūdi. Ideo illas debes ascēsiōes

102
11
114
114

prius diligēti examinatōe in corde disponere: ut
in eas vsq; in finē possis vitā tuā regulare: alio
rū vitā & exercitia laudās nō tñ assumēs vt vult
abbas nestor. Item debes exercitia tua in corde
discreta moderatiōe disponere: vt cū quadā alter
natiōe & refocillatione te teneas stabilem: & non
in quodā vno ope importunius incubātem: alia
penitus non curādo vel vt inualida relinquēdo
tediū aut infirmitas & si quid h̄mōi te vincat. Nā
quod caret alterna requie, durabile nō est. Ita er
go nūc lege vt post sis validior ad orationē, nūc
meditare: nūc opare vt hec sibi mutuo deseruiāt
& hec om̄ia te stantē teneant sine tedio de vno ad
aliud transeuntē. Hanc aut̄ ascēsiōnū in corde di
spositio sit diuinis scripturis conformis & spūa
lis viri discussione approbata.

Qualiter debet homo in corde di
sponere de fine: aliter de his q̄ sunt ad finē. ca. x

Alter autē in corde
debes disponere de fine tuo: aliter
de his que sunt ad finem. Finē em̄
tuū videlicet cordis puritatē & ca
ritatez: ita in corde tuo debes fige
re & immobiliter imprimere: vt nullo casu: nullo cō
silio: nullius imperio ab eo discedas nec ab actu
v̄tutis interiori vel caritate: sed oīa opa oīa exer,

citia ad finē debes dirigere & ad ip̄m semp̄ oculū
reflectere. Sicut em̄ naute q̄ portū pro oculis nō
habēt quo nauigāt: vage hunc inde: nūc ad oriē-
tem: nūc ad occidentē p̄m ventorū impulsus na-
uigant & nesciūt si recedūt vel pp̄inquāt. ita est q̄
bona opa facit & nescit finē puritat̄: s̄z pmittit vi-
tia in se dñari: nescit quātū in h̄a sp̄uali vita p̄fi-
cit vel deficit. Ea h̄o que sunt ad finē ita debem⁹
in corde disponere & ordinare. put melius possent
nos ad finē caritatis vel puritatis ducere. Cum
h̄o nos in tali fine puritatis vel caritatis impe-
diūt libererelinquere. Nō em̄ ita debem⁹ insistere
lectioni vel meditationi. ut cū caritas exegerit nō
nisi cū murmure & tristitia eaz relinquam⁹. incur-
retes sic tristitie vel alterius vitij impuritātē pro-
pter quam extirpandam: sacra lectio vel medita-
tio fuerat arripienda. Nec in talib⁹ exercitijs ita
ex toto debemus esse fixi sicut in fine. sed quādo
caritas erigit vel obedientia: hūiliter ad sp̄s non
ad semp̄ deserere. Que em̄ s̄m Bern̄. pro carita-
tē sunt instituta: oīa caritatē nō debēt militare.

¶ De tribus ascensionibus contra
tres descensus premissos iterum reducentibus
ad locum rectitudinis. Ca. xi

¶ Hinc de ascēsiōibus qui
bus ascēddere & redire debeas. restat sub

n

sequēter dicere. Audisti autē prius q̄ trib⁹ descen
 sionib⁹ quasi trib⁹ lōgissimis dictis a loco in quo
 te dñs posuit recessisti: ita nihilomin⁹ tribus ascē
 sionib⁹ illuc necesse ē te redire. Prima autē ascē
 sio ip̄a est qua ascēdis itē ad cor tuū. Longe enim
 egressus es a corde tuo p̄ pctā nec potest spūali
 exercitio in corde p̄ficere nisi redeas ad cor. Et
 p̄ph̄a admonet. Redite p̄uaticatores ad cor. Se
 cunda ascē sio cū iam ad cor redieris: ascēdas de
 corde impuro p̄ cupiscētias ad cor purū: et hui⁹
 iusmōi ascē sio est puritas cordis et caritas et trā
 sit cōtra secundū descensum. Tertia ascensio equi
 dem ipsa est in corde: qua videlicet ascendis cō
 tra inordinatas affectiōes innatas ab Adam v̄l
 iam inolitas a teipso: et hec principalius ordina
 ri potest contra primum descensum.

¶ De prima ascensione cōtra pecca
 tum mortale et de tribus gradibus huius ascen
 sionis. Et de contritione. Ca. xij

Nunc igitur surge et sur
 sus ascēde: incipe ad cor tuū p̄gere
 Sic autē pctm̄ mortale triplici d̄scē
 su p̄pleuisti. nā auers⁹ es a creatore
 tuo p̄ supbiā in q̄ est formal̄ rō pcti⁹ auers⁹ es ad
 creaturā p̄ delectationē ac deinde p̄ opatiōes q̄ le
 gē dīnā dei tui trāsgress⁹ es p̄ceptū. Ita trib⁹ gra

*A
 112*

obus oportet te contrario ascendere. Primo ut
auertas cor tuum a creatura et a peccato: et habeas
quandam cordis firmam persionem et firmum quoddam
propositum deo tuo seruendi: et nunquam te creaturis per
illicitam delectationem subiiciendi: etiam si mille morti-
bus te mori deberet. Hoc autem in genere debes
proponere: non autem super hoc in singulari te examina-
re: dolebisque multum quod tuum a deo tuo recessisti: quod tuum
eum offendisti et quodammodo iterum crucifixisti. **E**cce
taliter auersio ipsa est una ascensio: cuius nomen
est contritio qua cor tuum quodammodo a sua duricia
frangitur. Sicut enim in naturalibus res dure di-
cuntur conteri. cum in partes minutas franguntur vel
minuantur: ita metaphorice cor dicitur conteri quan-
do ipsum a sua duricia emollitur quod prius auer-
sum a deo durum et obstinatum fuit in peccatis: non ce-
dens diuine motioni: non admittens instinctum spi-
ritus sancti: sed obturans aurem ne audiret. Vel cor
durum secundum Bernardum. i. de consideratione dicitur. quod nec
compunctione scinditur: nec pietate mollescit. nec mo-
uetur precibus etc. Conteritur autem quando iam liquet
fit compunctione et emollitur pietate.

De confessione que est secundus
gradus huius ascensionis. Ca. xiiij

Via vero in peccatis tuis
deum per superbiam contempsisti: ideo necesse est

ut te homini dei vicario claves hñti hñiliter sub
 das vice di: et ei tanq̄ xp̄o dño iudici tuo assistēs
 hñiliter et cōtrite et dolorose pctā tua cōfitearis.
 Dñiliter viles te in om̄ibus accusans: et propria
 pctā agnoscēs in moribus in gestis in platione
 verboꝝ in rñsionibus singulisq̄ alijs tanq̄ iudi
 ci tuo assistēs te habeas. *Cave* ne ut quidā ma
 gna crimia p̄fitēs inde queras laudari vñ a deo
 merer̄ reprobari. Sicut nōnulli q̄ in scolis acu
 te solebant arguere p̄fitentē rē. Noli etiā pctā tua
 vel intentione tuaz excusare. sed dic simpliciter et
 humiliter qđ remordet tuā cōscientiā. *Con* Debes eti
 am cōtrite et dolorose cōfiteri: exercens te ante cō
 fessionē ad cōpunctionē mō quo postea habebit̄
 ut ita cōtrit̄us et dolorosus venias ad p̄fessionē
 Et si hoc bene feceris: nequaq̄ sicut quidā faci
 unt: peccata tua sicut fabulā proferes vel ita sim
 pliciter p̄feres sine dolore q̄si de alia seculari ma
 teria loquereris: s; si vere sp̄m cōpunctiōis cōce
 pisti: interdū difficile erit tibi. imo nō lacrymas
 cohibere nequibis. Et certe scire debes qđ p̄m in
 tentiōe cōtritionis et humilē verecūdiā: pctā tibi
 in p̄fessione remittūtur. Si fieri pōt talem tibi
 debes cōfessorē eligere qđ discrete et prudēter sciat
 absolvere vel ligare: cui aiā tuā poteris cōmit
 tere cui statū tuū vitā tuā et om̄ia exercitia tua se
 cure poteris exponere: ab eodē sup̄ singulis cono

hñ

Cave

Con

una
mut
io faciat

filia recepturus. Cūq; talē confessorē inueneris
noli eū leuiter variare. Diuersi eī medici diuersis
vtuntur medicinis. Medicina autē sepe mutata nō
sanat sed turbat egrotū. In his tñ omībus semp
saluo iure et obediētia ecclie et superioris. Scire eti
iā debes q̄ multo plus sunt satisfactoria bōa opa
tua a sacerdote tibi iniūcta q̄ sponte a teipō assū
pta: p̄cipue p̄pter vim clauium ecclie: et propter
humilem obediētiā p̄fitentis. Ideo cū vulnera
tua sacerdoti tuo exposueris. et ipse sicut merito
debet leuioribus vti voluerit medicamētis. in sta
oportune nō nūq; importune vt tibi nō parcat s;̄
que sibi p̄ tuo statu et emēdatione expedire vide
buntur audacter iniūgat: et promptum exhibe ad
tollerandum. Et hic est secundus gradus prime
ascensionis que dicitur oris confessio.

De satisfactione que est tertius gra
dus prime ascensionis: Ca. xiiii

Tertius autēz huius
prime ascensionis gradus est: vt si
cut exhibuisti mēbra tua arma ini
quitate peccato per varia peccata
et mala opera: ita nunc facias ea ar
ma iusticie in satisfactionem. vt sc;̄ p̄traria p̄tra
ris cures. faciens p̄traria filis criminib;̄ q̄ cōmī
sisti: et marime illis vitijs et passiōibus quib;̄ frēs

quētius ipugnaris: in ieiunijs: in vigilijs: labori-
 bus alijsq; deuotis exercitijs: et hoc vt dictus est
 maxime ad inuentionē tui p̄fessoris: quia sic sunt
 tibi magis meritoria. Et hic ē vltimus gradus
 prime ascensionis: et dicitur satisfactio. His tri-
 bus gradib; p̄ma ascēsiō finit̄. ex his trib; pars
 trib; penitētē redis ad cor et dō p̄iter recōciliar̄.
Incipit secūda ascēsiō p̄tra secūda
 dū descēsus q̄ redit̄ ad cordis puritatē et q̄ impu-
 ritas cordis in trib; p̄sistit p̄tra q̄ tr̄ta trib; ascē-
 siōnū gradib; p̄ficiat̄ i ista scda ascēsiōe. ca. xv

Ecce homo sanus factus

est et deo recōciliatus vade et p̄ce-
 de vltēri; noli ampli; peccar̄. s; ma-
 gis stude de v̄tute in v̄tutē p̄ficere
 nec putes sufficere q̄ p̄ p̄niam sis
 deo recōciliatus vt ad eius familiaritatē accipia-
 ris et p̄fectā caritatē. An ignoras q̄ Absalon re-
 cōciliat̄ p̄ri suo: nō dū t̄m̄ faciē ei; videre meruit
 nisi i domo p̄pria aliq̄to t̄p̄e remaneret. Ita et tu
 si vis faciē dei m̄do corde cōspicere noli h̄ subito
 p̄sumere: s; stude p̄us i corde tuo paulatī ascēde-
 re et per ascensionē cordis te longo tempore ex-
 ercere et ad puritatem cordis peruenire: p̄bans
 ter: et repurgans septuplum. erinaniens erinani-
 ens vsq; ad fundamentum in eo: vsq; dū ser cor

dis et immunditia sit exinanita. Siquidem ut supra
diximus cum homo redit ad cor qui fuit egressus
foras post concupiscentias: licet reconciliatus sit et
per gratiam purgatus a culpa manent tamen adhuc reli-
que et immunde feces peccatorum in anima. id est affectiones
noxiæ et immunde et limose viscositates per peccatum
acquisite: per assuetudinem inolite: quas oportet ex-
purgare et successiue de illis egredi et ascendere.
Et hoc est de corde impuro ad cordis puritatem
perficere et ascendere contra secundum descensum prius
assignatum. Sed et contra hunc descensum necesse est
tres ascensiones in corde disponere. Siquidem im-
puritas cordis tui et affectuum in tribus consistere vi-
detur. Primo in hoc quod nimis inordinata affecti-
one inheres rebus infimis: vel inclinaris inordi-
nate ad eas: puta glorie vane: honori: laudi: gula
luxurie etc. amas non amanda. Secundo consistit impu-
ritas in hoc quod non amas amanda. sed affectus et ap-
petitus ita sunt immundi et impuri et malis humo-
ribus infecti ut spiritualia et celestia nil eis sapiant
sed quodammodo nauseam habeant super celesti man-
na: nihil mouetur super memoria regni celorum et simili-
bus. Et hec impuritas potest dici odium non odi-
endorum. id est non appetitum appetenda. Tercia cordis
impuritas est quedam cordis infirmitas vel inhabi-
litas qua homo etiam iam purgatus affectionibus
et aliquantulum etiam repatus spe: at tamen inidoneus

seu minus sufficiens redditur ut deo p feruldas
 perfecti amoris affectionem inhereat vigore car
 ritatis deficiente. Contra istas cordis tui impu
 ritates. oportet te tribus ascensionibus successive
 ascēdere. i. tribus virtutū gradibus p̄ficere. Nā
 contra primā impuritatem ascendimus p̄ timorē
 dñi qui quasi violenter cor p̄cutit ⁊ rumpit a no
 nis inferioꝝ affectiōibus ⁊ inhesionibus. Cōtra
 scđam impuritatem p̄ficim⁹ p̄ spem: quia spes cor
 nostrū leuat ⁊ d̄ celestibus ei gustū recuperat dā
 do affectū celestia adipiscēdi. Cōtra tertiā impu
 ritatem caritate ascendim⁹ q̄ deo unimur ⁊ ei adhe
 remus. Sz de his plenius p̄ singula est dicendū.

Am igitur cor tuū a
 deo cōcnpiscētiarū illecebris incū
 bit: ip̄is ita affixus ⁊ impressum ut
 vit possit auelli sugēs inde melior
 ie delectatiōis ⁊ lac nocive refecti
 onis oportet ut amaritudine quadā hec resp̄gas
 sicut solent femse puulos ablactantes vbera sua
 respergere rebus quibusdam a maris. ut gustata
 amaritudine auertāt se ab vberū dulcedine ⁊ tā
 dem vberū obliuiscant. Ita oportet ut cor tuum

timor dñi rebus amarissimis impleat. Verbi gra-
tia. Plenus es mudi concupiscentijs carnalibus
vitijs toto desiderio anhelas ad altus statum: ad
gloriã mudi difficile est tibi carere cibis delicatis
graue est tibi despici vilipendi &c. Veniat timor
dñi in cor tuũ respargat oēs hmõl rerũ dulcedies
quibusdã amaritudinib? pponēs tibi & terrēs te
& nõ dens: q̃ cito oīs mūdana delectatio transit:
quãq; magnã & inexplicabilem penã: p qualibet
inordinata delectatiõẽ: quãlibet modicã sis rece-
pturus. quãq; seuerẽ & terribiliter adueniet iust?
iudex super his te puniturus. His & similibus:
oportet cor tuũ amaricari ac timore pcuti & terro-
re ptubari & ita violenter a suis delectatiõibus
donec carus obliuiscatur auelli. Itaq; nolĩ negli-
gere ex hmõl & similibus meditationibus facere
quodam lixiuum: quod licet sũt amarum. est tam̃
mirabiliter malorum humorum .i. concupiscenti-
arum purgatiuũ quo pungas seu laues oēm de-
lectatiõẽ mudi: & facile eã respues & abomiabe-
ris territ? amaritudine qua eã perunxisti. Ut aut̃
hoc gen? lixiuũ qd̃ ex timore & punctio appellat̃:
quotiēs placuerit cõficere possis: ecce modus de-
scribimus conficiendĩ.

Quod compunctio que ex timore na-
scitur varie & diuersimode in exercitio & medita-

tione potest assumi.

107
Ca. xvij

Dimpunctio ex timore

re multipliciter nascit. Primo cum quis peccata sua preterita ad memoriam reducit et quantum deum offenderit: quantumque penam meruerit: anxie recordatur. et inde tremens ac timens amarissime lacrimatur. Secundo cum quis defectus proprios: passiones anime et desideria noxia adhuc in se: et si non regnata: agitata tamen et verantia diligenter discutit. et quod tam parum in eis expurgandis proficit euulans et dolens recordatur. Tertio cum quis peccatorum meminerit que post conversionem suam perpetravit: que et si non sunt criminalia: non tamen pro ea dubitet deum offendere quotidie et ideo lugendo et timore deplorat. Et de his tribus dictum est supra de tribus discussionibus vel examinationibus. Quarto cum homo considerat quod iudicia dei sunt inscrutabilia et nescit homo an sit dignus odio: vel amore: sed sciat se peccatum fuisse: nescit tamen an solo timore percussus: an ex gratia in fusa percussus et contritus. et ita totum horrore percussus tur nesciens et incertus quod de eo fiet in futuro: an sit damnandus vel salvandus. Quinto cum homo breuitatem vite sue diligenter attendit. et se adhuc tam parum proficisse intelligit. et inde timore succenditur et inter percussione irroratur. Sexto cum districti examinis et futuri iudicii meminit: quo iudex vnicuique iuxta opera sua redditurus adueniet: vnum peccata sua agnos-

c. iij

scens erpauescitt. Septimo cū homo magnitudi-
nem ⁊ multitudinē penarū infernalium ptractat ⁊
cum se his dignum esse cognouerit vel cogitaue-
rit: multum incipit lngere ⁊ timere.

De utilitate compunctiōis ⁊ quo
modo cor purificat. Ca. xviii

Ec si in corde tuo stu-
diose ruminaueris ⁊ ex istis vel eo-
rum aliquibus frequēter cor tuum
repleueris: omnia dulcia fient ama-
ra: tunc transit mūdus a corde tuo
et concupiscentia eius. s; ⁊ cōcupiscentia carnis
⁊ cōcupiscētia oculorū inde euanescit nullāq; fo-
ris senties amaritudinem hmoi amaritudine inte-
rius adimplet. Et ita cor tuū incipiet oēm dul-
cedinē mundi ⁊ affectionē ⁊ adhesionē respuere
siue sit gloria mūdi ⁊ vlt honor vel fauor popula-
ris: gulā ⁊ luxuriā penitus ab hominari. Verus
vt in promptu habeas hoc genus cōpunctōis
cōficere: ecce sicut modum descripsim⁹ cōficiēdi
sic ponam⁹ ⁊ artē: materiā vñ conficiē colligēdi.
Generalis modus ad formandum
meditationes de morte. Ca. xix

Editare igitur homo ⁊
ab oculis tuis nunq̄ recedat q̄ post mo

108
dicum sis ab hac vita in aliam ignotam regionem trans-
siturus: et omnes res mundi gloriam et bonorem et que-
cumque alia in quibus in hoc mundo delectaris hic
sis relictur. Omni enim hora omni die fini et ultime
horae tue propinquas. Scrutare igitur et quantum po-
tes in te interdum affectum transformam hominis morien-
tis et forma in te et meditatione tua quasi statim mo-
riturus esses: et iam sit pennis quod sine dubitatione ad-
huc tibi pennis erit. Vide igitur sic affectat quantum
tibi dolor inest quantum conscientie remorsus et in-
ternus clamor de malis delectationibus tuis: quan-
tum dolebis quod te non emendasti et a delectationibus
te non auulsisti: quod dei precepta transgressus es. Nam
in illa hora videbis quod meruisti et quid omisisti.
Adhuc autem oculos singulas delectationes vide sin-
gula vitia et passiones quibus modo dulciter delecta-
ris. Cogita quod amarum erit tibi tunc a delectationibus
separari et quantum dolebis quod viuens non fuisti
concupiscens mortuus. Deinde cogita et forma
in te tale affectum ut si anima tua statim deberet exire
quod libenter omnem delectationem relinqueres quod gra-
tanter omnem laborem et penitentiam arripes si vitam
possis obtinere. Cogita deinde illa hora quod bre-
ue videbis tibi omne tempus vite tue et delectationum
tuarum. Tunc videbis totum tempus tuum transisse quasi
somnia vel sicut umbram: maxime cum videris in-
stare eternitatem que nunquam finitur. Deinde cogita

quātus tibi erit dolor. ¶ pro taz minima delecta
tione breuissimi tēpis amisisti delicias leticiam et
gloriā sempiternā. Cogita etiā q̄ omēs iste dele-
ctatiōes nihil tibi tūc amplius p̄ferēt q̄ q̄ ama-
rā mortem faciēt amariōrē. Tanto em̄ difficilius
hinc sepaberis: quāto pluribus rebus inordina-
tis cōcupescentijs fueris alligatus. Tūc sap. **D**
mors q̄ amara est memoria tua hōi sano et pacē
habēti in substantia sua. Cum aut̄ talē affectū in
te formatū et cordi tuo imp̄ssum senseris. tūc p̄ce-
de ulterius cogitās q̄ illa hora certissime veniet
et est tibi ineuitabilis. Omēs em̄ hoīes moriunt̄
et mille generationes a principio seculi p̄terierūt:
ita et tu sequeris. Deinde cogita q̄ illā horā deter-
mīate p̄scire nō poteris. s; in p̄uise veiet: forte hoc
āno: forte h̄ mense: forte hac septimana q; sic fur-
ita in nocte veniet q̄n̄ nihil de h̄ cogitab. s; mlt̄a
te actur̄ cogitabas. Nōnūq̄ etiā vt eo pl' timor
p̄cupiscētias tuas et cruciet et expurget. reuolue
ordinē quo ad mortē deuenies. Siquidē mortes
vt cōtter p̄cedit infirmitas grauissima. Cogita q̄n-
ta h̄ erit infirmitas q̄ grauis debilitas q̄n̄ cor tuū
p̄nimo dolore rumpet. Cogita quō tunc erit cor
tūc depressum: ac si totū mūdū sup se cōtineret:
tum p̄pter infirmitatis magnitudinē et tum p̄pter
naturalis inclinationis esse suū appetentis. mū-
rabilem horrorem tum propter timorem de pecc

109
catis ⁊ de futuro iudicio ⁊ sic tandē sequit̄ mors
Itē aliquā ppone oculis tuis imaginē alicuius
hoīs moriētis ⁊ diligētē respice formā modū ⁊
ordinem quibus ad mortē deuenitur. Nigrescit
totum corpus: omnia membra rigescūt: oculi ver
santur ⁊c. Deinde cogita qualiter demones adre
nient expectantes sicut rugientes preparati ad
escam si quid de suo in anima potuerint inueni
re: ⁊ qualiter immundi spiritus anime egredienti
obuiabunt querentes in ea opera sua vt secus eā
trahant ad inferni profunda. Deinde cogita qua
liter anima de corpore egressa statim ante tribu
nal iudicis statuatur iam tūc sententiam receptu
ra que ex hoc tunc vsq; in secula non mutabitur.
Deinde sequere funus ad sepulturā ⁊ vide quo
modo caro misera propter quam tanto tempore
quesiuit delectationes terre traditur ⁊ vermibus
esca paratur ⁊ tradit̄ ppetue obliuioni. Ex istis
⁊ similibus bene considerabis q̄ gaudium ⁊ de
lectatio mundi sit instar puncti. transit sicut um
bra ⁊ q̄ homo sit hic velut hospes noctis vnius.
Contrario nōnuncq; debes tibi affectus assume
re iusti viri moriētis ⁊ ad mortem bene dispositi:
cogitando q̄ letus talis erit qui prius penituit
⁊ se a delectationibus purgauit ⁊ nihil hic vitio
se dilexit. ⁊ sic de singulis.

Generales meditationes de extremo
iudicio quibus homo poterit sibi cutere timorem. c. xx

Deinde oculum men-
talem verte ad extremum iudicium ut
et eius memoria amarissima amare
scant omnia dulcia. Cogita igitur quam
tus timor quatus clamor quata fi-
et admiratio cum tuba archangelica sonuerit: cum ful-
gura terribiliter splendent: tonitrua mugient:
cum ad terrendum peccatores sol obscurabitur et luna
non dabit lumem suum. Cogita quid cordis tunc habe-
bit peccator. Cogita qualiter tunc universi mortui
resurgent tractantes unusquisque secum quod boni egit
vel mali. Et boni quidem cum ineffabili leticia expe-
ctabunt iudicem: Iniusti autem indicibili terrore time-
bunt de adventu et facie iudicis dicentes. Montes ca-
dite super nos et operte nos a facie iudicis: tempus em-
abit et recessit non est quo eant et emant oleum merito-
rum. Excedere deinde et speculando occurrere. et vi-
de iudicem venientem cum potestate magna: cum se-
nioribus populi: comitantibus angelis universis et
sanctis. Deinde revolve amarum illud divorcium
cum sepantur oves ad hederis. Et nunc quidem sunt
duo in domo una in mola una sed tunc unus assu-
metur et unus relinquetur nunquam ammodo con-
figendi. Transforma in te affectum eorum qui a sinistris

sunt quibus diceſ. Ite maledicti in igne rē. quō
 lamētabuntē dicentes. Ecce hi sunt quos aliquā
 do habuim⁹ in deriſum. quātus eis dolor: quāt⁹
 luctus. Deinde aſſume affectum eorū qui a dextris
 ſunt: quāto repleti ſunt gaudio q̄ pro tam modicis
 laboribus eterna p̄mia meruerūt. Cogita q̄
 diſtrictē fiet ibi examiatio op̄erū: locutionū ⁊ me
 ditationū ⁊ malay affectionū om̄ia ibi nuda erūt
 ⁊ aperta etiā que hic fuerūt palliata. Nam hieru
 ſalem ſcrutabitur in lucernis ⁊ inuenient nōnul
 li babilonij qui ciues putabant fore hierl̄m. Te
 ſtis erit ibi diabolus qui oñdet nobis pct̄m quod
 comiſim⁹: t̄ps: q̄n: ⁊ locum vbi peccauimus ⁊ di
 cet. Equiſſime iudex iudica hūc eſſe meū ob cul
 pā qui tuus eſſe noluit p̄pter ſupbiā. Accuſabit
 p̄pria conſcientia. ſz ⁊ ſancti angeli accuſabunt.
 Ibi t̄ps inſignia paſſionis ſue oñdet ⁊ malis be
 neficia incarnationis improbabit eo q̄ ea cōtem
 pſerūt ⁊ ingrati fuerūt. Deinde p̄fert iudex ſentē
 tiam diffinitiuā a qua nullus poteſt apellare. nul
 lus cōtradocere: nullus ſubterfugere: nullus ſe de
 fendere valebit. Cogita quid amaritudinis: qd
 doloris: quid horroris cōtineat ſentētia illa. Ite
 maledicti. Cogita quid dulcedinis: quid admira
 tionis ⁊ gaudij habeat vox illa: Venite benedicti
 Interdū etiā cogita de particulari tuo iudicio: ⁊
 forma meditationes expremiſſis ſuo modo.

140
 140

re: carens tamē luce. Ibi intolerabile frigus: fetor
peffimus: tenebre palpabiles: vermes immortales.
Ibi est pena in omni sensu: in omni mēbro. Visus
videt laruales demonū facies: mirabiliter
suo terribili aspectu affligētes. Auditus nil aliud
audit q̄ fletus plāctus ⁊ ululatus ⁊ vocē illam
heu-heu-ve-ve-ut quid fuim⁹ nat: ut quid a deo
creati: ut quid nō pimus maledict⁹ deus ⁊ maledi-
ta trinitas que nos creavit ad hanc penalita-
tem. Ecce hoc est carmē qd̄ ibi cantat p̄tinens la-
mētationes ⁊ ve. Cogita de illa miserrima socie-
tate demoniorū: ⁊ crudelitate tortorum: qm̄ sunt
sine misericordia: in torquēdo nō fatigant. ad mi-
sericordiam nō comouentur: s; penā om̄ibus mo-
dis quibus poterunt augebunt. Ipi insultant di-
centes. Ubi nunc gloria: ubi voluptas: ubi ho-
nor: ubi altus stat⁹: ubi diuitie imense: ubi poten-
tia: ubi dignitas: ubi p̄latura: ubi dominiū. Quid
nūc p̄sunt oīa que fuerūt: tā breuia tā cito transe-
untia. Cogita q̄ quiuis ibi plus in illis mēbris
punitetur per q̄ amplius deliquit siue in lingua si-
ue in corde. Et quātum plus quis se extulit ⁊ in
delitijs fuit: tāto plectet̄ ibi pena grauiori. Logi-
ta etiā de penis interioribus. ⁊ maxime de priua-
tione visiōis diuine q̄ excedit oēm penā aliā. Co-
gita q̄ sunt eternaliter anathematizati ⁊ eiecti ab
illa sup̄na ⁊ gl̄iosa ciuitate hierlm̄ nunq̄ illuc re-

114

Qualiter homo per memoriā penarū infernaliū timorē acq̄rit ⁊ p̄p̄tionē. Ca. xxi

¶ Inde verte oculus

o ad regionē dānatorū ⁊ carcerē miserorum diligēter scrutans: que ibi agant: qualis sit illa māsiō: et quis locus. Quia autē mens nostra ceca melius p̄ visibilia ⁊ sensibilia ducit ad noticiā inuisibiliū: ideo ut illas penas melius sentias potes tibi assumere similitudines a sanctis sup hoc in scripturis positas. Aspice igit̄ infernū chaos horribilissimū locū subterraneū ⁊ pfundissimū totūq̄ tenebrosum: puteū pfundissimū ⁊ totaliter ignitū: fornacem totā incensam ⁊ terribiliter flamātem: ciuitatē magnam: tenebrosā: obscurā totā incensam ⁊ ardentem: plenā infiniti ppli multitudine clamantibus vniuersis ⁊ miserabiles sonitus dantibus ⁊ ciulat̄ p̄ dolore ⁊ ardore ⁊ exinuida se mutuo mordentibus: tanq̄ si canes rabidi simul essent coniuncti. Cogita deinde penarum acerbitates. Ibi est calor nimius cui noster hic calor in nullo est comparabilis. Ibi frigus intolerabilis: cui nullum frigus mūdi in aliqua cōpatione potest equari. Et ita cogita o singulaz penaz intensibus ⁊ curciatibus. Cogita de penarū multiplicitate. Ibi ignis inextinguibilis: abundans ardor

dituri. Cogita de verme conscientie qui nisi quod morietur qui non cessat: clamat et affligit quod propter tantum modicum gaudium ad instar puncti ad illas penas descenderunt. Item cogita de passionibus anime ire et inuidie. quibus affligunt. Nam iracundia inuidia et maxime in ipsis regnant. Itē diligenter ruminata penarum eternitatem que omnibus penis grauius affligit. penarum nullus est finis. nulla ibi redemptio. Post mille milium annorum non propinquat finis quia nullus est finis. His et similibus meditationibus timorem domini concipies et concupcionem salutarem concipies ut sic affectiones tuas a rebus inuisis auellas. Oportet autem te longo tempore in his exercitijs immorari. et cum huiusmodi meditationibus ac alijs virtuosorum opibus maxime in remedijs vitiarum de quibus postea dicit ipsas affectiones expurgare: alias ulterius ascendere non possemus. Nam quantum affectiones carnales et terrenas abiecerimus tanto amplius spirituales adiciemus: si parum parum: si multum multum. Ergo a timore domini secundum prophetas debemus perire spiritum salutis. Est enim initium sapientie timor domini: et in ipso debemus nos studiose exercere. et cor nostrum purgare ut ad caritatem possimus peruenire. Unde sapientia. Initiandi sunt a timore ut ad caritatem perueniant. Vides ergo quod congrue diuina scriptura puritatem cordis fidei ascribit iuxta illud Fide purificas corda eorum eo quod timor qui est pri-

192
mus effectus fidei euellit & extrahit cor ab imū-
dis affectionibus & vitiosis inquinamentis. Est
igitur primus gradus scēde ascēsiōis qua tendit
ad puritatē cordis fides v'l timor q̄ ē ei' affect'.

¶ De secūdo gradu secunde ascensio-
nis qui fit per spem & desiderium celestium & spūa-
lium rerum quibus purgatur & sanatur homo a
secunda impuritate cordis. Ca. xxiij

Sicut fides timore fu-
turi iudicii ac suppliciorū metu fa-
cit vitioꝝ cōtagia declinare concu-
tiens quodāmodo medullatus oīa in-
teriora & extrahens ab inferiorū vi-
tiosa affectione & inhesionē. Ita cōsequēter sp̄s
mentē nostrā de hūmōi affectionibus auulsi-
t. sed nō eleuatā: imo timoris pondere dep̄ssam de pre-
sentibus auocat & ad superiora eleuat. & vniuersas
corpis voluptates vel mūdi vanitates celestiuꝝ
premioꝝ expectatiōe cōtemnit. insipiens suspi-
rare sursum & mēte aspirare ad illud sublime gau-
dium qd̄ spes interius rep̄ntauit. Igit̄ si cor tuū
sā ab infimis abstractū timore senseris: noli ias-
tare: noli te esse in toto putare. Si stare cepisti iā
descendisti. Siquidē cor tuū vacuū ab affectioni-
bus esse nō potest. Si igitur sit noxijs vacuatus
impleatur celestibus & sanctis affectionibus. alio-

quā rursus descēdit. Nū etiā cū te in timore pur-
gas expedit. vt interdū in spe respiras. Sed mul-
to aliter ad spem ascēdit qui diutius iam in timo-
ris pfectu cor purgavit. Igit̄ oītra scōdas cordis
impuritātē que in eo p̄sistit q̄ affect⁹ tuus adeo
est cōcupiscētijs infectus vel ex reliquis cōcu-
piscētijs depressus et infirmus factus vt non
sapiant ei celestia ascēditur p̄ spem. Nam spes sa-
porem eternoꝝ ingerit ⁊ affectū ad superiora re-
stituit. Sicut igit̄ superius dictū fuit q̄ homo p̄
adhesionē p̄mixtionē sine affectionē inferiorū fit
impurus: ita p̄ adhesionē ⁊ affectionū superio-
rū fit purus ⁊ acquiritur quedā puritas cordis
id est affectus ad celestia et spūalia. ⁊ hoc fit per
spem. Igit̄ o homo imaginare sup te locum quē-
dam totū purū ⁊ mundū. Infra te nō locū quen-
dā: totū inq̄etus: totū turbulētus ⁊ in cōtinuo mo-
tu existentē ⁊ totū turbidū ⁊ impurū. te nō in me-
dio p̄sistentē. Quāto igit̄ descēdis ad locū infra
tāto magis efficeris inq̄etus p̄ cōcupiscētijs: in-
stabilis p̄ varia desideria: impurus p̄ immūdas
affectiones ⁊ p̄ mixtionē immūdoꝝ. Quāto nō
supra ascendis p̄ iugem meditationē cōtinuā af-
fectionē desiderii ⁊ spem ⁊ celestii admittionē
tanto magis eris quietus ⁊ stabilis: vnā illā desi-
derans esse scz in atrijs hierl̄m: tanto etiam eris
purior per melioꝝum te admixtionem.

T De compunctione per amorem
qualiter se in ea exercebit. Ca. xxiij

Superius cum per ti-
morem tremefactus cepisti coactus
ascendere: medicinam quandam tibi
dedimus malorum humorum quibus ab
ascensu impediabaris purgatiuam

Sed quia adhuc infirmitas tibi ex huiusmodi humo-
ribus remansit et infectio gustus ut minus possis
ascendere quia minus spiritualia sapis ideo ad sani-
tatem tuam recipe aliam medicinam de spe venie genera-
tam. videlicet compunctionem et amorem. Nam si per spem deside-
ras ascendere in hac punctioe marie debes exercere
Consequitur autem huiusmodi punctio precipue duobus modis
licet multis alijs modis possit consisti. Primo cum
iam timore et timoris horrore excitatus diu ascendisti:
multa bona opera et deuota exercitia perfecisti. et a nox-
is concupiscentijs fueris deprivatus et adeo ascen-
disti ut ad spem venias. Cumque in spe steteris tunc
a longe videns hierusalem celestem ciuitatem vi-
sionis pacis quod in timore non potuisti. Inci-
pis sepe ad eam respicere et eius admirandam pulchri-
tudinem considerare: cuius illectus pulchritudine incipis
suspirare: gemere et plorare quod adhuc sis tam remo-
tus cupisque dissolui et esse cum christo clamans. Quis li-
berabit me de corpore mortis huius? Itaque con-

A. 113

117
siderās te adhuc ab illa supna hierlm lōgius pe-
grinari incipis dulciter flere ac sepius deplorare
q̄ nō poteris illac puenire. Secūdo nascitur hec
compunctio cum studiose in corde tuo rumīnas
z enumeras beneficia dei que tibi taz multa z tā
magno affectu dedit. Incipis cōsiderare tuaz in-
gratitudinem: z quodā interno desiderio incipis
dilatarī z extendi in amorē dei tui qui tibi tanta
contulit beneficia. Et hec est cōpunctio pietatis
nascēs de fonte caritat̄ q̄ valet mirabiliter cōtra
secundā impuritatem cordis. Ut aut̄ de p̄missis
duobus modis habeas vñ te possis ad hanc cō-
punctionē facilius inflamare sequitur mod⁹ quo
possis formare z erigere meditatiōes tuas de ce-
lesti beatitudine.

Generalis modus formādi medi-
tationes de regno celoz ad habendā p̄pūctionē
z desiderium ad ip̄m obtinendum. Ca. xliiij

Deteris aut̄ d̄ celesti
illa patria similitudines sensibiles
assumere a sanct̄ p̄ nostra capaci-
tate adiuuentas. Est igit̄ ciuitas il-
la gloriosissima amplitudine: z ca-
pacitate p̄maxima ex auro mundissimo: gēmisq̄
p̄ciosissimis mirabiliter p̄structa: singule ei⁹ por-
te sunt ex singulis margaritis. Est item campus

speciosissimus oim florū pulchritudine decora-
 tus. Ibi semp est estas amenissima. Ibi odorum
 suauitas fragrantissima et oim delectabiliū copia.
 Cogita et totis viribus teipsum totū ad cogitan-
 dum recollige vt videas quātum sit gaudiū deū
 semp per essentiam intueri. summā et indiuiduam
 trinitatē mūdo cordis oculo inspicere in qua re-
 lucet oim pulchritudinis. ois dulcedinis oisq
 bonitatis exemplar essentialē: in qua visione oia
 videbis. oia q velis scies: et ea visione. oim boni-
 tate. oim gaudio et leticia repleberis. In ea beat⁹
 eris et beatissima beatitudine q deus est pfrueris
 Cogita quātū sit gaudiū dño iesu semp assistere
 et eius sanctissimā et gloriosissimā hūanitatē sem-
 per aspiciere: cū Petrus videns eū transfigura-
 tum optabat sic semp pmanere. Quā magnus est
 gaudiū videre illum in regno suo sublimē et glo-
 riosum qui p nobis in hoc exilio quōdam paup ve-
 nerit et ul pariter et pegrin⁹: Cogita quantum sit
 gaudiū interesse societati celestī curie. quanta leti-
 cia reginā celi matrē dei cū ceteris vīginib⁹ in-
 tueri: quāta leticia et exultatio interesse agminib⁹
 angelorū: letari euz patriarchis. pphetis. aplis
 martiribus et pffessorib⁹. Cogita de dotibus cor-
 poris tui quib⁹ ipm corpus beatificabit: videlicet
 de eius immortalitate impassibilitate: summa agili-
 tate et gloriosissima speciositate. Cogita de dotib⁹

anime quibus ipsa anima implebitur iam beata: quae sunt plenitudo scientie quantum ad vim rationalem: repletio iusticie quantum ad vim concupiscibilem: superfluentia leticie quantum ad vim irascibilem. Cogita ex his dotibus principalibus quae multa alia magna dona et ineffabilia consequeris videlicet securitates ut iam non timeas eici: non timeas a carne sathana vel mundo vinci. Item libertatem ad faciendum quodcumque volueris. Item voluptatem mundissimam et iocundissimam in corpore et in anima. Item amicitiam, amorem, honorem, concordiam, et perfectissimam caritatem. Et breuiter omnia colligendo habebis quicquid volueris et quod nolueris non habebis.

¶ Qualiter homo ex memoria beneficiorum dei inflametur ad deuotionem et accendatur ad compunctionem. Ca. xlv

Verum ut maiorem habeas fiduciam sperandi et futuram gloriam optinendi, debes nonnunquam signa dilectionis que tibi dominus tuus exhibuit studiose reuoluere et eius beneficia diligentius considerare et tali consideratione accendi quasi quibusdam stimulis ad reamandum. Cogita igitur primum quod sit magnum signum dilectionis dei tui quod te quod toties eum offendisti: toties ad eum terga vertisti: toties ab eo recessisti, toties grauissime

115
peccasti. quotiens reuerti volebas ipse te suscepit
dolenti peccata indulgit: emendantem et corrigentem ad
iuuit. Diuina beneficia naturalia que tibi con-
tulit si potes. Creauit te et esse dedit tibi ex nihilo
sed esse pulchrum et speciosum sensibile et viuum
quodque sensibus decoratum. Dedit tibi preeteris crea-
turis inferioribus intellectum quo ceteris anima-
tibus preemineres et deum tuum cognoscere posses. et
veritatem ipsam intelligere: tunc intellectui tuo lu-
men vultus sui infudit et magnam claritatem lumi-
nis naturalis dedit. Dedit tibi memoriam qua simi-
limum rerum simulachra reponeres donec alicuius
tibi placeret reminisci. Similiter dedit intellectum
possibilem ubi intelligibilem species iterum occurre-
das collocares. Fecit animam tuam tante dignitatis
tateque nobilitate: ut nihil earum replere nihil ve pos-
set spiritus illabi nisi sancta et gloriosissima trinitas vnus
deus ad cuius imagine et similitudinem te creauit. Quid
plura? Dedit solem ut luceret tibi per diem: lunam ut tibi
luminaret per noctem: omnemque inferiorum creaturam ad
tuum fecit obsequium et ad tuum ministerium ordi-
nauit. Deinde cogita de donis gratie tibi collatis
Dedit enim tibi contritionem et dolorem de pec-
catis: et ab iniusticia reuocauit et iusticiam infudit
quod est solius dei quod tamen multis negauit. Dedit
et inspirauit voluntatem quod te velles emendare tem-
pus et locum ordinauit ubi et quando te emendare pos-
s

ses. et hec omnia multis te melioribus non dedit. Cogita de donis supercellentie que tibi contulit: vide licet quod dedit tibi dilectissimum filium suum. Primo in incarnatione. Nam propter te natus est propter te crucifixus est. Deinde in altaris sacramento in cibis et potum. Misit tibi spiritum sanctum in signaculo acceptiois: in privilegio amoris: in anulum desponsationis. Et autem te amplius ad amorem deuotionem et compunctionem pietatis eleues: cogita quod multa propter salutem tuam dominus ille magnus pergit. Siquidem locutus est cum patribus, apparuit in figuris: loquebatur in prophetis: eduxit de egipto: induxit in terram promissionis et infinita miracula et mirabilia fecit. Et quid autem fecit hec omnia nisi desiderio et amore tui: ut tu celorum regnum et eternam beatitudinem posses permereri: ut in cognitione celestium intellectum tuum illuminaret et affectum ab infimis purgaret: hec omnia spem tuam et affectum sursum debent erigere in amorem dei tui. Et autem he et similes meditationes de beneficiis dei amplius te moueant debes tenere hunc modum: et tale affectum formare in meditando: ut diligenter inquiras magnitudinem et potentiam benefactoris tui qui tibi hec omnia contulit. Nam est potentissimus ut potes videre in rerum creatione. Est sapientissimus ut apparet in earum gubernatione et prudentissima dispositione: unde pro magno debes habere si quid quantumlibet

modicus tibi tribuerit. Secundo debes aduerte
 re et cogitare quanta sollicitudine et quanto deside
 rio. hec tibi beneficia tribuit. Ab eterno deus tibi da
 re disposuit: ab eterno pre-disposuit. Ab eterno deus te
 actualissime sine cessatione cogitavit et tibi bene
 facere ab eterno pre-ordinavit. Sic fuit semp et est
 circa te sollicitus sicut erga integram urbem vel
 totum orbem: sic intendit tibi sollicitus pro te ac si va
 caret a ceteris. Tercio omnia beneficia divina gene
 raliter humano generi collata ita tibi debes assume
 re et attrahere ac si tibi soli forent collata: ut cogi
 tes. Ecce propter me totum mundum creavit: et omnia in
 eo propter me crucifixus est. Et istud non modicus
 ad maiorem caritatem: et gratitudinem te accendet. et
 tantis beneficiis ampli obnoxium te reddet. Sed
 et te ipsum debes attendere et mirare: quod tam vili: tam
 indigno: tam tepido et tam ingrato tanta beneficia
 tanto tribuit affectu et amore.

Incipit de tertio gradu huius ascen
 sus qui est in caritate et puritate cordis: et in quo
 consistit iste ascensus: et qualiter homo potest scire cum venit
 ad istum gradum puritatis vel caritatis. La. xxvi

A premissis ascensionibus et ascensionum gradibus versatur
 omnis labor incipientium et proficientium et
 hucusque magnis laboribus multis do

loribus vigilijs ieiunijs lectionibus meditatio
nibus ope manuū alijsq; deuotj exercitijs ⁊ ope
ribus pietatis laborāt vt hic veniāt. Nec potest
hic ascenderetepidus aut negligens vel remiss⁹
nō mollis aut piger. Siquidē nō est parui labo
ris in prima ascensione p̄teritam vitam dimittere
plangere ⁊ penitere ⁊ dignos fructus penitētie
facere. S; multo maioris laboris vel saltē longi
oris est inueteratam cōsuetudinem priorē vince
re, inordinatam affectionem ⁊ inclinationē ad in
feriora deserere: immūditiam ⁊ impuritatem ⁊ af
fectionem contractam expurgare, appetitum gu
le extinguere, luxurias deprimere, iram ac inuidiā
suffocare, supbias debellare ⁊ sic de alijs affecti
onibus vitiosis, que oīa spectāt ad purgationes
timoris. Sed adhuc multo plus laboriosum vel
saltem altior gradus est deinde totam animam ⁊
affectiones quantum ad hunc gradum pertinet
ad celestia erigere ⁊ p̄ spem in celestibus habitare.
Ecce quāta ⁊ q̄ magna sit inter ascensionē ⁊
ascēsiōē ascēsiō inter timorē ⁊ spem q̄tū ad p̄
tem cōsiderationem distantia ascensus ⁊ labor p̄
uentendi. Sed qui hucusq; bene profecerit iam
vicinius puritati ⁊ caritati propinquat: licet ad
huc per aliquos gradus euz ascendere oporteat
Oportet em̄ q̄ longo ⁊ diuturno tēpore in istis
duobus gradibus timoris ⁊ spei ascendendo et

117

descendendo se exerceat affectiões noxias supbl
am iram gulam &c. conetur debellare: humilitatē:
castitatem ceterasq; virtutes quodāmodo in natu-
ram transformādo. Sunt duo in quibus pfectio
istius tertij gradus puritatis & caritatis consistit.
Primum qđ homo iam induit affectum virtutum
& ipm quodāmodo in naturas transformavit, ita qđ
virtutes operantur non iam ex timore pene coa-
ctus uon ex spe remunerationis attractus. Sed
solo bonitatis affectu indito delectatus. & eodem
affectu puritatis & caritatis ipsam maliciā & im-
mundiciā perhorrescit amore videlicet & deside-
rio virtutis interius habituato. & in interiori de-
lectatione virtutum: nec operatur iam ipas virtu-
tes reluctando oblectationibus immo ipsarum
virtutum affectus medullitus retinens quicquid
illi virtutum affectui contrarium fuerit: non solū
non corde recipit verumetiam summo detestatur
horrore. Iste est qui operatur bonus propter bo-
num: boni delectatus affectu. Nam qui superata
impugnatione vitiorum pacis iam securitate per-
fruitur & transit in ipius virtutis affectum: in gē-
statum illius boni cuius iam totus est retentabit
quia damno intime puritatis nihil credit esse dā-
nosius. Nec enim carius ac preciosius quicquid
presenti iudicat puritati: cui pena grauis est vel
virtutum pernitiōsa transgressio. ¶ Huic nec

reuerentia hūane p̄ntie quicq̄ adiciet honestatē
nec minuit solitudo: sed vbiq̄ secū semp̄ circū
ferens arbitrum: non solū actuū: s; etiā cogitatio
nū suarū conscientiam nullam mentis recipit im
punitatem. Scdm̄ est q̄ sicut affectus virtutū est
in eo habituatus mō p̄dicto, ita affectus sit deo
p̄ ardentē amorē vnitus, ⁊ ad diuine voluntatis
beneplacitum semp̄ ex feruore paratus ⁊ in diuī
na speculatiōe erectus. Siquidem ei adheret per
feruidum amorē ⁊ ad eius intuitum om̄e perhor
ret vitium ⁊ peccatum. eius amore ⁊ intuitu ze
lo semp̄ est accēsus. veritatem vbiq̄ zelat. feruet
sapientie studijs: huic amica sanctitas vite ⁊ mo
rum disciplina: cuius mores erubescunt iactanti
am: abhorret detractionē: inuidiam nesciūt: supbi
am detestant̄: oēm humanā gl̄iam nō solū fugiūt
s; ⁊ fastidiūt ⁊ stempnūt: oēm in se carnis ⁊ cor
dis impunitatem vehemētissime abominātur ⁊ p̄
sequūtur: om̄e deniq̄ tanq̄ naturaliter ⁊ qd̄ malū
est respuūt. ⁊ quod bonū est amplectūtur. Hic est
mōs pinguis ī quē q̄ ascēderit ingrediēs ⁊ egre
diēs pascua inueniet. In ingrediēs int̄ in vī cupi
scibili inueniet gaudiū in sp̄sctō: longanimitatē
benignitates: modestiā ⁊c. In irascibili fortitudi
nem cōstantiam ⁊ perseverātiā: patientiam ⁊c.
Intellectu sepe ultra se ascendit ad intuitum di
uine speculationis. licet p̄ speculum in enigmate

118

Foris egreditur et cognitione et pulchritudine creaturarum in amore accenditur creatoris. Compa istum statum ad illum de quo superius fuit dictum. Ad id fuisse constitutum, et vide quantum iste ab illo distat. Hic est status perfectionis, hic est motus puritatis et perfectus ascensus perfectionis vere caritatis. Qui potest ascendere ascendat: qui potest capere capiat, sed decedat segnes laborem fugientes. Quamvis hic status perfectionis nisi dei speciali gratia a nemine acquiritur, gratia tamen dormientibus negligentibus et non cooperantibus non datur: ergo militie spes amor est discedite segnes successive tamen possunt repetere et diutius exercitiis appropinquare.

¶ De tribus gradibus ascendendi contra tertiam impuritatem quibus homo successive disponitur ut deo perfectius possit inherere: *La. xxvij*

Sed quia superius dictum fuit: quia tertia impuritas cordis consistit in quadam inhabilitate et in idoneitate adherendi deo et cognoscendi eum. Unde etiam affectibus iam purgatis et spe recepta forsitan non tamen semper homo est idoneus et habilis deo adherendi: et in ipso quieti per affectum cum tamen hoc unum esse diximus in quo altior gradus puritatis et caritatis consistit. Ideo dicendum quomodo homo successive ascendendo fiat ad

hoc idoneus ut sic fiat plenius purus qui terciā
expurgat impuritatem. An iterum oportet te no
uas ascensionēs in corde disponere quibus discas
et assuescas iugiter deo per caritatem adherere.
Pro quibus ascensionibus disponēdis scire de
bes: quod Christus iesus deus et homo dei et hominum me
diator: ipse est via per quam ad diuinitatis noticiā si
mul et amorē debes ascendere secundum Augustinum. vii. con
fessio. Ad hoc enim precipue Christus carnes assumpsit
ut qui deum spiritualiter intelligere non potuimus per
Christum verbum caro factum ascenderemus ad notici
am et amorem spirituales. In Christi ergo vita et morte
constitue tibi triplicem ascensionem per deuota ex
ercitia. Prima ascensio sit ut affectu quodam dul
ci et desiderio cordiali. licet quodammodo carnali ad
hereas Christo: comiteris Christum iugiter circa Christi vitam
et mortem affectatus et eius presentia et recordatione in
tuis exercitiis delectatus. In hac prima ascensione
vel primo affectu potes diuersimode variare tuum
exercitium: sicut Christum in vita multi diuersimode af
fectati et variis intentionibus sequebantur. Apo
stoli enim primo sequebantur eum sola eius presentia cor
pali delectati: eius colloquio recreati: eius dulce
dine et affabilitate allecti. Et tu etiam primo huiusmodi se
quere Christum esto in eius comitatu. Cogita quod fuerit
eius presentia dulcis. Cogita corporis eleganciam
et speciositatem. Nam speciosus forma pre filiis ho

119

minū: Attēde suaves ei' sermones ⁊ dulcissimā
doctrinā. et attende modū quo xp̄s se in om̄ibus
habuit q̄ dulciter ⁊ benigne verba illa melliflua
ptulit. Attēde moduz quo interior se habuit: qz
ab intra mit' benign' ⁊ suavis. Attēde in eo sen
sus maturū aspectū venustū. Cogita in xp̄o pro
fundissimā sapiētīā in cordē. venustissimā eloquē
tiā i ore. optimā moꝝ dispositionē in exteriori cō
positōe. Hoc mō apli seq̄bant. Alij quidā seque
bant vt eoz xp̄s sanaret infirmitates. Seq̄re ⁊ tu
eū interdū hoc mō ⁊ hūiliter pstratus adora euz
dicēs. Dñe si vis potes me mūdare vel ihesu fili
dauid misere mei. Quidā seq̄bant eū ppter mira
cula ei'. Et tu mirare potentiam eius in miracu
lis. Naturaz mutat. elementa cōmutat. demones
fugat: oēmōz infirmitatez sanat. Ex his disce eū
esse deū qui nature suos effectus in primo eis in
didit naturales salua sibi semp obedientia in om̄i
bus etiā ad effectus supnaturales pducendos
Et similibus modis potes variare exercitium ⁊
affectum in primo ascensu. Sed scias q̄ licet hec
exercitatio in re spiritali satis vtilis sit: scilicet
occupare se circa moꝝ ⁊ gestus iesu christi do
mini nostri: tamen quantum ad ascensum ad chri
sti amorem non sufficit: immo de per se parum
prodest. ¶ Quid profuit iude pilato. herodi vel
phariseis. q̄ christi moꝝ. vel gestus aut presen

tiam corporales viderūt qui eū imitari noluerūt:
Igitur terminus huius prime ascensionis sicut Ber.
sup cantica, erit tibi: ut sicut ap̄li hoc affectu tra-
cti omnia mundi diuitias etc., reliquerunt: ita et tu
in isto gradu perseuerabis ut cor tuum illa suauitas
occupet et totus sibi ab amore vniuerse carnis ac
carnalis illecebre vendicet. i. breuiter homo cor suum
in tali exercitio debet extendere in affectus et amo-
rem humanitatis christi ut omnis affectus suus et ap-
petitus ad dulcedinem humanitatis christi transferatur.
Secundus ascensus per vitam et passionem christi est iam ali-
quantulum altius ascendere et non solum circa christi
humanitatem se exercere. sed ut Berni dicit, in homine
christo deum inuenire licet: non deum nudum neque
nudum hominem: sed et christum deum pariter et hominem
comprehendere: christumque ut deum pariter et hominem di-
ligere: diligere et adorare. Multum quidem fructum
in exercitio confert circa vitam et passionem christi domini si
quotiens legis vel cogitas christum hoc vel illud fe-
cisse vel sustinuisse: tale tibi conceptum de christo pote-
ris formare et tibi lucide deum et hominem representet
id est unam personam significet que simul est deus et ho-
mo ut quicquid legis vel cogitas christum fecisse siue
in mortuis suscitandis: siue in miraculis facien-
dis: hominem fecisse christum non dubites: quicquid christum
legis sustinuisse, siue in manuum perforatione et pedum
conclauatione: deum credas indubitanter sustinuisse

et hoc propter persone vanitatem in que diuinitas et huma-
 nitas sine naturarum promixtione substituerunt et hoc cre-
 dit quilibet verus christianus: sed quanto lucidius con-
 cipit deuotus. tanto in christi vita. passione et mira-
 culis pinguior erit affectus. Si christum hominem co-
 gitatis inde tibi dulcis affectio et magna fiducia
 quia homo mitissimus: benignissimus: nobilissimus
 suauissimus totus decorus gratiosus et formo-
 sus. Inde tibi fiducia accedendi: adorandi et faci-
 lior conceptus. Nam facilius est nobis humanitatis
 noticia ut puta menti impressa: quam dei a mente remo-
 tissima. Sed si christum deum cogitatis: inde tibi omnia ver-
 ba facta. miracula. gestus magis apparerent metu-
 da: terrenda: horrenda et admiranda. Et sic si utrum-
 que in christo intelligis et concipis. magna tibi nasceret
 deuotio: amor et fiducia. Et rursus timor et reue-
 rentia.

3^a Tercius ascensus est iam per humanitatem christi
 ad spiritualem affectum assurgere et iam ipsum deum per
 speculum in enigmate mentalibus oculis intueri
 et sic ex humanitate ad noticiam et amorem diuinitatis
 puenire. Et hic marie abicitur tertia mentis im-
 puritas per adhesionem dei. Et per hominis mentis iutu-
 tum et adhesionem et transformationem incipit quodam-
 modo homo unum spiritus cum deo fieri et extra seipsum tra-
 nsire. et ipsam veritatem intueri. et ad unionem et ad-
 hensionem habilitari. An August. vii. confessionum. In-
 quit admonitus redire ad meipsum intraui ad

151
intima mea duce te et potui / quoniam factus es adiutor
meus: et vidi qualicumque oculo anime mee super eun-
dem oculum anime mee: super mentem meam lucez domini
incommutabilem: non habet vulgarem et conspicuam omni
carni: nec quasi ex eodem genere grandior erat tam-
quam si ista multa multoque clarius claresceret totum
et occuparet magnitudine: non hoc illa erat sed
aliud: aliud valde ab istis. Qui novit veritatem no-
vit eam: et qui novit eam / novit eternitatem: caritas
novit eam: O eterna veritas et vera caritas et
cara eternitas: tu es deus meus tibi suspiro die
ac nocte. Ecce hic est ultimus ascensus in hac pe-
grinatione donec ascendamus ad dei essentialem
visionem. Sed caueat hic bestia ne tetigerit mon-
tem: hunc caueat impurus adhuc ne appropiet.
Nam bestia que tetigerit montem ipsa lapidabitur.
Et etiam circa has ascensiones modum habeas te ex-
ercitandi: etiam hoc sic et in precedentibus generale modum
meditandi de vita et de passione christi curavi-
mus annotare.

De figuris prophetis et scripturis circa incar-
nationem christi. Ca. xxviii.

Arca opus nostre re-
deptionis versat materia totius divine
scripture. et omnia in scriptura ad ipsum re-
feruntur. Ipsum futurum testamentum veteris
pronunciat: ipsum factum et impletum. novum clarius de-
monstrat. Logita igitur quod multa in figuris gestis

factis oraculis apparitōibus p reges ppbas sa
cerdotes ipsuz opus p̄cesserūt z ex hoc intellige
magnitudinē hui⁹ opis qd̄ erigit gratitudinem.
Logita tuā ingratitudinē z in affectōez respectu
desiderij ātiquozū. Pertracta ātiquozū desiderij
Mirare tuā et mltozū circa hoc op⁹ tepiditatē.

De annūciatiōe dñica. Ca. xxix

Quam p̄missis figurat

implēdi venisset plenitudo t̄pis z
t̄pō desiderij p̄m̄ implere placuisset
missus ē angelus Gabriel q̄ vrgini
nūciaret dñm̄ incarnādū. Hic exul
ta iā patz desideria z p̄cedētia ora

cula impleri. Attēde anḡl̄ reuerētiā ad mariā. Mi
rare dei hūilitatēez. Cōsidera v̄ginis exaltationē
nota ei⁹ hūilitatē castitatē aliasqz v̄tutes. Nota
eiusdē iaz leticiā exultatōez z iocundā deuotōez
Nec obliuiscere misterij qd̄ exhibuit Elizabeth.

Vita christi sub compendio vsqz
ad cenam. Ca. xxx

Hinc dei filius cui⁹

magitudinis nō ē finis fact⁹ est p
uus infantul⁹. Logita qd̄ de⁹ puul⁹
vagit z lacrimat⁹ ē in p̄sep̄io. attē
de h̄ paup̄tatē. Nota hūilitatē āge⁹

557
lorū mirare cōcursum. Pastozū intuerē creubi-
as. Angelozū ⁊ pastozū ausculta colloquiū. Vi-
de Ioseph stupentē. Aspice Mariā iubilantem.
Nota faciē ⁊ dispositionē pulcherrimi pueri. ⁊
attēde paruuli magnitudinē interiorē. Mirare
sapientiā. ⁊ reuerētē osculare p̄sepe pueri. Octa-
uo die circūcidit ⁊ Iesus vocatur. Attēde q̄ si-
ne peccato assumpsit peccati remediū. Cōpate-
re q̄ tam tener puer leditur ⁊ fundit p̄ te sangui-
nem. Cōsidera quō lachrymat̄ exterius: interius
homi cōpatiebat̄. Cogita d̄ dulci noīe iesus: Su-
me exēplū teipm̄ circūcidendi. Apparēs deinde
stella fulgida magos duxit ad xp̄m. Cogita ma-
gorum deuotionē ⁊ sequere eos. ⁊ deuotissime of-
fer cum eis xp̄o quicquid habes. i. aīam tuam. Cō-
sidera quātam vilitatē ⁊ paupertatē magi inuene-
rūt: nec xp̄s aliter se disposuit p̄pter magozū ad-
uentū. Nota hic triplex testimoniū de xp̄o nato:
stella: magozū ⁊ iudeozū p̄hibentiū testimoniū de
xp̄o vt ne vacilles in fide. Maria deinde xp̄m ob-
tulit oblatōe pauperū redemit q̄si p̄m ogeitū. Co-
gita Marie Anne Simeonis ⁊ Ioseph p̄cessio-
nem: ⁊ deuotus occurre v̄l aspice. ⁊ attēde dulce
colloquū ⁊ magnā deuotionē. Attēde xp̄i simul
⁊ marie matris humilitatē: Christus adhuc par-
uulus fugatur ab herode. Attēde xp̄i patientiā
⁊ discē pati. Sequere pegrinātes: attēde colloquen-

tes: in omnibus disce paupertatem et humilitatem. A duodecimo autem anno usque ad tricesimum imperet glorie in populo absconditus latitabat: non docebat nec mirabilia faciebat: sed dum tam diu tacuit tacendo maxime docuit et nihil faciendo maximam quid egit: docens tenon cito ad docendum surgere nisi sedendo prius et humiliando. Tricesimo vero anno a Iohanne baptizatur. Cogita iohannis reuerentiam: qualiter ad christi tactum tremuit. Cogita christi humilitatem qui se Iohanni subiecit et omnes iustitias. id est perfectam obedientiam impleuit. Nota qualiter hic se tota trinitas personarum ostendit: qualiter pater christum ad predicandum misit dicentes. Spiritum audite etc. De hinc quadraginta diebus et quadraginta noctibus in heremo ieiunans postea temptatus a sathana. Cogita christi in heremo conversationem: quid tibi fecit: de deuota eius oratione et contemplatione. Nota ibi eius humilitates quia fuit cum bestiis secundum marcum. Cogita mirandam christi patientiam a demone portatus et sustinet. Cogita quomodo sapienter sathane restitit et tibi exemplum contulit resistendi. Mirare eius dignitatem: quia angeli ministrabant ei. Extiue quosdam abiectos eligens piscatores cum eisdem predicationis gladio cepit totum mundum debellare. Nota eius communem vitam cum apostolis. Nota eius dulcem conversationem. Considera secretum eorum colloquium in domo et in via. Vide quomodo ipse inter eos est sicut qui ministrat. cum

151
eis comedit vna mensa ⁊ scutella. nō habet priuilegiū rē. Extunc deinceps visus est sup terrā et cum bonūbus cōuersatus. Siquidē inter hoīes ambulans ⁊ vbiq; verbū dei seminās multa miracula q̄ nisi a deo fieri nō potuerūt fecit cecis visū surdis auditum restituit demones fugauit: leprosos mandauit: breuiter oēs sanauit. ⁊ tot miracula fecit q̄ vix scribi possunt. Oratibus peccata indulgit. Vbiq; predicabat. Parabolas mysticas pponēbat: in quaz vna pastorē se dixit ad ouem pditam reducendā aduenisse. Nota hic ⁊ attēde quō frequēter sequebat̄ xp̄m multitudo maxima: nōnunq̄ quatuor milia vlt̄ q̄ncq; milia et̄iaz vsq; ad heremū. Sequere ⁊ tu ⁊ esto circa iesuz vt verba eius audis: faciem christi ⁊ ap̄lorū inspicias ⁊ colloquia ⁊ miracula videas. Volens autē hō illam offerre ppter quā venerat vt se agnū veruz paschalem oñderet. q̄nta die añ pascha allatus a discipulis a sellum celi terreq; dñs ascendit: magnoq; triumpho ⁊ laudum preconis pueris bebreorum clamātibus osanna in excelsis hierusalem sanctam ingreditur. Nota a sinationis regis christi hūilitatem. quomodo sedet. quomodo est ornatus qualem habuit regiam familiam. Verne Iesum hierusalem cum appropinquaret ⁊ videret lachrimantem ⁊ desilentem magis autem animam peccatricem.

De cena domini.

Ca. xxxi

Um autem iam tem

c

pus patiendi eius instaret, ipse qui suos semper dilexerat vsq; in finem dilexit eos. ¶ Si quidem transiturus ex hoc mundo cenam fecit magnam mirabilem plenam mysterijs et grauidam sacramentis: ad quam inuitauit apostolos. Desiderio inquit desideravi hoc pascha manducare uobiscum. In qua cena multa mirabilia fecit: immo mirabilium omnium suorum quodam memoriale et compendium instituit: dans escam timentibus se in memoriam mirabilium suorum. Hoc inquit ens facite in meam commemorationem. Hieroni. Hanc ultimam nobis memoriam reliquit: quem admodum si quis peregre proficiscens aliquod pignus ei quem diligit relinquat: ut quotiescuq; uiderit possit eius beneficia et amicitias commemorari que si ille perfecte dilexit sine ingenti desiderio uel fletu illud uidere non potest. Ideoque saluator hoc tradidit sacramentum ut semper commemoremur. quia pro nobis mortuus est. Hoc igitur cum accipimus a sacerdotibus commemoremur quia corpus et sanguis christi est. ut non simus ingrati tantis beneficiis. Sunt autem in hac cena multa tibi omni deuotione et reuerentia reuoluenda omniq; pietate colenda. **De**
e liij

191
ditare igitur quomodo in hac cena ipse dominus magnus et lau-
dabilis nimis pedes discipulorum et sui traditorum
lauit: inclinans se usque ad terras et precingens se
linteo, ut nos instrueret sue humilitatis exemplo
Cogita modum quomodo Christus in hac lotionem se habuit
exterius et interius: quia exterius humilime et di-
ligentissime lauit. Interius summa humilitate et de-
uotione opus suum profecit. Respice piissimum magi-
strum et dominum sedentem ad mensam unam et comeden-
tem exscutella una cum discipulis. Cogita quomodo abu-
danter Christus in hac cena refecit discipulorum corda
infundens doctrinarum fluentia. Denique sermonem ipsis
fecit singulis verbis ignitum quasi amoris facibus
scintillam quem Iohannes euangelista ceteris acu-
tius videns et altius volens solus copiose descri-
psit. Cogita qualiter agnum typicum comedit et tibi
quomodo verum agnum et eucharistie sacramentum manduca-
re debeas figurauit. Sed super hec omnia mentalibus
oculis et deuotissimis desideriis semper recogitare
et ad cor tuum reducere debes ipsius excellentissimum
sacramentorum quod ibi instituit. mirare Christi largissimam
munificentiam et huius sacramenti profundissimam digni-
tatem. Et dum huius dignissimi sacramenti facis memo-
riam in mente tibi veniant omnia que Christus pro te gessit in
carne. Hoc enim est quod ait. Hec quotiescumque feceritis
in mei memoriam facite. eorum scilicet que pro te gessi in
carne: quod propter te homo suus factus, propter te ama-

124

rissime ⁊ multa passus: ppter te tandē crucifixus.
Verū quia tibi p tot arduas ⁊ difficiles ascensio
nes gradienti adhuc multa restat via ⁊ magnus
ascensus. hīc cibus est summe necessarius in hac
via qua graderis. Nū et nomen sumpsit: vt viati
cū appellet. Bern. Cor xpi egrotis est medicina
pgrinatibus dieta: debiles cōfortat: valentes de
lectat: languorē sanat: sanitatē seruat. fit hō man
suetior ad correptionē: patientior ad laborē: ardē
tior ad amorē: sagatior ad cautelam: ad obediē
dum pemptior: ad gratiarū actionē deuotior. Ideo
necesse est tibi vt frequēter te ad sacrā hui⁹ sacra
mēti prepares cōmunionē. Nam sicut hīc cibus
bene ⁊ digne susceptus magnā ⁊ multam cōfert
anime gratiā. ita ⁊ male dispositis maiorē infert
culpam. ⁊ mortē nō sui culpa. sed vitio recipiētis
Sunt em̄ frequēter effect⁹ sacramentorū s̄m dispo
sitionē accipiētū vt ad bonū vel ad malū coope
rentur. Et aut ipsuz digne possis suscipere in tri
bus te debes exercere ad hui⁹ sacramēti dignam
susceptionē requisitis: que sunt corporalis imūditia
puritas p̄scie ⁊ deuotio actualis. Corporalis imū
ditia: interdū est de cōgruo: interdum nō est neces
sario requisita s̄m q̄ corporalis imūditia est diuersa
sa: ⁊ s̄m q̄ habz variā causam ⁊ originem. Puri
tas aut p̄scie ip̄a est tibi precipue ⁊ añ oia neces
saria. Ideoq̄ añ reuerendi hui⁹ sacramēti sume

751
ptionem maxime debes teipm fm primā & scdas
examinationē discutere mō superius posito & sic
ad cōtritionem exercere & ad cōpunctionez infla
mare vt scz doleas de pctis cōmissis: corde: ore:
& ope. & insup de his q̄ facere omisisti. Ac deinde
eo modo quo dictū est accede cōfessorem & cōfite
re peccata tua p̄cipue grauiora. sed & poteris cō
fiteri peccata tua notabilia cōmunia & ignozata
Tercio debes te exercere ad actualem deuotionez
que videtur in duobus cōsistere vt ad sumptionē
hui⁹ sacramenti scilz timorem & reuerētiam habe
as: atq; insup actuali amore vnionis ad xp̄m &
desiderio mouearis. Igit̄ tibi timor inducat reue
rentiā adducēs in ternis obtutib⁹ hui⁹ sacramē
ti pfundissimā dignitatez & dignissimā & metuen
dā pfunditatē. Itaq; vt reuerentiā hui⁹ sacramē
ti & dignitatem intelligas & nō insensibilis sine ti
more accedas: diligenter aduerte quis est quē su
mis quis sis qui sumis. Sumis em̄ euz quē Jo
hānes baptista tāgere tremescit. quē Petr⁹ ap̄lo
rū p̄nceps a se expulit pre formidine ei nō audēs
ppināre dicēs. Qui a me dñe qz hō peccator sus
Ipsū quez sumpturus accedis adorāt dñatio
nes: tremunt ptātes. Ipse iste quez sumis erit iu
dex tuus & ei⁹ tribunali iudicādus astabis. Ipse
est in cuius manus anima tua hīnc egressa deue
niet ab eo prout meruit receptura. Vide igit̄ qn

ta reuerētia debes accedere. Attende q̄ nihil tan-
 tum deū offendit quātuz temeritas p̄sumptuosa
 ⁊ irreuerentia inuerecunda. Cogita deinde tu q̄s
 es. Certe homo tepidus negligēs vitiosus. Re-
 duc ad memoriā qualis sis ex tribus examiatiōi-
 bus p̄missis. Cogita deinde q̄ q̄uis mille annis
 te preparaueris nullatenus sufficeres ad condi-
 gnam sacramēti hui⁹ sumptionez: etiā si oīm san-
 ctorū meritis gauderes ⁊ angelorū ⁊ hoīm puri-
 tate flores. Quō igit̄ audes accedere sine timo-
 re sine reuerētia qui vit̄ ad modicū t̄ps te in cor-
 de disponis p̄parare. Time ne dicat̄. Ecce tradēs
 t̄s manus mecū est in mēsa. si videlicet s̄m Her.
 susceptū christum tradis vit̄is superbie inuidie
 ⁊ sic de singulis. Time indigne suscipere ne iu-
 diciū tibi manduces ⁊ bibas. Non tamen sit
 hic timor tantus vt desiderius penitus excludat
 ⁊ deuotionez tollat. ¶ Nam panis iste s̄m Au-
 gustinus: querit esuriam hominis interioris. Vñ
 necesse est te etiam habere desiderium ⁊ amorem
 Multis autem modis poteris desiderium tuū
 inflamare erga huius reuerendi sacramenti.
 sumptionem Non nunq̄ debet affectuz tuum in-
 flamare amor vnionis christi vt christum ad te
 sepius venientem mentis affectu et int̄mo pos-
 sis cordis desiderio amplectari. Nonnunq̄ vero

trahere debet affectum tuū sanitatis interne desirium: vt cum te vides cōcupiscentijs ⁊ passionibus plenū ⁊ teipm in te deficientē ⁊ p̄ficere nō valentē tanq̄ medicū piissimū ad te introducas dñm iesum. cui⁹ nomē dicit̄ iesus. i. saluator. Nō nunq̄ debet accēdere desiderū tuū p̄scia delictorum. Cum em̄ sentis te grauibus peccatis deus offendisse. atq̄ legis xp̄m hoc sacramētum in remissionem pctōrum instituisse: nō est mirum si ad ipsius inflammaris susceptiones. Itē debet trahere affectum tuū amor ⁊ p̄passio primoz vt scz p̄ hāc hostiā possis succurere viuīs ⁊ defunctis ⁊c. Pro maiori aut̄ dsiderio tuo inflammando ⁊ exercitādo potes diligenter vltam xp̄i reuoluere: quō ip̄e infirmitates oim desideratiū: adorātū ⁊ in se credentibus tulit: ⁊ infirmitates oim ipse portauit. Siquidem mulier accedēs retro ⁊ hūiliter sed et cū fiducia. tāgens eius simbriā est sanata. Peccatrix pedes ei⁹ osculās est mūdāta. Chananæa dum importune sequitur exaudita est. Leprosi accedentes curati sunt. Demoniaci: palitici: ⁊ cuncta nature monstra dum accedūt ⁊ credūt salutes consequūtur. Nam x̄tus de illo exibat ⁊ sanabat oēs: Publicani ⁊ pctōres accedentes veniam p̄merētur nec eoz cōsulūū desperit. Igit̄ cum feceris qd̄ in te est. cū reuerētia ⁊ timore: cū desiderio pariter ⁊ amore accede sperās de infinita dei pie

tate. Cum etiā ad huius sacramenti sumptionē dī
 sposueris te: debes te in mēoria passionis domi-
 nice diligētius exercere. Inter p̄dictos aut̄ duos
 affectus / timoris sc̄z et amoris fluctuat mens et
 exercitiū deuotorum. et aliqui quidem magis ad
 eius sumptionē ardenti desiderio anhelant et fre-
 quentiū accedūt. Alij timore et reuerentia huius
 sacramenti territi attendentes sacramēti dignita-
 tem et ppriam vilitatem piculumq̄z indigne sumē-
 tium magis se retrahunt / et p̄ formidine ab eius
 sumptione se cupiunt elongari. Verū vterq̄z effe-
 ctus recōmendādus est. et interdum ex desiderio
 accedere. interdum ex reuerētia dimittere laudabi-
 le est p̄ loco et tpe opportunis. Et s̄m August. vni-
 us cuiusq̄z p̄scie relinquendum est: quod faciēdū
 videtur: Anū tñ om̄ibus indubitanter securū est
 vt sc̄z nec ex reuerentia desiderium et spem exclu-
 damus nec rursus ex spe et desiderio relinquam⁹
 reuerentiā et timorem: sed inter vtrumq̄z affectum
 mediū fluctuemus. aliquñ plus de vno habentes
 aliquñ plus d̄ alio. Ait em̄ beat⁹ Gregori⁹. Nihil
 em̄ nobis securius q̄ sub spe semp̄ timere. Affe-
 ctus tñ amoris absolute loquendo excellit. Sed
 quod absolute est melius in casu fit et est multis
 periculosius magisq̄z timendum.

¶ De passione dominica et de tribus

A

f

151
in quibus homo debet se exercere circa passionē
christi. La. xxxij

Vidam ad montē mir

rhe. Et tu homo deuote si montes
mirrhe. i. amaritudinem penitentie
per carnis mortificationem vis ar
ripere: atq; per timorē et spem ad
montem ascensionem puritat] vis

ascēdere: nihil tibi vtilius q̄ vt nōnunq̄ mirrhā
primam de morte saluatoris tui studeas collige
re. Inde em̄ tibi mirrha amara timoris p̄seruans
a putrefactione vitiose delectationis: dum vides
dñm tuum ascendisse montem mirrhe. i. montem
caluarie vel magnitudinem pene p̄pter pctā tua
sustinuisse. Inde tibi nōnunq̄ ecōtra spes ⁊ deuo
tio ⁊ vnguēta p̄ciosissima timoris: amoris: grati
tudinis: cōpassionis et h̄mōi emanabūt. Igit̄ vt
te labor nō terreat: amaritudo non deiciat spes
trahat: deuotio alliciat: gratitudo: amor ⁊ cōpun
ctio cogāt ascēdere mōtē puritat]: h̄us vade spe
culādo ad xp̄m q̄ nō incōgrue pōt dici mōs mir
rhe. p̄pter amaritudinē passionis acerrime. debes
aut̄ p̄mo ad ip̄s ire deuote passionē suā velud mir
rhā h̄mā viuacit̄ colligēdo ⁊ cordi tuo imprimē
do. Et h̄ fit dū xp̄i passionē circūspecte morose ⁊
deuote ruminās diligēter ad h̄am seu h̄m sensus

124
Aborū specularō. Secūdo debes ad xp̄i passiōes
tāq̄ mirrhā ire ⁊ inde aliq̄ ad tuā vtilitatē trabe
re: siue medicinā p̄tra vulnera passiōum siue ex
empla v̄tutū. Tercio d̄bes ad ip̄s ire ⁊ ex illa mir
rha p̄ma mētē tuā ad d̄uotionē p̄ungere ⁊ amorē
inflamare ⁊ teip̄m p̄mptū efficere ad oim tollerā
tiā tribulationū. Ut aut̄ xp̄i passiōē ad l̄ram de
uote relegere valeas: ⁊ circūspecte dirigere: scire
debes q̄ tal̄ meditatio passiōis d̄nice simpliciter
ad l̄ram. i. simplicit̄ fetā ⁊ gestat̄ penalit̄ates xp̄i
in passiōe p̄siderare: marie iducit̄ p̄passiōē ⁊ de
uotōes ad xp̄m ex p̄passiōe. Ut aut̄ meli⁹ p̄passiō
nē ⁊ deuotionē ex h̄mōi meditatōe elicias: debes
inimoye h̄ qd̄ p̄us dictū ē attēdere vt semp̄ xp̄s
quo lucidi⁹ poter̄ vnā p̄sonā p̄cipias quē deus
⁊ hoīem eēt fuisse nō dubites: Cū igit̄ legis xp̄s
talē penā sustinisse vel sic ⁊ sic r̄ndisse v̄l tacuisse
cogita sp̄ ⁊ in p̄ceptu sic forma vt nomē iesu tibi
deū ⁊ hoīem rep̄ntet ⁊ sic xp̄m d̄uotū ⁊ maiori re
uerētia asp̄ic̄ mlt̄oq̄ ampli⁹ p̄patier̄. Si ei h̄ūa
no affectu bruto aiālī cōpateris. intense afflicto.
quātomagis cōpatereris xp̄o si eū non solum vt
hominem p̄iūssimum: dulcissimum: mitissimum: no
bilissimū: amantissimū: gratiosum ⁊ decorū in cō
ceptu assumeres. verū insup̄ vt deū om̄ipotentē
metuendū: reuerendū. adoradū creatorē ⁊
iudicem tuum mentis tue oculis representares.

Secundo ut xpo ampli' cōpariar' et penalitates ei'
medullitus aīaz tuā gladio doloris trāsuerberēt
debes xpm in quauis pena constitutum nō solū re-
spicere quasi exterius summo dolore afflictus. s; et
etiā summope eū diligentissime intēsus cernere
omī dolore repletum et absinthio vniuerse amari-
tudinis inebriatum. Primo igitur quotiēs legi
aliq' penalitatem vel aliq' opprobriū xpo illatū
nō per illud ita accipias xpm passum et sustinuis-
se sicut si alius aliquis homo p eandem penā su-
stinuisset. s; indicibiliter aliter et ampli' ultra oēs
hoīem. Cui' causas debes in corde diligēter col-
ligere: quā sunt multuz ad compassionē motiue et
inductiue. Igitur notum est tantum precise vnū
quēq; aliqua pena sensibili torqri et affligi: quan-
to plus aliquis sensuū illam penā tanq' sibi incō-
uenientem sentit. Sed et itez nō est dubiū sensus
alicuius hoīs tanto plus et citius penā sentire et
ex eadem torqueri: quāto sensus illius hoīs fue-
rint viuatiores. Christus aut natura viuacissim'
et cōplexionis dignitate nobilissimus extitit ideo
maximā sustinuit penalitates ultra quēuis alius
hoīem. Vide ergo si est aliquis dolor similis sic
dolor ei'. Cogita ergo si tibi vel alteri tenero ho-
mini intolerabilis esset pena caput spinis pfora-
ri. totum corpus acerrime flagellari etc. quātoma-
gis iesu xpo homini et deo fuit illa pena grauissi-

ma in natura sua nobili & delicata. Secdo xps pa
 tiebatur tm quatum voluit. Nam fm euagelistā
 Jesus turbavit seipsum nō passio. sed ipse seipm
 Itē oblatuſ est quia voluit. Sz quia xps passio
 nem suā assumpsit p satisfactōe originalis crimi
 nis qđ tm fuit : vt totū gen⁹ hūanū iusticia origi
 nali spoliaret & ipam naturā inficeret eterna beati
 tudine spoliaret. Et itē assumpsit passionē & mor
 tem vt ipē esset hostia sufficiens p omnibus hoīb⁹
 & quia dei pfecta sunt opera. videt oīno qđ xpus
 assumpsit mortem amarissimas. Un̄ Hieremi. O
 vos oēs qui transitis p viam: videte si est dolor
 similis sicut dolor meus: ac si diceret nequa qđ im
 mo dicūt doctores qđ dolor eius passio fuit a dō
 acerbissimus et afflictivus qđ excederet dolores
 oīm hoīm quos ab initio seculi passi sunt vel pas
 suri. Preterea tertio nō modicū auxit xpi dolorē
 qđ hāc passionē a tali pplo sustinuit. cui tot bene
 ficia contulit. cui merito dicere potuit. Popule
 meus quia ego deus tuus: quid p te facere potui
 & nō feci: tu vō quid mihi pei⁹ rependere posses
 qđ qđ acerrimā mortem inflixisti. Un̄ ppterea cō
 patiens huic pplo orabat. Si possibile est tran
 seat a me calix iste. i. ab hoc pplo infligendus: vt
 quidā sancti voluerūt. Sz & passio xpi fuit in oī
 membro: in omni sensu. Manus gratiose pforate
 Caput spinatum: totum corpus flagellatum &c

3D
 3P
 3N
 3R

sicut potes p singula currens studiosius pscruta
ri. Itē eius passio fuit opprobriosissima derisio
ne: p fustione: scādolo: sputatione: capitis velatio
ne plenissima vt nūq̄ simile legisti ⁊ hoc ex maxi
ma inuidia phariseorū. Itē vt melius amaritu
dinem passionis xp̄i sentias: hoc habe p regla vt
quoties euāgelista ponit absolute aliquā penam
xp̄o inflictas adde tu in corde valde vl̄ marie vl̄
seuerissime rē. vt x̄bi gratia. Percussit eū suus
pontificis: cogita tu valde grauit̄ sicut dubiū
nō est: q̄uis certum gradum pcussionis vel affli
ctionis scire nō poteris. Auerte nūc etiā diligēter
in corde collata causas afflictionū ⁊ dolorū inter
norū christi que forsitan sensibilem penā p̄cel
lebant. Nec aut̄ interior afflictio surgebat primo
ex feruido zelo christi p hūano genere saluando.
Pro quo tñ ad maiorē ptem passionē suā vide
bat infructuosam ⁊ inutilem: licet p om̄ibus esset
sufficiens ⁊ sup̄abundās: nō aut̄ efficiens ppter
maliciā multorū. Itē habuit maximā cōpassionē
cum sua matre benedicta om̄ibus amaritudinib⁹
repleta. Itē grauabatur interior pena christi ex
miseratione iudeorum. Item ex dolore discipulo
rum ⁊ peccato precipue iude. Itē ex nostra ceci
tate ⁊ ingratitude. pro qua ⁊ fleuit super hieru
salem dicens. Si cognouisses ⁊ tu rē. Ecce nūc
pio oculo respice christum in passione sua consti

*sufficiens
nō
facies*

lutum. Lege eius passionem et respice eum non so-
 lum exterius afflictum, sed interius exteriusque to-
 tum dolorosum: totum afflictum et amarissimis
 doloribus repletum. Et valde mirandum est. Si
 ita respicis deum et hominem afflictum, et tantis
 tribulationibus circumdatus, et non moueris affe-
 ctuosa compassione. De secundo autem quomo-
 do tibi utiliter passionem christi assumere debes
 ad fructum et utilitatem, ad imitationem scilicet
 virtutum vel fugam vitiorum: debes summo co-
 namine ad hoc affectum et intellectum tuum dirigere,
 ut in omnibus gestis et rationibus christi que in hi-
 storia legis passiois dominice sentire possis quomodo christus
 se habuit interiuse et exterius: quomodo iudei: pilatus: et he-
 rodes Maria mater domini: maria magdalena pro lo-
 co et tpe se habuerunt interiuse et exterius. Et sic in-
 uenies in christo passio omnium virtutum copiam: et
 contra omnia vitia summa medicamina. Verbi gra-
 tia cum legis. Stetit iesus coram pontio pilato pre-
 sidente. Cogita primo modum stationis, quomodo christus se
 habuit exteriuse: quia inclinato capite: oculis in ter-
 ram demissis, et sic de alijs moribus humilibus. Si-
 militer cogita de ratione eius et de modo proferendi
 verba, que humiliter: que leuiter et pie protulit. Co-
 gita de modo, quomodo se habuit interius in his omnibus
 et inuenies eum absque rancore: absque inuidia: abs-
 que impatientia humilem et mitem corde. Sic co-

gita de mō quō se habuerunt iudei exterius quia
horribiliter ⁊ puerse magnis clamoribus ⁊ duris
simis vocibus eū accusantes: clamātes. Re^o est
mortis. Crucifige crucifige eum. Si nō esset hic
malefactor nō tradidissē^o eū tibi ⁊ sic de singu
lis. Cogita de mō quō se interius habuerūt ⁊ in
uenies q̄ ex inuidia stridebant sup euz dentibus
suis ⁊ mouebant^r contra euz ex magna inuidia ⁊
iracundia. Sic cogita de beatissima virgine ma
ria ⁊ magdalena: quō se habuerūt in motibus ex
teriorib^o quia dolose, nō t̄m inordinate ⁊ incon
posite maxime dei genitrix, q̄ nec vnq̄ venialiter
peccauit p aliquaz deordinationem. Cogita mo
dum quō se interi^o habuerūt ⁊ inuenies maximū
dolorē ⁊ summā tristitiā. Et si ista bene tractaue
ris inuenies in xp̄o oīm virtutū summā ⁊ cōpatē
di materiā ⁊ debita medicamina vitioruz. Tertio
quō ex mirra passionis dñice: possis mētē tuaz
tanq̄ pingui deuotōe et adipe inungere ⁊ ad ca
ritatē affectū tuū inflamare: d̄bes cogitare: q̄ tu
homo es causa tantī doloris: t̄ate amaritudinis
Itaqz vt supra dictū est attrabe tibi hoc benefi
ciū quasi p te passus sit solū xp̄s. Et inde grati
tudo ori^r tibi. Nam passus est p̄ptet tuā illumina
tionē: redemptionē: iustificationē: ⁊ glificationē
Propter tuā illuminationē: vt sc̄reris exemplū
eius: ⁊ intellectus tuus illuminaret^r in cognitione

veritatis. Igitur omnia que legis christum fecisse. at
 trabe tibi quasi propter te solus facta et cogita sem
 per quasi christus dicat tibi: hoc feci ut sequaris
 me. Propter tuam redemptionem quia propter pecca
 tum originale eras perpetue damnatus. Cogita er
 go quod grave est peccatum tuum propter quod expiandus tamen
 erigitur medicamentum: tamen precium: et inde tibi na
 scitur timor et horror peccandi: et sic de alijs propter
 tuam iustificationem. Inde gratitudo oritur quod tan
 tus voluit pati ut tu dignus posses haberi iusti
 ficatione dei. Propter tuam glorificationem et inde
 maxime tibi eriget amor quod ille qui te non indi
 guit nec bonorum tuorum eget propter tuam gloriam tanta
 voluit sustinere. Sed quia homo hunc montem mir
 rabe. i. magnitudinem amaritudinis non potes simul
 in corde colligere vel apprehendere. sed necesse est
 ut successive per exercitium recolligas et continue
 in corde reponas. Ideo pro faciliore tuo exercitio
 passiones christi sub brevibus particulis hic ex evan
 gelio collectis. anneximus pro lucro meditationum
 et amminiculo exercitiorum.

Passio christi breviter tacta et articu
 lis diuisa. **P**rima particula. Ca. xxxiiij

Hitur celebrata illa so

i lenni et regali cena. christus deus et homo sur
 rexit atque cum discipulis cepit ad mortem

f. iij

156
inimicis obuiam pperare. Verū eundo dulci col
loquio discipulos de sua passione instruit et pre
muniuit vicēs q̄ p̄cusso pastore disp̄gēde essent
oues gregi: petrū p̄muniuit et q̄ eū negaturus es
set p̄dixit. Hec ad l̄ralem sensuz et deuotā medita
tionē trahēs: añ om̄ia cū reuerētia et pia dulcedi
ne recole p̄sonam xp̄i deuz simul et hoīem et ita q̄
dicit et loquitur diligenter cū reuerētia et admirati
one et pietate ausculta. Deinde ad tuā utilitatē et
morū informationē diligēter cōsidera q̄ dulciter
verba ptulit: q̄ benigne se habuit: q̄ dulci collo
quio admonuit. Considera etiam q̄ fuit ab intra
dolorosus et de morte imm̄l̄te tristat⁹ et. Dein
de cogita tertio q̄ p̄ tua redemptione iam incipit
ire ad mortē et p̄ te imolari et cōpungere ad deuo
tionē et lacrimas. Et hec et his similia p̄tracta
vbicūq; tibi cōuenit s̄m tria p̄us dictā ne sit op⁹
amodo iterare. Deinde relictis alijs discipulis
et assumptis dūtarat tribus p̄ncipalioribus ad
ip̄os colloquēdo ait. Tristis est aīa mea vsq; ad
mortē. Sed et illis relictis solus iuit in montem
orare vbi post tertiaz orationē tantus ei et tā im
mensus factus est horror et timor vt p̄ magnitu
dine horrozis sanguinē sudaret in terram defluē
tem, qd̄ de nullo vnq; hoīe quātūlibet afflictio les
gitur. Et ecce angelus dñm suum cōfortat. Pro
cedens aut̄ promptissime licet mirabiliter penas

horreret inimicis suis obuiat et verbo vnico in
 terram p̄sternit. A iuda patientissimus dñs oscu
 lum suscipit. Deinde crudeliter a iudeis capitur
 vincitur et trahitur. Tunc om̄es discipuli relicto
 eo fugerūt. Ipse aut̄ ad domuz Anne p̄mo ducit̄
 vbi grauiter in maxillā a seruo neq̄ p̄cutit̄. Et si
 volueris poteris te hic diligentius exercere cōsi
 derādo q̄s sit iste qui ita opprobriose trahitur et
 ducit̄ et cogita vt prius q̄ hō benignissim⁹: mitis
 simus: mansuetissimus. Sed et p̄m deitatem cogi
 ta q̄s sit iste vt te ei subdas p̄ rōnis ascōsus. Cre
 de igit̄ et cogita ip̄m veraciter ēe dei filiū: oim̄ p̄n
 cipiū: saluatozē oim̄ et oim̄ retributozē. Et hec sit
 p̄ticula p̄ma mirrhā dñice amaritudis colligēdi
 ¶ Particula secunda. La. xxxiiij.

Trahitur autez in do
 mū cayphe. vbi scribe et sacerdotes
 eū expectabāt. Cogita quō xp̄s tra
 hebāt: qz puerse et dure. Cogita qn
 ta auuiditate pharisei expectabāt: qz
 inuidia pleni. Cū aut̄ a p̄ncipe adiurat⁹ veritatē
 fuissz c̄fess⁹ tāq̄ blasphem⁹ p̄cutit̄ ictib⁹ grauib⁹
 tāq̄ si sibi false nomē p̄phe vsurpassz. facie vela
 ta p̄cutit̄: c̄spuit̄ et irridet̄. et falsum testimoniū cō
 tra eū q̄rit̄. sz oueniēs nō ineniēt̄. A petro ceteri di
 seipul⁹ fortioze negat̄. xp̄i tñ respectu admonitus

581
amarissime deplorat peccatum. Mane aut facta tanquam
latro per plateam iudici adducitur ad iudicandum
morti. Videns aut iudas quod ad mortem peteretur
tamen in se doluit quod tam dulcem magistrum suum tradi
dit ut scilicet pro amaritudine et dolore, laqueo sus
penderet: et retulit triginta argenteos cum quibus
emptus est ager iuxta prophetiam Hierem. Deinde mul
tis clamoribus: falsis accusationibus: concurrente
tota populi multitudine: est coram pilato accusatus
Missus et ductus per plateam ad Herodem ab eo
ut fatuus irridetur. Hic diligentissime considera
qualis est qui patitur et ei configurare ut patiar in
nocentissimo: mitissimo: nobilissimo: et amatissimo
Tercia particula. Ca. xxxv

Dante autem iesu huius
lime coram pilato preside magnus tu
multus et clamor validus inualuit
clamantibus ipsis iudeis. Crucifige
ge crucifige. Nos leges habemus
et secundum legem nostram debet mori. Tunc pilatus christum
fecit durissime per totum corpus flagellari. et in figu
ra regis tanquam illicite se regem nominasset multipli
citer illudatur: ac clamide induitur. Caput spinis
coronatur. arundine graviter oberatur. Et rex geni
bus fletis irrisorie adoratur. Hic homo diligen
ter attende modum quo christus se habuit: quomodo pila

tus sedēs in throno tanq̄m dñs foret xp̄i dñi ⁊ lu-
 dex eius. Nescis inquit q̄ ptātem habeo dimittē-
 di te. Attende modum quō iudei se habuerūt: vi-
 de causam cur xp̄s hec om̄ia sustinuit: nisi p̄pter
 te redimendum ⁊c. Intran ⁊ multiplicāt clamo-
 res iudei. Si hūc dimittis nō es amicus cesaris
 Crucifige crucifige ⁊c. Tunc pilatus timore ce-
 saris victus tradidit christū crucifigendū. Cri-
 ens aut̄: vt crucifigatur ipse suū portat patibulū
 Sequentibus se mulieribus ait. Nolite flere sup̄
 me ⁊c. Considera aut̄ hic quātus ⁊ q̄ gloriosus
 rex celi ⁊ terre et dñs sabaoth sit iste q̄ sic illudic̄
 regis scemate. vt sic ad ip̄m possis egredi per ad-
 mirationis aspectū. Est em̄ immensus ptāte: spe-
 ciositate: felicitate: eternitate. Admirare igit̄ maie-
 statem annihilari: speciositatem decolorari: felici-
 tatem tormentari: eternitatem mori.

¶ Particula quarta. Ca. xxxvi

Victus in montē cal-
 uarie incipiūt se lictores dispone-
 re ad crucifigenduz: eruerē christū
 vestibus ⁊ sic de singulis. Cogita-
 tu diligentissime modum crucifiri-
 onis: hora vi crucē primo erexerunt ⁊ xp̄s crucē
 deinde ascēdit. Et tūc vide quō pendet p̄mo bra-
 chio vno fixo ⁊ altero nō: ⁊ cogita xp̄i patiēciam

et modū quo se habuit: aut certe crucē ponentes
p̄mo affixerunt. ⁊ deinde erexerūt. ⁊ tunc cōsidera
xp̄m iacentem sup̄ crucē manus pp̄rias extenden
tem ⁊ q̄ ita erigit. Respice deinde christū in cru
ce lacrimātē. Sinit in cruce. Orat p̄ crucifixoꝝ
bus. Blasphemāt a p̄tereuntibus a phariseis et
latrone. Titulus verissim⁹ ⁊ indelebilis scribitur
Jesus nazarenus rex iudeoꝝ. Stat v̄go benedi
cta mater gl̄iosa sub curce xp̄i doloribus plena q̄
vtiq̄ t̄to amplioꝝ habuit dolorē quāto feruen
tiorē amorē. T̄dem xp̄s matrē suā Johāni cōmi
sit: fiūt deinde tenebre p̄ totū mūdū. Clamans p̄
inde hely hely: q̄nta sua foret pena ⁊ q̄ hūanitas
a diuinitate q̄damō fuit deserta designauit. Et hoc
p̄pterea q̄ nulla fuit redūctia viriū sup̄ioꝝ q̄b⁹
fruebat̄ ad vires inferiores q̄bus patiebat̄. igitur
accepto aceto cum iam nil restaret agendum vel
implendum clamans voce magna spiritum emis
sit innuens q̄ q̄diu voluit vires sibi retinuit ⁊ q̄
nullus animam suam a se tolleret ⁊ nisi ipse eam
poneret. Vñ precipue Centurio ex hac voce mo
tus dicebat. Vere filius dei erat iste. Et hic consi
dera quali forma christus passus est vt eum stu
deas imitari. Passus est enī sicut verus agnus
liberalissime respectu proximi: seuerissime respec
tu sui: obediēissime respectu patris: prudentis
sime respectu aduersarij. Stude igitur ad haberi

dum habitu fm effigiem imitatiois christi scilicet benignitatis: seueritatis. hūilitatis et pspicuitatis.

¶ Particula quinta. Ca. xxxvij.

Os latronū ⁊ crura

cōfringūtur xp̄i aut os nō p̄minuitur vt p̄phetia integra seruetur. Latus eius vnus militus aperuit. vñ sanguis ⁊ aqua exiuit. ⁊ sacramenta ecclie cōsecrauit. Veluz templi scinditur. Sepulchra mortuorū aperiunt: vt inde in die resurrectōis cū xp̄o resurgerēt. Hic p̄sidera q̄nta p̄ te passus ē xp̄s ⁊ ex om̄ibus p̄dicti mōtem mirrhe ascēdere. i. totā passionē xp̄i ⁊ amaritudinē ⁊ acerbitem reuolue. Passus est em̄ xp̄s iniuriā: conuitia: ludibria: supplicia. Sic ⁊ tu xp̄i passionem imitādo amplectere p̄ eo oēm passionem plenam iniurijs conuicijs: ludibrijs ⁊ supplicijs.

¶ Qualiter deuotus in suis ascēsiōib⁹ passionē xp̄i d̄bet dirigere: vt p̄ timorē ascēdat per spem proficiat: per caritatem deo inhereat et intellectus illuminetur. Ca. xxxviij

¶ S̄ vero vis scire quō

passio xp̄i ḡnerat dolores ⁊ ita p̄ficit ī p̄ma ascēsiōe: quō timorē īcutit ⁊ ita iuuat ī p̄mo gradu scēde ascēsiōis. si vls scire quō sp̄e eleuat ⁊ caritatē augz in

Intellectum illustrat et affectum informat. debes diligenter in christi passione et morte investigare et inquirere septem veritatis illuminatioes quarum cognitio ante christi passiones admodum erat occulta sed in passione velum est scissum et veritas reserata: ut de his dici possit illud Apoca. Aperta sunt signacula eius septem. Si igitur vis te exercere ad timorem si vis erigere ad spem respice primum signaculum in christi passione reseratum. Est autem signaculum hoc Deus admirabilis de quo in passione ostensus est quod ipse sit summa sapientia qui tam prudenter diabolus decipit. non autem per infinitam potentiam suam violenter oppressit. Secundo ostensus est in passione quod ipse sit summa iusticia in quantum quesivit redemptionis precium. Tercio ostensum est quod ipse sit summa misericordia in eo quod ipse pro nobis tradidit filium suum unigenitum. Si ergo vis te exercere ad timorem: quod magis timendus quam quod deus est summa iusticia qui elegit subire mortem potius quam iusticia sua relinquere peccatum originale inultum. Si iterum in christi passione vis te exercere ad timorem: spem et caritatem diligenter lege aptum signaculum secundum quod est spiritus intelligibilis qui manifestatus est per christi passionem esse maxime benignitatis. Et hoc quantum ad angelos qui dominum suum permiserunt crucifigi. Secundo manifestatum est quod sit criminis dignitatis: et hoc quantum ad homines pro quibus christus fuit crucifixus.

P
scitia
habere
1. ad
mo
i. 2.
fol
2
pino.
1. fol

134

Tertio manifestatum est quod sit marie crudelitatis
et hoc quantum ad demones qui eum crucifixerunt
Si igitur vis timorem incutere, cogita quod aduersarii
tui tam sunt crudeles, quod nec christo domino peccerunt
sed temptauerunt et crucifigi fecerunt. Alios non
peccent tibi: hic temptando, et in futuro si permerue-
ris puniendo. Si vis spem erigere: cogita quod illi
spiritus angelici tamen sint benignitatis, qui libenter ora-
tiones tuas ad celum deferent, et pro te domino suppli-
cabunt. Si vis ad amorem inflamari: cogita quod
christus tantum te reputauit: tamen amauit: ut pro te redi-
mendo uoluit crucifigi. Si incipias ascendere a
concupiscentiis, et delectat te peccatis seculi neque lege
aptum signaculum tertium quod est mundus iste sensu-
bilis. Nam ipse in morte christi probatur esse locus te-
nebrarum, in quo regnat cecitas: quia lucem ueram non co-
gnouit. In quo regnat sterilitas: quia christum in-
fructuosum reputauit. Impietas, quia innocen-
tem christum condemnauit. Et ita homini specula-
tione mens tua auellitur ab amore mundi. Si uero
uis plenius cor tuum forsitan infirmum oblectamen-
tis mundi abstrahere: exerce te in passione christi.
lege aptum signaculum quartum quod est infernus
qui manifestatus est esse pro christi morte plenus
omni egestate uilitate et paupertate. Quoniam si hec christus
passus est propter peccati delectionem multo magis dam-
nati hec patienter propter iustam operum retributio-

Act₂

2

7

ne. Itē si vis spunctionē ex timore conficere de
pctis tuis vt p eā a concupiscētis libereris: lege si
gnaculū q̄ntū in passiōe referatū. i. reatū culpabi
lē: qui ex hoc mirabiliter pbatur d̄ eo detestabilis
q̄ ad sui remissionē indigeat tā magno p̄cio: tam
grāde piaculo: tā difficili medicamēto. Itē si vis
cor tuū ab amore mūdi aliquātulus sepatum sur
sum p̄ spem erigere. lege signaculus sextū aptū. i.
paradisus desiderabilē: qui ex passione aperit̄. ⁊
mōstrat̄ ē esse loc⁹ plen⁹ gl̄ie leticie ⁊ opulētie: in
eo q̄ xp̄s p̄p̄t ei⁹ restitutionē fact⁹ est vilis: paup
⁊ miser. Itē si vis te accēdere ad cordis puritatē
⁊ ad exercicia v̄tutū. lege aptū signaculū septimū
q̄d ē v̄tus laudabilis: ⁊ iuenies ī morte xp̄i q̄ sit v̄
t⁹ p̄ciosa speciosa ⁊ fructuosa. p̄ciosa: qz xp̄s añ
voluit pdere vitā t̄palē q̄ cōtrariari. v̄tuti. specio
sa: qz in cōtumelijs relucebat. fructuosa: qz vn⁹ p̄
fectus actus v̄tutis infernum spoliavit. celum
aperuit. perditum restauravit.

De resurrectione dñica. **Ca. xxxix**

Tercia at die xp̄s victor

t mortis resurrexit ⁊ nos resurrecturos
monstravit. Si igit̄ christo passo fui
sti p̄pass⁹ nūc resurgēti cōgaude. cogē
ta d̄note qliter aīa xp̄i ad infernū descēdit: qd̄ ibi
egit ⁊ d̄ gaudio sc̄toꝝ patrū ⁊ tristitia demoioꝝ

Cogita de timore custodiētū. cogita de custodia
 angeloy circa sepulchrū quoy nūc refert vn⁹ so
 lus sedere: nūc stare: nūc sup lapidē: nūc in sepul
 chro: nūc duo ⁊ hī diuersimode: p qđ oñdit mlti
 tudo angeloy circa sepulchrū ⁊ varia visitatio
 mulierū. Cogita quō amor ⁊ desiderū magdale
 na ⁊ alias feminas frēq̄nter cogebat currere ⁊ se
 pulchrū dñi visitare. Cogita de varijs xp̄i appa
 ritionib⁹. Cogita de dulcib⁹ ei⁹ colloquijs cū di
 scipulis. Cogita cur xp̄s in galilea voluit appa
 re nisi vt tu debeas d vitijs trāsmigrare. An pas
 scha dicit trāst⁹. Sz ⁊ in galilea. i. trāsmigratio
 ne ⁊ mutatōe corpm n̄roy. i. in regno celoy xp̄m
 videbim⁹ post gnalem resurrectionē.

De glōiosa ascensione xp̄i. Ca. xl.

Dest quadraginta di
 es resurrectionis ascēdens xp̄s in al
 tū captiuā durit captiuitatem san
 ctoy patrū. Meditare de glōiosa
 p̄cessiōe ascēdētū cū xp̄o. Nā sc̄i
 seq̄bant̄ angeli venientes obuiabāt. ⁊ tūc inter se
 q̄stiones illas formabāt. de q̄bus Esaias. Quis
 iste qui ascē. ⁊c. Cogita de tristitia ap̄loy ⁊ gau
 dio. Cogita de angelis redeuntibus ⁊ ap̄los cō
 solantibus. Disce ⁊ tu ascendere ad xp̄m sed per
 ascensiones p̄us dictas vt relinquant̄ hic vitium

quia nullum vitium ascendit cum saluatore vt dicit Augustinus.

De missione spūs sancti. Ca. xli

Inde de celo domi-

nus in linguis igneis misit spiritū sanctū. Vide quō deinceps fuerunt ap̄li cōfortati ⁊ in caritate fundati. Meditare cur spūs sanctus in igne: cur in linguis: ⁊ cur in vtrisque similiter ⁊ cur in alijs creaturis apparuit: ⁊ stude proprietates talium rerum in te habere. Cogita affectus ⁊ dona sancti spiritus ⁊ multa similia circa spiritus sancti missionem.

Quod perfecte in hac vita nullum de premissis tribus gradibus possimus presumere. Ca. xlii

Stis tribus gradibus

ad puritatem cordis ⁊ caritatem ascendimus. In primo siquidem deum querimus: sed non inuenimus per feruorem videlicet caritatem. In secundo circumeuntes plateas celestis hierusalem ⁊ in tabernaculo eius offerentes hostiam vociferationis magni desiderii: inueniunt nos vigiles qui custodiunt ciuitatem: sancti angeli. sed quos per spem ⁊ desiderium contemplanur. Sed nec est ibi quiescere

dum s3 adhuc ascendendum. Paululum inquit
 cum ptransissem eos .i. ad tertium gradum ascen
 disse inueni quez diligit aia mea. Itaqz in pmo
 mudi cōcupiscentia deseritur. In scdo mens su
 perius subleuat. In tertio quiescit in deo quiesca
 Nec tñ putes qd aliquem istorū graduū vsqz ad
 summū vl' pfectū in hac vita possum? ascendere
 Nec em̄ in hac vita possum? om̄es cōcupiscētias
 expurgare. cuz neqz ip̄e Paulus pficere inuenit
 id est pfectionē q̄ est in nō cōcupiscere s̄m Aug.
 S3 nec q̄ diu viuim? possum? oēs affectiōes sur
 sum leuare: quin aliquid remaneat in terra. Cor
 pus quod corrumpitur a g grauat animā: z depri
 mit terrena inhabitatio sensum m̄tra cogitantem.
 S3 multominus possum? tam puri z idonei fieri
 vt possum? iugiter deo adherere. Qm̄ q̄ diu sum?
 in corpe pegrinamur a dño. S3 isti sunt grad? z
 pfect? q̄bus nra fragilitas ascēsiōes d̄bet dispo
 nere. z successiue q̄ntū poterit pficere ascēdēdo.

**¶ De tribus quibus sustentat̄ z pro
 mouetur spiritalis ascensio. scilicet lectione: medi
 tatione z oratione.** Ca. xliij

Verū quia nō est hūa
 ne fragilitatis cordis semp̄ insiste
 re ascensionibus z spūalibus affe
 ctionibus z exercitijs: z difficile est

ascendēti nunq̄ descendere nisi habeat in quo fa-
tigatus requiescat: nisi cibum secum habeat quo
sustentetur in via. Ideo sicut superius designatis
tribus descensibus triplicē posuimus discussio-
nem pro ipsoꝝ descensuū pleniori habenda noti-
cia. Ita tam erecta scala ascensionū tria assigne-
mus sustentamenta in quibus requiescere valeas
fatigatus quibus possis te reficere deficientē in
via. Sunt aut̄ tria ista. Lectio: meditatio: oratio.
His tribus innititur ⁊ p̄ficitur om̄e sp̄uale exerci-
tū. Hec sunt quodāmo cibus in via. Quā sic de-
dedit corpori panē vinū ⁊c. ad sustentationē suā
ita p̄missa tria cōtulit deus aīe in hac p̄grinati-
one p̄ sua refectione: vt dicit Aug⁹. Lectio antes
magis p̄tinet ad primū ascensionis gradū qui in
timore p̄ficitur. Nam lectio s̄m Hugo ad incipi-
entes p̄tinet qui vtriq̄ in p̄mo gradu a timore cō-
cipiunt ⁊ p̄turiunt sp̄m salut̄. Meditatio magis
spectat ad s̄m gradus. i. p̄ficiētes qui iam lectio-
nibus instructi seiūt secus in corde suo de ambu-
lare. Oratio vero q̄uis ad om̄s spectet ascensus
precipue tamen ⁊ proprie ip̄is cōgruit qui in ter-
tio ascensionis gradu incipiūt deo adherere. Est
enī oratio hominis deo adherentis affectio ⁊ fa-
miliaris quedaz ⁊ pia allocutio. Sed videamus
quomodo ista tria nos in ascensionibus premis-
sis promouent ⁊ adiuuant ⁊ sustentant. si debite

dirigantur & discrete assumantur.

Qualiter sacra lectio adiuvat & sustentat ascendentes: & qualiter sit ad perfectum spiritalem ordinanda & dirigenda. *Ca. xiiii*

Licitur timore percussus & compunctioe de peccatis: affectu quoque & desiderio ascendendi inflamatus lectionem tibi arripe ad tuum perfectum ita videlicet, ut te semper ad ascendendum admoneat: ad proficiendum hortetur ut quicquid legis ad ascensum puritatis & caritatis tibi proficiat vel vias ascensus per sancta opera & exercitia ostendendo: vel affectum tuum ad ascendendum inflammando, timores incutiendo vel per spem subleuando. Itaque ut quidam ait Christiano prole lectio admonitio debet esse non occupatio. Hoc autem facile fiet si secundum doctrinam Augustini, initium cum velueris legere sit timor domini. si videlicet timor intentione & affectum tuum regulet, ut non nisi perfectus gratias spiritualis ad cordis puritatem. & sicut ille sanctus Antonius de quo refert Gregorius in. iiii. dialogo. non queras scientiam verborum: sed fletum compunctiois inquiras: quatenus per hoc excitata mens tua inardescat. & ima deserens ad celestia bona tendat Sane ut tibi lectio pro spirituali ascensu sit fructuosa multa sunt tibi attendenda: videlicet quid le

*De
p
be
de
taz
fres
dei
v. d*

*lito
cio
te
u*

886
gis: quā legis: quō legis: et ad quid legis. Quid le-
gis. Nō em̄ leges oīa quāuis ēt utilia qz nō eā p̄fi-
ciunt ascendenti. Nū illarū scripturarū lectioni-
bus magis debes incūbere q̄ tuū affectū magis
inflamant ad spūales p̄fectus et ascensum q̄ que
in rebus difficilibus et curiosis illumināt intelle-
ctum et acuit curiositatem. sicut sunt materse di-
sp̄utabiles. Lectio etiā difficilū scripturarū non
reficit animū teneriores. s; nōnunq̄ frangit eius
intentionē. Illos aut̄ libros precipue d̄bes lege-
re qui vel instruūt te de moribus: de extirpatione
et natura vitiorū. de exercitijs virtutū et spūali pro-
fectu: vel illos qui in te augent deuotionē et infla-
mant affectus ad xp̄m et ad celestia. Et si interdū
alios legeris quāuis ex causa statim debes redire
ad materias deuotiōis. Quale em̄ habes cōtinu-
um studiū in scripturis talē tibi formas affectus
talia sentis: et talia sepe meditaris. Secūdo d̄bes at-
tendere quā legis. Lectio em̄ vt sit fructuosa non
debet ēe ex abrupto et casu fortuito. s; tpe ad hoc
p̄firo. Homo p̄cipue debet diligēter animū ex sa-
era lectiōe reficere vt habeat vt in suis exercitijs
cū melius nō occurrit: memoria occupet. Itaqz
lectio nō nos retineat in se occupatos: s; vlerius
dirigat ad deuotas meditationes et spirituales
orationes. et ille sua dulcedine et affectiōe dirigāt
vterius in opus et seruēt delectabiliter opantes

Tertio debes attendere: quō legis. Sūt em̄ qui li
 bruz ex toto añ pcurrūt anteq̄ incipiant. alij nec
 vnū foliū student in p̄ncipio statim: deinde aliud
 folium in medio vel in fine ⁊ sic casualiter pcur
 runt. Fastidiētis aut̄ stomachi: vt quidā ait. ē mlt̄
 ta degustare q̄ vbi varia sunt ⁊ diuersa inquinant
 nō alūt. Tu v̄o integrū librū tibi elige qui p̄posi
 to cōueniat: mores infozmet: deuotionez augeat:
 quē timore dñi (vt dictū est) p̄cedēte a principio
 vsq̄ ad finē cōgrua deuotiōe ⁊ debita reuerentia
 debes studere. Quarto debes aduertere ad quid
 vel p̄pter quid legis. Et certe principalis inten
 tio tua. sicut in om̄ibus exercitiis debet esse puri
 tas cordis nō vanitas: non tm̄ vt scias: s̄ multo
 minus vt sciaris: s̄ vt tibi pficias ⁊ aliis p̄ tuo
 modulo. Debes igif̄ vt immediatius lectionē ad
 puritatē referas semp̄ aliquid de lectiōe extrabe
 re quod tuo p̄posito cōueniat qđ mēoriam occu
 pet. qđ te ad pficiendū admoneat. vt sis animal
 mūdum qđ cōsueuit ruminare. S̄ ad alios fru
 ctus potes in lectione querere: vt sc̄z nūc legēdo
 nūc orādo: nūc opando exercitia varies: ⁊ tediū
 mentis deuites. ⁊ ita te teneas stabiles. Stude cr
 go in om̄ibus que cōsueueris exercere delectatio
 nem aliquā inuenire. Delectatio em̄ seruat opan
 tem in ope. Time in om̄ibus tediū mētis. Et hic
 debet tibi esse vn̄ in om̄ibus finis. vt te serues p̄

Quo

Ad

A

glij

uat
in

seuerantē delectabiliter in tuis opationibus ⁊ exercitijs. Item vt lectiones immediate dirigas ad puritatē sepius lectionē oratio interrūpat: vt de lectione formes affectum ⁊ de affectu surgas ad orationem. Hec de lectione.

¶ De modo meditando. Ca. xlv

Meditatio vō dicitur cū ea que legisti vñ audisti studiosa ruminatiōe in corde tuo diligenter ptractas ⁊ p ea affectum tuum circa aliquod certum inflamas vñ illuminas intellectum. Itaq; ascendens: ⁊ tam in spe pfielens frequenter in corde ruminā p̄cipue que te ad p̄fectū iuuāt puritatis que timorē incutiūt vñ augeant amorē. Et aut meditationes tue tibi sint fructuose: ⁊ vt faciliter assuescas bonis meditationibus: duo debes diligētē cōsiderare. Primum est vt animo tuo de quibusdā vtilib; materijs pvideas quibus intēt; p̄ficiat ⁊ fructuose occupet. Siquidē vt aiūt sc̄ti aia tua est sic mola quicquid ei imponitur molit si nil imponit se consumit ⁊ vanis ⁊ ociosis implicat. Si aut nil certi vel determinati: ad quod vtilioribus non occurrētibus recurras: tibi p̄figas: necesse est te quibuslibet rebus occurrentibus aditum in te prebere. Facile enim cor tuum quibuslibet occurrentibus adhe-

139
ret si non intense alicui sit affirium. Sed et si non
babeas aliquid ad quod recurras sepe pponis
deuote meditare et anteq̄ occurrat vñ mediteris
perit ppositus: voluntas negligitur. et rursus in-
cidis ociosa. Que autē materie tibi sint utiliores
ad meditādū et pficiūt tibi ad ascensum: superius
audiuisti. Sunt em̄ memoria peccatorum tuorū
memoria mortis: extremi iudicij penarū infernali-
um: memoria celestis glie beneficiorū dei et passi-
onis dñice. et si qua h̄mōi. Has etiā meditatiōes
fm̄ tempora poteris variare: illas assumēdo que
tpe cōgruūt et p tpe deuotioni magis deseruiūt vt
tpe quo peragitur v̄l recollitur in ecclesia memo-
ria dñice passiōis tu te ecclesie cōforma meditati-
ones tibi formās amaritudinum et passionū xp̄i.
Sic facito et in alijs festiuitatibus p̄cipuis eccle-
sie vt circa materiā festi versetur tuum exercitium
iurta consilium beati Bern̄. Secundum est q̄ li-
cet homo om̄i tpe omni hora p sua fragilitate ni-
ti debet vt aīam suaz repleat sanctis meditatiōi-
bus et spūalib⁹ ac deuotis affectōibus. Consilio tū-
bt̄ Hiero. debet sib̄ ipsi hō aliq̄s horas d̄putare
q̄bus singulari⁹ aīam exerceat scopendo odamō
sp̄m et incalefaciēdo ad spūale desiderii. Ad h̄ autē
fm̄ Hiero. marie oueniēs ē hora matutina. Hac
ei hora hō maḡ ē sobri⁹ et ad spūale exercitiū me-
li⁹ disposit⁹ et necdū inuolut⁹ mūdānis tumultib⁹

g iij

Handwritten signature or mark

III
Hac igitur hora hō debet p̄cipue niti: vt se exerci-
tet in aliquā deuotionē qm̄ frequēter homo p̄ to-
tā diem in tali desiderio remanet ad qualem se de-
mane exercitauit. Tunc igit̄ homo summo conami-
ne studeat aliquā deuotionē a dño petere vel per
deuotuz exercitium ip̄e studeat in corde p̄ducere
deuotis meditationibus se exercendo ⁊ se p̄parā-
do ad matutinas suas legendas vel cantandas.
Similiter faciat de vespere anteq̄ vadat dormi-
tū. Tūc em̄ in horrore visionis nocturne: qm̄ solet
sapor ceteros hoīes occupare: ip̄e diligenti⁹ stu-
deat venas diuini susurreij percipere orās dñm
post quotidianā exarniationē quā tūc factur⁹ est.
vt indulgeat q̄ male egit. ⁊ gratias agat d̄ his q̄
laudabiliter adimpleuit. Sed ⁊ cōtra timorē no-
cturnuz: tūc acrius p̄ affectus puros: p̄ oratiōes
deuotas se armabit. Et si sacram scripturas tunc
legeris sit lectio tua p̄cipue d̄ materia aliqua de-
uota: ⁊ nō de veteris testamēti historia: sicut cōsu-
lit. b. Benedictus. Q̄ aut̄ dictū est d̄ meditatiōi-
bus. vt certis t̄pibus singularius exerceant̄: id
idem multuz expedit in om̄ibus exercitijs. vt sci-
as qm̄ vnūq̄d̄q̄ sis arrepturus. ⁊ qm̄ ad aliud te
versur⁹ vt habeas t̄pa orādi. t̄pa legēdi vt om̄ia
fiant ordinate. Nū Augst. Optima est governa-
tio vt om̄ia suis t̄pibus distributa gerant̄ ex ordi-
ne. ne animū humanū turbulentis implicationi-

bns Inuoluta pturbent.

De oratione et modo orandi. Ca. xlvj

Ratione vero quocumque

pergis: ubicumque fueris: in domo
 in agro ipsam tecum sume: ad ipsam
 semper habere refugium et recursum. De-
 bes autem circa orationem quattuor at-
 tendere. Primo de affectu orationis: quale videlicet
 orandi debes affectum induere et quale modum ora-
 di assumere. Secundo quales orationes breues an-
 plixas debes legere. Tertio pro quibus debeas ora-
 re. Quarto quomodo te habebis in oratione et de atten-
 tione mentis in oratione. De primo igitur scias quod
 vigor orationis et virtus surgit ex affectu oratio-
 nis. Magis enim audit deus desiderium cordis quam
 clamorem oris. Ideo semper affectum aliquem et desi-
 derium tibi assumes et indues secundum modum exercitii
 vel meditationum quibus pro tempore occuparis ut semper
 oratio tua procedat de radice cordis non tantum ex labiis
 oris procedat semper vel ex affectu timoris: meroris:
 dilectionis: admirationis: congratulationis etc. Unde
 breuiter ut modum habeas secundum predicta. Si te in pri-
 ma examinatione discussis et inueneris peccata tua
 multiplicata super numerum arene maris: forma in
 te affectum humilitatis vel meroris: et assume perso-
 nam serui qui dominum suum offendit: et ex tali affectu

forma orationē dicens. Scdm multitudinē miserationē tuarū dle iniquitatē meā. Si in scda & ter-
tia exāmiatiōe te discutiens inueneris cor tuū re-
pletū malis cōcupiscentiis & vitiosis desideriis
forma iterū affectū hūilitatis & assume psonam
infirmi aduocantis medicū & dic. Sana dñe ani-
mā meā quia peccauit tibi. Itē nō est sanitas in
carne mea: a facie ire tue. non est par ossib⁹ meis.
Quā iniquitates mee supgressse sunt caput meū &c.
Si te in scdo ascensu in timore p meditationes
mortis: vel iudiciū vel inferni exercueris assume
affectū timoris & assume psonā rei astantes corā
iudice cum timore & tremore quasi iam cōuictus
ptra quē de iure pferenda est sentētia & dic. Noli
me cōdemnare. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo
&c. Vel dñe ne in furore &c. Si aut in spe te exer-
ces p memoriā regni celoz. assume affectus amo-
ris & ora ex seruore cordis dicens. Unas petij a
dño hāc reqrā vt in habitē in domo dñi. Itē quē
admodū dñs desiderat ceru⁹ ad fōtes aq̄: ita dñs desiderat
aia mea ad te de⁹ & sic d alijs affectōib⁹ quos ex
ipsis formare poteris & assumere debes sicut ex
exercitiū tuū erigit & meditatio tua requirit. De
scdo debes scire q aliqs formare debes oratōes
pluriores: aliqs breues. Prolitiores dicim⁹ ho-
ras canonicas vl̄ alia silia scz ad q̄ aliū de obliga-
ris vl̄ volūtarie assumis. & añ has oratōes semp

147

debes facere quod admonet propheta dicens. Scop
pebam spiritum meum. et donec incalcescat spiritus tuus ex
deuota meditatione et affectu et desiderio vel exte
more merore vel amore et. Et hoc presertim ante ma
tutinas et vespertas: assumendo meditationes: de
extremo iudicio de peccatis tuis: de hora mortis
de penis inferni: de beneficiis dei: de passione christi
sicut quod tunc ibi conuenit. Alie autem sunt orationes bre
ues quas beatus Augustinus iaculatorias vocat in episto
la ad Probam. Et has sicut sancti patres con
sueuerunt debemus continue in promptu habere sem
per ignitis desideriis emittere formam de lectio
ne affectum et dicamus. Declaratio sermonum tuorum
det intellectum et. Similiter oratio interrumpat me
ditationem: interrumpat operationem. Sed hic non oportet
tantam fieri mentis preparationem: sufficit enim ex me
ditatione deuota iam presentem mentem aliquantulum ad
deum eleuare. Pro tertio vero scias quod quibus cor
poris necessaria etiam sunt a deo petenda multo am
plius et sepius debemus orare pro diuina gratia
pro remissione peccatorum pro adeptione regni
celorum: pro expurgatione vitiorum et acquisitione vir
tutum. Marie autem et quasi semper ante oculos versetur id
vitiu[m] contra quod principalius pugnamus sic infra dicitur.
pro cuius extinctione ignitis debemus orare desideriis.
Sed et debes orare non solum pro teipso sed exemplo
vniuersalis ecclesie debes interdum orare pro defunctis

etis in purgatorio p̄ amicis tuis si tēptati: si tri-
bulati: si infirmi: si peregrinātes. De quarto scias
q̄ in breuioribus orōnibus quas utiq; habebis
creberrimas magis expedit vt ex affectu p̄cepto
v̄l meditatiōe formata: ita te habeas in oratiōe q̄t
deo p̄ntē colloq̄reris petēs ab illo gratiā aliquā
v̄l tēptationū liberationē formās te ex te v̄ba s̄m
tuū affectum v̄l assumēs v̄ba ad illum affectum
deseruiētia iam cōposita ⁊ formata. Sed hunc
moduz in pluriorib⁹ orationib⁹ difficilius ⁊ gra-
uematime capiti est cōtinuare. ⁊ ergo oportet vt
duote attēdas qd̄ legas ⁊ inde moderate formes
affectum ⁊ deuotionē ex sensu in oratiōe: custodi-
ens cor tuū ab euagatiōe. Interdū cum te in ora-
tione cōscia vrget: ⁊ xp̄m fiducialiter timore p̄cus-
sus adorare formidas: s̄m cōsiliū b̄i Job. con-
uertere ad aliquē sc̄tōr⁹ ⁊ dēpcare euz vt oret p̄ te
qd̄ genus orandi dicit̄ postulatio. Clama: Sctā
maria ora p̄ me ⁊c. Sz ⁊ pro breuib⁹ ⁊ magnis
oratiōibus habe tpa cōstituta. Breues aut̄ ora-
tiones maxime d̄bes arripere. q̄n te temptatiō cō-
prehendit ne te deficiat. Q̄n eribis domū vt d̄ns
custodiat introitum tuū ⁊c. sic sancti patres con-
sueuerūt s̄m Hiero. Item quotiens tibi peccatū
innotescit siue p̄ admonitiōē alterius vel tui ex-
aminationem. ⁊ sic de alijs.

Incipit ascensio tertia qua debet

lando vitia ascendimus de virtute in virtutem et vires anime destitutas rursus reformamus precipue de duobus que impediunt ascendentes ascensu spirituali. Ca. xlvij

Ene cor hoīs altum

ppheta describit ad cuius summitatem vel summū apicem non nisi tot ascensionibus pueritur. Nec mirum tū si altus dicit ipm cū superior ei portio si bene esset ordinata immediate deū attingeret et ei soli subesset: ita vt si in superiori parte mentis tue stares adō alte respiceres vt ipm deū cerere posses. Quis nō p essentiaz ppter tuā inidoneitatem vel oculoꝝ ad huc impuritatem et infirmitatem. Igit altus mōs est hūana mens ad quem ascensiones in corde disponim. Sed vtinā labor esset soluz mō ex altitudine ascensus et multitudi ne graduū ascensionū essetq; alias via tua ab hostibus essetq; plana et directa ad ambulanduz in ea. Sed nūc hec duo plurimū impediunt et retrahunt ab ascensu videlicet multitudo hostiū ascensum ipsum obsidentium. et ignorātia viarum. Si quidem ipsa via q̄ ducit ad vitā arcta est a dextris et a sinistris ab inimicis circūclusa: qui ascendentes p eam mittētes sagittas ignitas grauiter vulnerant. Ipsi em̄ hostes viā obsidentes: intendū

arcum vt sagittent tendētem ad eoz immaculatū
z cordis puritatem. Vincula etiā. i. rerū inferiorū
affectiones ad pedes pñciūt vt ita laqueis suis
vel infra trabāt: seu a dextris vel sinistris a via re
gia precipitent: ita vt videas mille cadētes a sini
stris vie huius: decem vō milia a dextris eius. Nū
z ipi inimici simul narrauerūt vt abscederent la
queos atq; a deo occultauerūt vt dicerēt quis vt
debit eos: Sed z via ipa mltā habet diuerticula
Sunt em̄ circūquaq; a dextris z a sinistris iuxta
viam mltē semite que vident̄ bone. sed nouissima
earum ducunt ad inferos. Sed z inimici magis
nitunt̄ sepe decipere viarum seductione q̄ oppri
mere violenta temptatione. Induūt em̄ ipa vitia
frequēter splendore z docore virtutis z iungunt
se ascendentibus quasi aliunde z non de parte ad
uersariorū venientes. quemadmoduz gabaonite
populum dei deceperunt.

¶ Qualit̄ vitia vires aīe occupant z
impediunt spiritualiter ascendētem. Ca: xlviii

Sicut autē superius
dixim⁹ vires z potentie aīe cōcupi
scibilis irascibilis. z aīe affectōes q̄
a deo homī fuerūt date: vt quotiēs
ip̄e hō supra vellz ascēdere vlt̄ infra
descēdere p̄dctē em̄ vires vt supra ascēdent em z

infra descendentē sine labore et sine timore inimico-
 rū dberēt deducere cū q̄ete. In casu at̄ p̄mi hoīs
 ip̄e vires d̄stitute fetē sunt p̄trarie et castrametati
 sunt ibi inimici nr̄i. Supbia etem̄ vitioꝝ regina
 et sane p̄mogeita ip̄a nūc in h̄az viriū arce h̄itat
 et loco superiori: et in reliquis affectiōibus et po-
 tentiis et appetitib⁹ iuxta viā q̄ te oportet ascēde-
 re cōstitut⁹. septē duces. i. septē vitia capitalia di-
 sposuit ad viā custodiendā qui calcaneum obser-
 vant ascēdentis. Itaq; sicut ex sup̄ius dictis ap-
 paruit qm̄ via graduū directa est p̄ castra cōcupi-
 scibilis et irascibilis et̄. que sunt ab inimicis pro-
 pter lapsum p̄mi hoīs quodāmō possessa. vide-
 licet gula luxuria et̄. Ideo oportet te successive
 contra vitia ista que in p̄missis viribus commo-
 rantur prelium arripere. atq; cōtra cōcupiscenti-
 as et p̄mo descēsu in nobis surgentes continue
 preliari. Et ita tertia ascensio cuius gradus nūc
 disponimus quodāmō ordinatur cōtra p̄mū des-
 censum in Adam. Non est autem ista ascensio su-
 pra premissas ascēiones altior. sed collateralis
 vel certe vna et eadem est ascensio cum premissis
 diuersis respectibus et modis variis exercitandi
 Ipsa est autem priores ascēiones promovens
 et adiuuans rectificans et preparans. sine qua
 nullus potest in premissis ascēionibus am-
 bulare.

A
 T
 V
 S
 C
 O
 N
 T
 R
 A
 V
 I
 T
 I
 A
 S

De quibusdam vitia deserentibus
et se ad alia spiritualia conferentibus et de origi-
ne affectionis. Ca. xlii

Nonnulli igitur nonnul-

li et directam viam ciuitatis habita-
culi non inuenerunt, qui dimissis in
se vitijs regnantibus ceperunt per
magnas deuotiones et alta et ardua

exercitia spūalia ascendere. Nam qua hora non
putabāt hostiuz insidijs et venatoꝝ laqueis sup-
plantati sunt seroq; sunt experti qd non est tutū co-
habitare serpentibus concupiscentiaz et motibus
habituatis vitiōꝝ. Siquidē vt ait. Grego. Non

ni nulli ordinē certaminis ignorantes edomare gu-
lam negligunt et iam ad spūalia cōsurgunt et
multa sepe q̄ magne sunt fortitudinis faciūt. et tū
postmodū p̄ carnis illecebrā om̄e qd fortiter ege-
runt pdunt. et dum venter non restringitur per car-
nis concupiscentiam simul cūcte vtutes obruin-
tur. Et eodem mō dicendum de alijs vitijs. Nec

est aut tutissima via: in b̄ securissima deuotio: dul-
cissima et pura effectio: cuz videlicet in ordinatis
affectionibus ab aīa repulsis delectamur actib;
virtutum interius. hoc em̄ est vere in dño delecta-
ri in caritate. scz castitate et hūilitate. Alie vero in-
terdum deuotiones p̄nt esse deceptorie. Sane vt

104
sup hoc quantum ad pñs sufficit habeat aliqua
discretio. Sciendum q̄ deuotio in pposito dicit̄
dulcis quedā affectio v̄l inclinatio affectuosa ad
bonū v̄l incitatio q̄dam dulciter trahēs affectus
Talis aut̄ dlectatio: v̄l affectio potest esse duplex
v̄l dupliciter oriri sic ad ppositū sufficit. Nam ē
interdum talis affectio subito veniens τ cito trā
siens q̄ uis nōnunq̄ uehemēter pcutiens. Et ista
videt̄ oriri ex desiderio alicui⁹ appetibil̄ v̄l ama
bilis v̄bi gr̄a. Cum hōi aliq̄d delectabile pponit̄
siue ab extra p̄ auditum siue ab intra p̄ suggestus
statim affectio amoris ad hoc portat̄ quē deinde
sequit̄ motus ad psequēdum τ dicit̄ desiderium.
v̄l fuga ad repellēdū. τ dicit̄ odiū. Et isto mō se
pe incipiētes hñt deuotionē ad bonū. vel odiū de
malo τ dulces inclinationē saluo dono dei. q̄ de
sup frequēter infunditur: imo nō hoc mō sepe ho
mines sceleratissimi τ in peccatis mortalibus eri
stentes habent tales affectiones: maxime autem
mulieres τ homines molles. leuiter fm̄ appetitū
mobiles τ fm̄ desiderium agitabiles. frequenter
em̄ tales cum audiūt de regno celozū cōmouent̄
desiderio cupiētes dissolui τ esse cuz xp̄o. Sed τ
vana gloria sepe uehemens desiderium ingerit
dulce τ quasi melle intorricato linitum. Hoc mō
afficiuntur homīes vāni audiētes legi de aliquo
forti p̄liatori ad quē p̄pter fortitudinem auditas

amor eorum fuit inclinatus. Quia cum tale postea audi-
unt victum vel occisum misericordia commouetur. et nonnumquam va-
nissime lacrimatur. Et multi sic de facili concipiunt
interdum momentaneum et subitaneum ad aliquid bonum
affectum ita de facili ad mundum vel ad carnem gulam vel
luxuriam redeunt. Quia multi homines decepti sunt quorundam
talem affectum quasi magnas deuotiones multifarie ex-
tollentes. Verum est et si homini affectus fuerit circa glo-
riosam carnem christi nequaquam in eo meritum caritatis
vel de deuotionis consistere arbitrandum est. sed in tantum esse
utile et arripendum quantum inordinatas affectiones
et passiones vitiosas per ipsum extirpamus vel extingui-
mus ut supra etiam fuit tactum. Nec tamen talis affectus
respuendus est sed tenendus et in ammiculum carita-
tis et contra vitiosas affectiones in adiutorium est as-
sumendus sed meritum caritatis et de deuotionis in eo non
est collocandum vel ponendum. Quia Hugo in libro de
amore. Nec putes quod secundum momentaneos affectus
dei estimandus sit amor sed potius secundum continuam hu-
mane voluntatis qualitates. Multi autem hic decipi-
untur meritum et perfectionem in hac dilectione vel
inclinacione affectuosa requirentes. Sed ut ex di-
cta origine et causa considerare poteris affectuosa
dilectio vel talis dulcis inclinatio etiam circa carnem
christi vel quecumque huiusmodi interdum plus
afficit. minus diligentem et minus perfectiorem.
Non enim tantum diligit quisque quantum hanc

om
se
re

dilectionem sentit, et quantum sibi in illo statu diligeretur videtur, sed quantum in virtutibus in humilitate videlicet et patientia aliisque virtutibus et caritate fuerit fundatus, et in seruandis mandatis fidelis habetur. Talis autem dulcis affectus in deum etiam interdum carnalis est, et fallax et humanitatis potius quam gratie: cordis quam spiritus: sensualitatis quam rationis: ita ut magis ascendat ad minus bonum: et minus ad malum: et ad id quod sapit amplius, quam ad id quod expedit.

Est autem alia devotio cum iam verbi gratia, post longa certamina, post multa exercitia diuina cooperante gratia: iam ipsa vitia imperio rationis subegit: indutus quodammodo naturali affectu boni et dulciter in eis delectans et requiescens. Hec non est transitoria: sed quodammodo medullata anime infusa, et per habitus virtutum in anima radicata: semper prompta ad dei beneplacita ad implenda: siue ad quolibet agenda: siue sufferenda si hoc fit cum dulci affectu et delectatione. Vera est vera devotio et voluntas continua et permanens qualitas: penes quam amor debet estimari. Quantum vitia extinguis quantum in virtutibus proficis: tamen in hac devotione crescis nisi a deo tibi dispensatorie subtrahatur.

De tribus necessarijs his qui volunt legitime contra vitia preliari: videlicet strenuitate: seueritate: et benignitate.

Ca. I

h ij

Lacq̄ noli teip̄m de-

cipere: noli putare q̄ poteris ascen-
dere nisi vitia studueris extirpare.

¶ Qū aut̄ nō inuenies in te bonū. i. in
carne tua: sed ip̄a vitia in te castra

metata sunt contra te incōcupiscibili & irascibili
& sola volūtas tua tecū est. Nā velle adiacet tibi

ideo ipsam voluntatē necesse est armari p̄tra oīa
h̄mōi genera vitioꝝ. Oportet aut̄ q̄ sit armata a

dertris & a sinistris. Sint igit̄ hec eius arma stre-
nuitas: seueritas benignitas. Diffinitur autē stre-

nuitas p̄m Bonauēturā q̄daz vigor animi exu-
tens omnē negligentīā. & disponēs aiām ad fa-

ciendā opa bona: vigilanter. cōfidenter & elegant̄
Seueritas est q̄dam vigor animi restringēs oēm

cōcupiscentiā & habilitās aiām ac feruētē red-
dens eas ad amorē asperitat̄: paupertatis & vilita-

tis. Benignitas autē est q̄daz dulcor animi exclu-
dens oēm neq̄tiam. & habilitās aiām ad beniuo-

lentiā: tollerātiām & internā leticiā. Hec tria sint
tibi arma. vt scz sis strenu⁹ abijciēdo negligētias

& ad opus etiā durum & arduū strenu⁹ ad incipi-
endum. Deinde seuerus. vt cum iam pugnā p̄tra

vitia arripueris & eoz fortitudinē in te p̄ experie-
tiam sentis: quā aliter vir sentire potes. noli cede-

re: noli fugam arripere: sed inceptū viriliter p̄seq̄

re: seuerissime concupiscentias insequere, vsq; ad
 internitionē. vsq; dū deficiāt. Sis tertio benignus
 vt cū frequēter vulnera suscipis ⁊ sepe deiceris
 noli cadere in omī animi pturbationē. in malā trī
 sticiā: in deiectionē: in desperationē. Hec tria ar
 ma si habueris nō sit tibi cura q̄ paucis sit nume
 rus tuorū cōtra tot cateruas vitiorū. Ecce em̄ est
 victoria: ⁊ eque difficile est dño vincere in mltis
 ⁊ in paucis. Attēde Jonatan filium Saulis cū
 suo armigero dūtarat plurimos occidētem. Iu
 dam machabeum. Jonathan ⁊ Symonē fratres
 Bedeonē aliosq; p̄les milites strenuos non in se
 sed in dnō sperātes cū paucis mltos occidentes.
 ¶ Q̄ in spiritualibus exercitijs pro
 ficienti sit expediens: vel necessarium habere du
 ctorem virum spiritualem. Ca. ij

Sed q̄ vt audisti cir
 ca p̄missas ascēsiōes sunt viē mltē:
 ⁊ inter ip̄as ea q̄ ducit ad vitā diffi
 culter agnoscitur. noli sine ductore
 ascendere: noli sine ductore incede
 re qui ⁊ viā nouerit ⁊ astutias hostium nō igno
 ret. Solet deus hominē p̄ hoīes frequēter instru
 ere: ⁊ ad rectas ascensionē ⁊ veras vias admo
 nere. Ne illi qui sibi cōfidit ⁊ solus sine ductore
 incedit. Nam leuiter incidit in venatorū laqueos
h ij

Et cum inciderit non habet subleuantem. Igitur
ad nostrā hūiliationē vult vt ductores sequamur.
Sic em̄ totū pplm̄ israeliticū p̄ Moysen ducto-
rem: induxit ad terrā p̄missionis: cui⁹ consilio po-
pulus oīa faciebat: cui⁹ monitioni acquiescebat.
Sic loth de sodomis nō per seipm̄. s; p̄ ductorē
scz angelicū coactur exire. ⁊ ascensum mōtis ascē-
dere. Sic xp̄s Cornelū p̄ se nō instruit: s; ad pe-
trum instruendum destinavit. Sic Paulū direx-
it ad Ananiā. Et hoc est quod ait ille deuot⁹ eu-
nuchus legens in curru Esaias. Quō ait possus
intelligere: nisi aliq̄s me docuerit: ⁊ in nūmera ta-
lia repis in scripturis. Igit̄ cū ascēiones in cor-
de disponis celū ascēsurus. ductorē tibi elige ho-
minē sp̄ūalem: cui⁹ eruditōe cui⁹ monitōe ⁊ era-
minatiōe om̄ia tua exercitia p̄ficere studeas ⁊ ad
implere. Hec est doctrina tutissima ⁊ sanctorum
patrum sententiā antiquitus approbata.

Q pugnās p̄tra octo vitia capita
lia q̄damō pugnat s̄ oēs inordinatas affectōs. c. liij

Nic̄ si arma arripui-
sti. si ductorē qui te p̄cedat cōsulen-
do ⁊ dirigendo inuenisti. t̄ps est vt
preliuz aggrediaris. Itaq; pugnā-
dum tibi est p̄tra oēs inordinatas
affectiones que maxime surgunt ex viriuz anime

destitutione per primū tuū descensum a iusticia originali. Quāuis autē vitiose affectiones anime sunt plurime ab ascensu te retrahentes. verū vna est regina ⁊ septē duces: vnde omēs alie vitiose passionēs oriūtur quibus deuictis ⁊ in locis earum. cōtrarijs virtutibus introductis: omīa inordinata desideria conquiescunt. ⁊ p certamen contra illa octo quodāmodo vires restituūtur: dū earū nocle motōes freno rōnis moderātur. Sunt autē hec octo vitia que interdū dicuntur principalia quasi pncipes alioꝝ vitioꝝ: interdū capitalia eo q̄ deratione eoꝝ sit vt alia vitia ex ip̄is oriantur. Illa vero vitia de quozū ratiōe est vt ex ip̄is procedant: filie eozum dicūtur. Interdum vero dicūtur mortalia in quāium morte culpe occidūt ⁊ a vita gratie separāt ⁊ a deo qui est vera vita. Nō tñ hec octo semp sunt mortalia: nec etiā ex genere suo. Sūt autē hec octa supbia: vana gl̄ia: accidia: inuidia: ira: phylargyria: luxuria: gula.

De modo pugnandi contra vitia ⁊ q̄ homo non debet contra omīa simul. sed contra vnū pncipale decertare. Ca. liij

Non autē debes cōtra

oīa ista simul pugnare sicut nec potes pmissas ascēsoes simul ascendere nō in vno āno ait dñs. enīctā eos a

h. liij

facie tua. sed paulatim ne terra redigat in solitu-
dinem. Igitur iuxta traditōes scōꝝ patrū hunc
ordinem seruabis certamen ꝑtra hec vitia ingres-
surus. Primo vt añ oīa teipm diligenter discuti-
ens fm formā examinandī prius traditā inq̄ras
qualia vitia in te lateāt vl̄ pateāt. deinde que sint
in te vitia magis fortia. ⁊ magis te infestantia.
Deinde que remedia sint contra singula vitia effi-
cacioꝝ. Quo facto ꝑtra vnū vitium ꝑlium arri-
pies qđ est tibi ꝑceteris magis infestum. Igitur
cōtra illud vnū principale certamē arripe expur-
gatōi illius totis viribus insiste: oēs laborē ⁊ sol-
licitudinem ꝑncipaliter reorque ad illud expur-
gādum ꝑtra illud iugiter deū imploꝝa: illud tibi
in oratiōe versetur semp añ oculos: ꝑ illius extin-
ctione lachrymas indefinenter funde: gemitus et
suspiria ad eum deuote emitte. Nec tñ ita tibi cō-
tra vnus illud pugnandum est vt cetera vitia nō
impugnes. sed ita contra vnū principaliter pu-
gnabis. vt generalem tñ ꝑtra om̄ia vitia habes
sollicitudinē ⁊ horrorem. Quinimo quātū cōtra
vnus magis strenue ⁊ sapienter certaueris tanto
plus generaliter om̄ia vitia horrebis. Scire etiā
tibi ꝑuenit qđ sicut in naturalibus ex diuersa cō-
mirtiōe quattuor humorū sanguinis: videlicet co-
lere fleugmat] ⁊ melancolie diuerse causant̄ com-
plexiones naturales. Ita in diuersis hoibus fm

148
interiorem hominem ex diuersa cōmixtiōe affectuū ⁊
ex corruptiōe vtrium p̄ fomitē s̄m naturalia sunt
diuerse dispositiōes morales siue inclinatioēs ad
mores ⁊ varie dispositiōes vitiose v̄l etiā virtuo
se. Hinc est q̄ vn⁹ magis inclinātur ad luxurias ⁊ al
ter magis ad iracundiā. Et frequēter homo habet
vnā quādam inclinatioē: quasi vnā massā quā
dam, vñd̄ cetera vitia quasi oriātur v̄l maior p̄s: q̄
forsitan nō absurde dici possit moralis cōpletio.
Siquides vnus est tristis: alter p̄pletus: tertius
impleris: quart⁹ scrupulosus: q̄ntus q̄rulosus:
sextus in suis exercitijs afflictus: septimus occu
patus. Et hec om̄ia vt videtur ex quadā interiōri
indispositiōe v̄l aīe: v̄l organoꝝ pueniunt ⁊ sunt
melancolicis nō dissimiles suo mō. Alius autē
letus vagus hilaris ⁊ dissolutus ⁊c. Debet autē
vnusquisq̄ status suum interiorem mō prius ha
bito diligēter inquirere: ⁊ s̄m hoc ascensionē v̄
tutus in corde disponere ⁊ vitioꝝ remedia in suo
exercitio ordinare ⁊ sup̄ illā suā inclinatioē v̄
tiosam habere suspectam: ⁊ om̄ibus modis iux
ta rōnis imperium refrenare. Quis autē illud vnū
vitium d̄ quo superius fuit dictum: adeo p̄ deu
tum exercitium ⁊ virile p̄lium debilitaueris vt r
tioni obediēs cōtradicare nō p̄sumat: sed si q̄n
ererit. statim rōnis imperio sine p̄lio refrenetur
tunc aliud vitioꝝ simili diligētia debes inquirere

quod te plus infestat: et contra illud non consumit
preliari. Noli tamen putare quod aliquod vitium
adeo in te radicatus possis euellere: ut non sit opus
animo saltem generali sollicitudine et horrore contra
ipsum debellare. Etenim ut ait Ber. Vitia semel pu-
tata repullulant, et effugata redeunt et reaccenduntur
extincta et sopita denno excitantur.

¶ Quod secundum diuersitatem nature vitio-
rum diuersimode sit contra ea decertandum et in quo
consistit illa diuersitas vitiorum. *Ca. liiiij*

Adbuc autem de modo

preliandi contra vitia scire expedit
quod contra predicta octo vitia et ab eis
precedentia non sit eodem modo preliandum
sed sicut diuersa est natura vitiorum
ita et varia sunt contra ea prelia arripienda. Siqui-
dem carnalia vitia melius vincendo oem occasi-
onem et materiam tibi de ipsis subtrahendo. Spūalia
vero melius expugnans occasiones quibus ipsa irritantur
et contraria fiat habendo et fortiter resistendo. Secundo
considera ad huc aliam diuersitatem et variam naturam vi-
tiorum. Sunt etenim quidam vitia que semper ex alijs oriuntur
et sine alio vitio per se non veniunt quale vitium est
inuidia, et tunc non tantum contra illud vitium quod contra ipsum
non habet originem debes preliare. Tertio aduerte aliam
vitiorum diuersitatem et naturam temptationum. Nam sunt

quedā vitia que apte ad malum trahūt: et suo impetu volunt aīam opprimere. sicut est luxuria vel iracundia. et his debes resistere cū labore et dolore. Sunt alia que suo impetu nō impellunt sed seducendo fallūt et talia sunt sepius etiā p̄tra appetitum. sicut temptatio de excessu vigiliarum ieiuniorū et h̄mōi. Et hic nō tā opus est fortitudine q̄ discretionē. Un̄ fm̄ Bern. nouisse in hac pte est vicisse et credere est vincere. Sunt autē adhuc alia vitia que p̄ter suo impetu impellūt et bonitatis apparitiōe: sicut est (verbi gratia) affectus inordinatus ad p̄dicandum: qui seducit sub pallio zeli animarum. impellit appetitu laudis et impetu reputationis. Et Hec est periculissima temptatio. Un̄ hic p̄mo opus est scire et credere esse tēptationē: nec tñ scire vel sciuisse ē vicisse: s; et opus est eius impetum laboribus et exercitijs refrenare.

¶ Tres sunt ascensus p̄tra vnū qd̄ q̄ vitii. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutē. ca. lv

His igitur ad cautelā tuam de vitiorum certamine in generali premissis. nunc ad vitiorum singulorum certamina singularia descendamus. Prius tñ scire debes q̄ contra quodlibet vitii qd̄ arripis debellāduz ascēsiōes in corde d̄bes disponeret quosdā p̄fe

Handwritten marginal note in a cursive script, possibly reading '170' or similar.

etuum gradus. ut scias quantum ad virtutem ipsam
ascendis vel descendis ad ipsum vitium. Igitur contra quodlibet
vitium tres potes distinguere gradus. quorum
primus est incipientium et pertinet ad primum
gradum ascensionis ad cordis puritatem que est in timore.
Secundus est proficientium et pertinet ad secundum
gradum ascensionis que in spe agit. Tertius gradus
est perfectorum et pertinet ad ultimum gradum ascensionis
ad puritatem.

De ascensionibus contra primum
vitium quod est gula. Ca. lvi

Primum autem certum
me est contra vitium gula. Inde primo
diabolus primum hominem temptavit
et superavit. inde secundum hominem primo
temptavit. et succubuit. Item hoc vitium
est situm quasi in finibus nature. Si igitur
ipsum non potuerim superare. quomodo spiritualia superemus
extra fines nostros carnalis nature nos impugnantia
Contra istud vitium ascendimus per virtutem sobrietatis per
quam ascensiones in corde disponimus contra gulam
debellandam. Sobrietas autem virtus dicitur
qua corporis alimenta cum recto moderamine admittuntur.
Triplicem autem gradum vel ascensum contra vitium
gule debes in corde disponere. ut possis gula appetitum
refrenare. et quantum ad hoc vitium concuere

150
piscibilem reformare. Primus ascensus contra
gulam. i. primus gradus virtutis sobrietatis est
patienter ferre cū non potest haberi cibus vlt̄ po-
tus delectabilis. ⁊ nō tristari cū non habentur
interdum desiderata ad libitum. Sed in hoc gra-
du gulosus multa patitur certamina et gule tela.
Unde opus habet vt hic aliq̄ diu stās p̄lietur et
gulam superet. Scias ergo q̄ natura gule est vt
causet in concupiscibili inordinatum appetitum
cibi ⁊ potus quo impediatur ab ascensu. ⁊ talis
affectus vlt̄ appetitus inordinatus aliquos cogit
an̄ t̄ps comedere: aliq̄s cogit se nimis. i. nimio de-
siderio ⁊ effusione super cibos effundere aliquos
cogit inordinate cibum delicatū querere alios cō-
pellit excedere in nimia quātitate. Et autē totam
familiam eius cognoscas ⁊ scias p̄tra que debe-
as pugnā: aduerte q̄ p̄ncipaliter filie gule sunt
fm Brego. Scurrilitas ⁊ bozum multiloquiū: de-
tractio: vituperiū: inepta leticia: lasciuia mentis:
immūdicia carnis. Et autē hunc affectum impu-
ritatis qua per affectiones inclinamur vitiose ad
cibos purgare ⁊ expurgare valeas: aduerte de-
bes generaliter p̄ expurgatiōe oīm vitioꝝ carna-
lium q̄ in aīa est triplex vis motiua corporaliter vi-
descet. Vis naturalis que est motiua humorū. ⁊
inde sepe gula ⁊ luxuria trahunt originez. Alia ē
vis vitalis qua homo exercet motus vitales. Ter-

tia est vis animalis qua homo exercet imaginati-
onem: cogitatione &c. Quatum vero virtus aia-
lis remittitur & ho minus eam exercet. tanto vis
naturalis intenditur & auget. Et hinc est q ho-
mines accidiosi & tepidi & qui intus delectatione
no habet in meditationibus in spualibus deside-
ris. maxime vitis carnalibus piclitantur. Unde
salomō. In desiderio est omnis ociosus. Hinc est
fm Cassianū. q gulosus nescit: nisi de cibo & po-
tu & que ventris sunt cogitare. Hinc est iterū fm
Chrys. q mulieres maxime temptatur vitis car-
nalibus quia minus ab intra sunt solicite. Unde
& Chrys. de luxuria dicit. q est aie vacantis pas-
sio. Ecōtra est q quatum vis animalis intēditur
tū naturalis remittitur. sicut patet in studiosis.
Et hinc est q inquit beatus Hieroni: ad rusticum.
Ama sciam scripturarū & vitia carnis non ama-
bis. Quatū igit hō interiori & exteriori occupati-
oni & sollicitudini cū delectatione fuerit intentus
tanto amplius carnalia vitia supabit. Et ergo re-
media gule & etiā luxurie est omnis sollicitudo: & in-
terna ad bonum affectio. sicut est cōpunctio que
valde valet contra gulas & luxuriā: similiter deu-
tio: sacra lectio. quelibet exterioz utilis occupatio
cū affectione interiori. Isti igitur & silibus reme-
diis oportet te pugnare contra gnam vt tandem
ascendas ad superiozem gradū qui est vt ita pro-

151
ficias ut iam propterea voluntate velis. et sine ma-
gno appetitu contrario possis abstinere ab illis ci-
bis delectabilibus qui possunt haberi. et esse con-
tentum simplicibus et communibus cibis: et absti-
nere a delicatioribus puta vino etc. In isto gradu
estas tutius non tamen aduces sine impugnationibus.
licet debilioribus. **¶** **¶** Ut ut ad tertiam ascensionem
peruenire possis eius tibi calcanda est concu-
piscencia remedijs predictis et ieiunijs: vigilijs: lec-
tione et crebra compunctio cordis quibus te for-
sitan illusum vel victum reminisceris: ingemiscens
nunc horrore vtriorum: nunc desiderio perfectionis et
integritatis accensus: donec huiusmodi curis. ac me-
ditationibus mens occupata propter et possessa. ipsius
cibi refectionem: non tamen iocunditatem concessam.
quam oneri vite impositam sibi recognoscat magisque
necessariam corpori quam desiderabilem anime sentiat at-
tributam. **¶** Et tunc attingis tertium ascensum cum
talē iam indutus fueris affectum. **¶** Est autem iste tertius
gradus et ascensus quo homo ita edomavit gulam
et adeo reformavit vim percipibilem: ut sine aliquo
difficultate ab habitis delectabilibus possit astine-
re. et contentus esse necessarijs in qualitate et quantitate
et quo simplicior cibus eo magis diligatur. **¶** Cum autem ad
gulam superauerit sobrietatem in locum eius ordinatur diligens
obprietarie qualitatem et quantitatem in cibo. Qua-
litem: videlicet. ne delicata gratas vel singularia

quātitatē nec mensuras excedas. Nam quāuis va-
ria est capacitas mensure hoīm: vnus tñ in omī-
bus est finis cōtinētie ne quis surta mensurā ca-
pacitatis sue oneret ingluuie. Maxime autē vide
at sobrietas vt semp equale moderatumq; ieiuni-
um obseruetur:

Ascensiones ad debellandum vi-
tium luxurie. Ca. lviij

Secūdo oportet te ascē-

siones cōtra luxurias disponere vt
ipam valeas superare. Siquidē et ipa
in vi cōcupiscibilī sedem collocās
neminē quē pfecte possederit pmit-
tit in corde ascendere. sed tanq̄ be-

stiam facit cōputrescere in stercore suo. Ascendi-
mus autē cōtra eā et debellamus p virtutem casti-
tatis q̄ est sobrietatis: que gulā debellauit: filia et
ab ea p̄cipue nutrit et augetur. Nec autē castitas
est virtus magna origine celestis. Hāc sancti au-
geli ab ipso dño oīm fontali p̄nciplo didicerunt.
Hanc r̄ps de celo ad terrā attulit et matrem suā
virginē gloriosam huius virtutis discipulam p̄fes-
cit alijs imitandā. Huius autē castitat̄ triplici ascē-
su vel p̄fectuū gradu ascēdimus contra luxuriam.
et deuincimus eam. Primus est cōtinentia ab actu
carnali cum p̄posito sic manendi et omībus illi-

752
eitis motibus consensum negandi. In hoc ascē-
su est homo adhuc in labore pugne et nō multus
distat ab inimicis cū sola voluntas castitatez ele-
git affectu repugnante. Igitur oportet vt in hoc
gradu cōstitutus viriliter armeris ad preliū. Nā
contra istud vitium est longū et immane bellus p̄ce-
teris vitis ac diuturnū. Et aut scias quō istud
vitium debeas oppugnare, debes ipius naturas
et modum quo te impugnat diligenter aduertere.
Naturā aut habet duplicē. Unā ex parte carnis
alterā ex parte aīe. Ex parte carnis naturā habet
motus in carne et ascensiones mēbrozum excita-
re. Ex parte aut aīe ingerit affectus feminaz et in-
clinationē ad eas. Ingerit imaginationes earuz
vlt familiaritatē etc. Filie ei? fm Grego. sūt septē
cecitas mentis: inconsideratio mortis et inferni:
constantia cogitationū et desideriorum: amor sui
p̄cipitatio ad pctm: odium dei affectus p̄ntis se-
culi: desperatio futuri seculi. Et aut motus hos
et affectiōes deuincas diligentius considerādus
q̄ hoc vitium vt ait Chriz est aīe vacantis passio.
id est sine exercitio sine desiderio existētis. Unde
quātum cor tuū timore, sollicitudine: cōpunctiōe
repleueris: tāto minus tēptaberis. Et hinc est q̄
in summo cū vires aīales sunt sopite, hec bestia
amplius infestat. Pro specialibus tñ remedijs.
nota q̄ hec passio interdū magis se habet ex pte

281
carnis aliquā magis ex parte anime. Et cum tñ in
carne fuerit in aia suscitatur affectiōem / et econtra
cum in aia fuerit statim mouet carnē. Sunt autē
quedā remedia magis p sanatiōe huius vitij ex
parte carnis videlicet: ieiunium qd est vnū princi
pale remedium. Item opus manū: vigilie: labo
res: tribulationes etc. Ex parte aīe cōtritiō spūs
deuota oratio: frequens et setā meditatio: sollicitu
do mētalis et spūalis. exercitatio studiosa: et intē
ta interiorum et exteriorū occupatio. Item custo
dia sensū vbiq; in platea: in domo etc. Item repō
sio interiorum cogitationū. Item nullā familiari
tatem habere cum mulierib; nec solus cū sola lo
qui: nec in secreto sin. Diero. nec frequentare do
mos earū. Itē maxime valet hūilitas et mititas
Vñ sap. Cum sciu quia aliter cōtinens esse non
potui ab h; ad dñm et deprecatus sum etc. Quāuis
aut sine humilitate nullius vnq; vitij poterit tri
umphus acquiri in hoc tñ vitio singulariter indi
gemus gratia diuina. Igitur his et similibus ex
ercitijs te exercitando tandē ascendis altius. vide
licet ad secundū gradum castitatis: et scdm pfe
ctum cōtra luxurie vitium. Est aut scdus gradus
cū p macerationē carnis. et alia pmissa exercitia
affect; induat et caro ita spiritui subiugata: vt ra
rius tēptet et facili labore tēptatio cedat: imperā
do tñ magi q̄ reluctando. S; sup hūc est adhuc

ra ex
carnis

et aīe

angelus
hoc
vult
signa

altior & tertius gradus est videlicet per longa exercitia & multos labores divina adiuuante gratia ita concupiscencias carnis edomasti quod vix rarissime me & tenuisse sentiant & tale induisti castitatis affectus & amorem ut horreas & detesteris omnes mores carnales quod nauseam inde quodammodo patiaris.

Ascensionēs contra auariciā. Ca. lviij

Tertio oportet te ascensionēs disponere contra auariciam

per contemptum diuitiarum & virtutem paupertatis. Et sicut sunt in precedentibus tres ascensus. Primus est nolle habere quodquod iniusti lucri & de iuste habitis facere elemosinam: non abuti propria facultate ad vitia. Verum stradicit vis huius vitii euellere: huius victum & vestitum & quibus tegaris his sibi contentus. Et certe quod est summum remedium omnia per christo relinquere & sub alterius cura & provisione degere nullius rei quamquam minime admittere proprietatem. Item confidentia de deo quod non derelinquit sperantes in se. Secundus ascensus est non solum in suis esse contentum, sed & solis necessariis contentari: nihil velle habere superfluum in victu, vestitu & hospitio: & sic de singulis Tertius autem gradus est nihil possidere in mundo & nihil velle habere & in omnibus necessariis frequenter pati penurias. Filie autem auaricie sunt sex scilicet: per di-

1
tio: fraus: vagatio: periurium: inquietudo: et con-
tra misericordiam cordis obduratio.

Ascensus contra iracundiam. Ca. lix

Astribus devictis tam

quam principalioribus affectibus concubiscibilitatis: ascende contra vim irascibilem devincendam et expurgandam. Et hic occurrit primo ascen-

sus disponere contra vitium ire. Contra quod triplici ascensu vel perfectu virtute mititatis perficit. Pri-
mus est ut discat homo motus ire per pugnam cohibere. et reprimere ne erumpat foras per verba vel facta illicita. Est autem natura visus motus iracundie triplex in

400.
tura
Brevo. Nam quosdam movet subitane. et cito recedit: quosdam tardius commovet. et iam motos non cito deserit: quosdam et cito commovet. et tardius relinquit.

Silie eius sunt rira: tumor mentis: contumelia clamor: indignatio: blasphemia. Itaque in hoc primo gradu constituti reprimamur nos ut dum motus iracundie sentimus non foras erumpamur. Et autem hoc melius facere possimus continue autem per tractare debemus ea contraria que nobis possunt contingere. et fore occasio iracundie. ut autem quando veniat simus scuto patientie premuniti. Item ad hoc valet cum labore reprimere. et accensam flammam interius suffocare. Itaque quod homo stat se ad alia negocia: ut con-

254
motionis sue obliuiscatur. Item magnum reme-
dium esset si homo a deo esset compos sui q̄ pos-
set admittere cōsiliū cogitādo q̄ multa mala se
quātur irā. Etia cōscientiā ledit: puritatē mentis
turbat sp̄m̄ sc̄m̄ de corde fugat: primū scandali-
zat: famā cōfundit. Item cōpunctio est venenus
ire. *Clunacus.* Quēadmodū aqua ertinguit ignē
ita veracis luctus lachrimarū p̄fluiū naturam
habet occidere ⁊ ertinguere oēm flamā furoris
Itē intenta meditatio mortis refrenat iracundiā
His aut ⁊ h̄mōi exercitijs hō proficit donec p̄m
gradum mititatis vel paciētie attingat: qui est cū
homo ex vsu ⁊ cōsuetudine instinendi cōtraria et
refrenandi impatiētia: didicit iā nō terreri vel tur-
bari aduersis. sed quasi in loco munito inconcus-
sus circumstātes aduersarios intuetur.

Tertius ascēsus est gaudere in tri-
bulatiōibus gloriari cum assint ⁊ desiderare euz
desint. Ascensus ad dilectionem proximi ⁊ cō-
tra inuidiam. *Ca. lx*

Ascensus cōtra inui-
dias sunt p̄fectus ⁊ gradus dilecti-
onis primi. Quoz primus est nul-
lum odire: nulli malū cupere: nulli
velle bonū impedire: in necessitate
primo auxilium subuentionis non subtrahere. et

breviter ut nulli faciat vel cupiat malum eius vo-
luntatis cōsensur: et bonum proximo optet et faci-
at sicut sibi velle deberet si indigeret. Caritas autē
sicut superius dictus est: ad quā maxime per dile-
ctionē primi ascendit ipsa est finis ascensionum.
Unde sicut caritati dei et primi nihil est p̄ponen-
dum: ita invidie nihil est postponendum. An oīa
igitur unionē et pacem retinemus, in quo est vincu-
lum p̄fectiōis. Nihilque est aliud in quo sancti an-
geli tū delectantur, nihil in quo tam expresse simi-
litudinem celestis hierusalē representamus, quā si ca-
ritatem et unionē cordiū servem⁹: idē omnes dicē-
tes. Idem sentientes: canētes ledere cōsciētias ali-
orū scādalo singularitate: vlt̄ novitatum: vlt̄ disue-
tudinum p̄sumptione. In hoc mandatum xp̄us
totiē recessurus a nobis replicavit, ut artius im-
primeret. In hoc inquit cognoscent omnes quod mei
estis discipuli: si dilectionē habueritis ad invicem.
Itaque maxime expugnem⁹ hoc vitium quod p̄prie de-
monibus ascribitur. Invidia enim diaboli intrauit
mors in orbē terrarū sequūtur enim quod stat ex parte
eius. Est autē summū remediū invidie nihil ama-
re eorum quod mundus amat: honores, divitias, volu-
ptates. Inquātū nos aliqd̄ t̄renū diligim⁹: int̄m
si p̄ aliquē ab eo impeditur, ad invidiā decitatur.
Nota t̄m quod mot⁹ displicētie sub bono alteri⁹ non
semper dicitur p̄prie invidia. Aliquē ei habem⁹ displi-

ing

re
m
re.

centiam in bono alterius inquamatum cedit in nostrum
 vel aliorum nocumetum. ut si inuideo alicui de dno
 suo quia tyrannus est et iniuste alios deprimat et
 hic motus semper est de bono tyranni. et est quoniam bonum
 quoniam vitiosus. Aliquam etiam habeo motum displicen-
 tie de bono alterius. vel tristior inde: non quia ille
 illud bonum habet. sed quia video me illo bono ca-
 rere. Et hec est quoniam bonus zelus: et ita vult. Hie-
 ro. ut inuidia de virtutibus sit inter nos: et conten-
 tio. quod humilior: quis obediencior. Tertio autem con-
 tingit ista displicentia de bono alterius: inquamatum est
 gloria vel honoris mei diminutivum: et hec est propriis-
 sime inuidia. Et non est inter personas multum distan-
 tes. quia illius gloria vel honor qui multum excellen-
 tior est supra me non imminuit gloriam meam: sicut ru-
 sticus non invideret regi de sua gloria. sed forte fra-
 ter regis qui potuit eligi in regem: sic Esau odi-
 vit Jacob. sic Absolon invidit Salomoni. Et hec
 autem invidie que ex ea sequuntur sunt: odium: susurratio
 detractio: exultatio in adversis primi et afflictio
 in prosperis eius. Secundum remedium est: ut homo dili-
 genter propendat: quod etiam si alius illo careret bono
 de quo ei invidet. attamen ipse illud non haberet
 Item timere vindictam dei qui homini non dimittit
 peccata sua: nisi ipse dimittat primo suo. Item ut
 homo studeat illi quem odit magis esse obsequio-
 sus affabilis et benignus. Secundus autem contra in-

fr
 u
 Sed

invidiam ascensus et ad dilectionem proximi profectus est. sic alterius profectui congaudere et bonum alterius diligere quasi proprium: et sic eius aduersitati copari sicut proprie et aliena lucra sua deputet ex affectu pietatis. Tertius autem ascensus est diligere inimicos ex affectu et ea dulcedine erga odientes et persequentes se affici sicut erga singulariter dilectos et non solum res temporales sed etiam corpus pro fratribus ponere paratum esse.

Ascensus et expurgationes contra accidiam. Ca. lxi

Sicut dilectio proximi expugnat et destruit inuidiam: ita per ascensus ad dilectionem dei superat accidiam et tristitiam malam. Amor enim dei feruenter facit operari. Nam operatur magna si est. Si vero operari rennuit: amor non est. Similiter actus caritatis est gaudium in spiritu sancto contra tristitiam. Primus autem gradus dilectionis dei est. sic diligere concessa et sic eis uti: ut tamen illicita deuitentur. Et in hoc gradu positus operari tamen salutem necessaria deuitas ne tamen deiciat te accidia ut omittas necessaria agenda vel sub precepto mandata. Vex hic ascensus bassus est: et non est bonus in eo diu manere. Quod necesse est: ut per continuam exercitationem in bonis operibus teipsum fragas accidie tue resistendo et

bonis opibus / et deuotis exercitijs affectu infla
 mando vt tandem delectatione acquiras et affectu
 in sanctis exercitijs et bonis opibus vt iam non
 solum agas saluti necessaria: sed pleniori affectu
 et feruētiore accensus incipias p parte. diuicta ac
 cidia agere oia q dei sunt: et ad illa agēda esse stu
 diosus et etiā ad p̄silia implēda. Et hic ascēdis
 ad scdm gradum dilectiōis dei. et p̄tra mētis ac
 cidia. Quādiu aut impugnaris ab accidia et nō
 dum hic pueneris / scias hoc summū esse p̄tra ac
 cidiaz remediū vt nunq̄ cedas sed semp viriliter
 resistas. Et aut naturā huius bestie agnoscas ad
 uerte q̄ motus et agnitio huius vitii principaliter
 trahit ad duo. videlicet loci mutationē et exercitio
 rum variationem. Mutationē loci hoc mō p̄cu
 rat. Ipsa em̄ mētem tuā primo tedio aggrauat et
 deprimūt. et oēm delectationē in spūalibus tollit.
 Anima aut sine delectatione esse nō pōt. Incipit
 igit statim ad recreationē carnalem aspirare et lo
 eū illum in quo nullā habet delectationē velle de
 serere. Itaq̄ statim tibi causat loci horrores celle
 fastidium et ad om̄e bonum maxime spirituale te
 dium. Nam interdum libenter corporalia arripit
 vt minus spūalib̄ occupet. et tandē incipit loca
 remotiora ex tollere. et illic cōmorantes fratres
 beatificare ad p̄ntes vero fratres quādam asperna
 tionē tanq̄ ad minus spūales p̄cipere. Itaq̄ cū

121
anima tedio affecta nullā cōsolationē inuenit sta-
tīm locum deserit aut in somnolentiaz incidit vel
dissolutionē querēs solatium ad tempus. mutati-
onem exercitiorū: ita licet occulte sub pallio indu-
cit. Cum em̄ aīa grauat̄ h̄mōi exercitijs cōsistit
git quedā alia leuioza amplius illa extollens ⁊ re-
putans magis meritoria: vt puta visitare infir-
mos vel certem monasterium cōstruere in quo ma-
lus ⁊ accidiosus discipulus peior magister ⁊ re-
ctor efficiatur. Itaq; volens accidiam legitime
deuincere: aī om̄ia locum tuus ne deseras. Nam
quāto locum plus mutaueris: tanto magis erit
mens tua in exterioribus vaga: in spūalibus ac-
cidiosa. Unde Bern̄ Impossibile est animū fide-
liter alicui in vno affigere: q̄ nō pri⁹ alicui loco p̄-
seueranter affixerit corpus suū. Quoz egritudi-
nem animi de loco ad locuz fugere nititur: sic est
sicut qui vmbra corpis sui fugit. Quāta etiā ma-
la ex hoc veniūt: q̄ quis sua exercitia leuiter mu-
tet dictuz est supra. Filie accidie sunt ser̄m̄ Bre-
go. scz: malicia. i. voluntas machinādi mala: de-
speratio: pusillanimitas: rancor. i. odiū inueteratū
torpor circa precepta dei: euagatio mentis circa
illicita. Cōpūctio si accidiosus eā acquirere pos-
set: valde valeret extra hūc morbū Climac⁹. Qui
luget seipm̄ nō nouit accidiā. Ides Liget iste ty-
rannus memoria offensionū ⁊ delictorum: ⁊ per-

154
cutiatur ope manuum. et trahatur intenta et attenta
meditatione futurorum bonorum. Item contra tedi-
um cordis multum valet varietas actiois: ut nunc
homo oret et nunc legat donec affectum aliquem co-
cipiat. et cogat se in his operibus quibus marie
tediatur. Verum si homo strenuus et seuerus et beni-
gnus in suis deuotis exercitiis et sanctis operi-
bus. et diutius se perseueranter in talibus exercitaue-
rit. iam tandem incipit sperare. et affectus caritatis
incipit dilatare. et quodammodo estuare ad deum ut quasi
sine ipso vivere non possit coartatus desiderio dis-
soluendi et esse cum christo. Et hic est tertius gradus
caritatis dei qua accidia superatur. Tristitia autem
mala est duplex. Dicitur enim quandoque tristitia
generaliter. prout est circa omnem passionem et tunc
valde difficiliter comprehenditur eius origo. Alio
modo est quidam torpor et grauitas tediola in
spiritualibus et tunc potest comprehendere sub ac-
cidia. et contra eas ascenditur per gradus caritatis
dei. Nam actus caritatis est gaudium. Remedium
contra tristitiam si est ex desperatione memoria be-
nignitatis et misericordie dei et intuitus benefici-
orum eius. Item quod homo sit libenter in bona so-
cietate ubi de deo loquuntur vel materia spiritalia.
Item illud Jacobi. Tristatur aliquis in vobis.
oret equo animo et psallat. De bona tristitia satis
patet ex dictis de compunctione.

821
Ascensiones contra vanam glori-
am extinguendam. Ca. lxxij

Contra vanam glori-

am nulla virtus est cōtraria: ideoq̄
per nullam v̄tutem possum⁹ cōtra
eam ascendere v̄l gradus ad deum
cēdum ordinare. Ip̄a em̄ magis ex
v̄tutibus generat̄ et bonis opibus roborat̄. Ip̄
sa em̄ primo pulsat in carnalibus. in vestibus in
parētibus: in dignitatibus etc. Et quē hoc mō su-
perare non poterit p̄ humilitatē supplātat. Quo-
cumq̄ pecceris hunc tribulum semp̄ stat aculeo
recto quicq̄ feceris q̄cquid egeris ipse se immi-
scet et cor tuum ad vanegloriāduz instigat. Filie
vane glorie sunt septē. scz inobediētia: contritio:
lactātia: hypocrisis: p̄tinatia: discordia: nouorum
presumptio seu inuētio. Itaq̄ et si nō habem⁹ ali-
quā specialē v̄tutem qua vanā gloriāz debellare
possimus: ascēsiones tamē maxime p̄tra eā sunt
necessarie. Sit igitur primus gradus et ascēsus
contra eam vt homo diligētē et summo conamie
studeat ne aliquid gl̄ie vane intētione incipiat vt
custodiat os ne lequatur vñ laudē acquirat. p̄ci-
pue tali intētioe et precogitatōe: Similiter caueat
talia opa agere. vñ singulariter possit laudari: v̄l
apparere etc. Istum autē gradum faciliter ascen-

158
dicit si studiose in corde rumerauerit: quod quicquid
tali intentione inceperit et peregerit quod non solum
premiu non recipiet: sed et pena magna habebit. **U**n
diligenter recogitet illud. Amen dico vobis rece
perunt mercedem suam. **S**ed et illud ps. **Q**uia deus dis
sipauit ossa eorum qui hominibus placere profusi sunt quia
deus spreuit eos. Item si adhuc hominibus pla
cerem christi seruus non essem. **S**ecundus ascensus
est quod sicut homo cauet ne bona sua agat ut vide
atur vel appareat hominibus: ita summo studio ca
ueat ne se vanagloria in medio adiungat et sacri
ficium maculet: et quod homo semper studeat illa am
plexu in quibus deprimi vel vilipendi possit. et abi
ciat omnia illa in quibus possit oriri gloria et honor
Sed ipsa vanagloria ut ab hoc ascensu deceptorie
retrahat frequenter: non violenter. sed fraudulenter ho
minem deicit. id est aliquando suggerit aliquid magnu arripie
dum: non intentione glorie: sed zelo dei. **V**erbi gratia
Suscipere officium predicatois: presbyteratus vel
diaconatus ordinem ut possit domino animas lucrari et
aliis formam prebere vite exemplaris sed est appe
titus vanus et repellendus. Nam eo ipso homo ad ta
lia indignus efficitur: si ex appetitu ad talia afficia
tur. **U**n **B**regio. Sicut his qui inuitatus renuit
quesitus refugit. est sacris altaribus admonendus
sic qui ultro ambit vel importune se ingerit: est pro
culdubio remouendus. **V**ide notabile exemplum

de quodā: hoc morbo decepto in. xl. libro de insti-
tutis cenobiorum Cassiani. Tertius ascensus ē
altus ⁊ non multi ad eum ascendunt. Est autē qñ
homo vanitate iam sufflata ⁊ deiecta, adeo dil-
git abiectiōem ⁊ despectum mundi, vt nōnunq̃
corā multitudīe aliqua faciat vel agat que sunt
ad ignominia miserabiliter cōsummantia ex amo-
re abiectiōis ⁊ appetitu ignominie. Ca. lxiij.
¶ De descēsiōib⁹ p̃ supbiā debellādā

Nunc ultimo ad thro-
num: vbi supbia sibi sedem collaca-
uit, necesse est ascensiones dispone-
re ⁊ inde ipsam supbiam vitiorū re-
ginā admodum Jezabel regine de-
orsum p̃cipitare. Oportet autē p̃tra eam ascende-
re p̃ gradus humilitatis. Quorū prim⁹ est, q̃ hō
in veritate cognoscat seipm esse infirmū: inopem
bonū, vitiosum: ⁊ si quos alios habet defectus ⁊
non eleuet se sup se. Q̃ si interdum temptatione
victus fuerit seipm redarguat ⁊ castiget. S; ab
istō gradu retrahere nititur ascensorē duplex su-
perbia, videlicet carnalis ⁊ spūalis. Nam carnal̃
hōiem decipit ⁊ suggerit ei q̃ sit melior q̃ est in
vitate p̃pter sciam, p̃pter diuitas: p̃pter parētus
dignitatē vl' q̃dēūq; h̃mōi. ⁊ nō p̃mittit hōiem se
ipm ⁊ p̃priā vilitatē in vitate cognoscerē. Signa

159
aūt p̄ que istā carnalē supbiā in te v̄l in alio pote
ris agnoscere s̄m Cassianū sūt ista. Inest h̄milit̄
in loquela clamor: in taciturnitate amaritudo: ex
celsus ⁊ effusus in leticia risus: irrationabilis in
seueritate tristitia. in reprehensiōe rancor: facit̄ in
s̄mōe: v̄ba passim sine vlla cordis grauitate erū
pētia. et pers oīs patiētie: caritatis aliena: audax
ad cōtumelias irrogandas. ad tolerādas pusilla
minis ad obediendum difficilis: ad recipiēdam
exhortationē ipalcabilis: ad resecādas suas volū
tates infirma semp̄q; suas diffinitōes statuet̄ cō
tēdes: incapax cōsiliij effecta. i. in om̄ibus suo poti
us credit q̄ seniorū cōsilio. Et aūt hāc carnalē su
pbiā depmēs ad p̄mū p̄dictū ascēdas hūilitat̄
gradū. necesse est vt prius hūilitatē verā fratrib̄
tuis intimo cordis exhibeas affectu i nullo acq̄e
scens eos ledere v̄l cōtristare. Itē vt continuo te
ererceas in humilibus operibus ⁊ despectis of
ficijs vt puta in coquine seruicijs vel necessarijs
domum scopando vel scutellas lanando: humili
abiecto habitu tanq̄ paup̄ incedas ⁊c. Item hu
miles mores ⁊ verba habere: nouissimū locuz eli
gere vocabula iactātie deuitare: sicut vocari rab
bi vel dñe. ⁊ nihil oīno iactantie proponere. horā
mortis nostre semp̄ añ oculo h̄re. Nec ⁊ his filia
cū in cōsuetudinē venerint mentē ad hūilitatē in
clinat ⁊ tūc morē ei⁹ depmūt. Est aūt alia super

bia spiritalis que mētem intumescere facit. et su-
pra se eleuat quasi de multis suis virtutib⁹ et ma-
gnis meritis que sibi attribuit: vñ se specialit̄ ha-
bere gloriā vel sibi a deo vñ ppter sua merita da-
ta arbitratur. Et hec est multo piculosior q̄ vitia
carnalia. Nullum est aliud vitium qd̄ ita oēs vir-
tutes exhaurit: cunctaq; iusticia ac sanctitate ho-
minē spoliāt atq; denudat quēadmodum hoc su-
perbie malum: et in virtutum iam fastigio colloca-
tos grauissima ruina deicere ac trucidare solet.
Sed vt etiā hunc timorem internū depriimas et
ad prefatum humilitatis gradum ascendas. De-
bes in omnibus virtutibus in oīni pfectu. et in oī-
bus bonis opibus ex toto corde et ex sentētia di-
cere et sentire. Non ego s; gratia dei mecū et gra-
tia dei sum id quod suus et deus est qui opatur vel-
le et p̄ficere p bona volūtate. Itē diligētē cōside-
rare ppriā vilitatem: diligētē ppendere q̄ bona
mentis tue non sunt tua. sed dei dona et de ipsis
rationē redditur⁹ sis. Mala vero tua ip̄a sunt tua
et pura tua mala et ex pluribus circūstantiis gra-
ula et grauissimis supplicis digna. Bona nra
non sunt pure bona: sed multipliciter imperfecta
Negligentia: tepiditas: hypocrisis: vanagloria etc.
adeo sepe bona nostra coinquant vt et nobis pa-
rum sint meritoria et deo minus accepta. Itē de-
bes frequētē superiores et meliores te attendere

160

tam hoīes q̄ ip̄m dñm iesuz xp̄m qui ait. Discite
a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. vt sic alio
rum cōpunctiōe vilescas tibi metipsi. Nec autē
cum homo diutius actitauerit ⁊ in his diuti⁹ se
exercuerit incipit seipsuz qual' ē in v̄tate agnosce
re. Verū si affectuose se in his exercuerit: ⁊ pseue
rāter in eis pmāserit extūc incipit affectuz indue
re: vt qualem ip̄e se cognouit vilem inopem ⁊c. in
primo ascēsu talē etiā imo pot' viliorē q̄ melio
rem: nisi inde scandaluz primo oriatur. desiderat
se ab alijs reputari quātum in ipso est. Et hic est
scōs ascēsus ⁊ scōs gradus humilitatis. Terti⁹
v̄o gradus ⁊ ascēsus est cū homo p̄ humilia ex
ercitia ⁊ v̄tatis cognitionē talē induerit humili
tatis affectum q̄ etiā in magnis v̄tutibus ⁊ sub
limibus donis non extollitur ⁊ nihil sibi ex ip̄is
blanditur: totū ei a quo om̄ia bona sua recepit: re
fundens ⁊ integrum restituens. Talis fuit hūili
tas christi: talis etiā est humilitas angelorum
⁊ sanctorum in gloria.

Incipit quarta pars de descensio
nibus spiritualibus que sunt in duplici differentia
videlicet ad seip̄m ⁊ ad proximū. Ca. lxiij

Audisti nunc o homo de

a scensus quibus descendisti. i. audisti q̄li
ter ascensiones in corde debeas dispone

re et quibus exercitijs et gradibus ascendere. quod
per deuotam orationem debeas diuini auxilium implo-
rare. quale quoque sis premium recepturus. Et hec
sunt illa quae tibi in principio proponantur. Sed
quia diuina scriptura de his ascensionibus alibi
loquitur dicens. Vidit iacob scalam erectam et an-
gelos dei ascendentes et descendentes in ea: mira-
ris forsitan. quod in his ascensionibus angeli viri
vtique sancti descendunt. Nam quod ascendunt non
est mirandum. Quamuis autem hoc non absurde possit
intelligi quod etiam ipsi sancti viri quod diu peregrinantur
quod diu pergrauantur in corpore quod corrumpitur: non
ita possent continue et indefinenter ascendere: quin
aliquando corruptibilitatis pondere grauati deficiant
in ascensu et descendunt ad tempus relaxando exerci-
tium spirituale. Alie tamen sunt descensiones utiles et ad
propositum magis convenientes quibus etiam veri
ascensores ut viri spirituales interdum pro tempore
ascensiones suas interrumpunt et assumunt sibi
vtilis descensiones. Et autem breuiter has descen-
siones comprehendas due sunt huiusmodi descen-
siones. Una qua homo descendit ad seipsum. Se-
cunda qua descendit ad primum et hec utraque de-
scensio est tribus gradibus subdistinguita.

De primo descensu quo homo descendit
quantum ad seipsum in gradu superiori ad inferiorem. c. lxx

Primo igitur homo descendit

dit ad seipsum cum verbi gratia aliquis in altiori ascensu constitutus: et ad sublimiores gradum pervectus: interdum tamen descendit ut se perfectius in inferiori gradu exerceat ne semper supra ascendens negligens amittat quod inferius iam acquisivit. Nec enim ita aliquis in his omnibus ascensionibus ad anteriora se debet extendere et quasi non esset penitus opus ad posteriora respicere. sed ita debet ad anteriora se extendere et de virtute in virtute proficere ut nequaquam negligat gradus ad quos devenit vel per quos ascendit: ut quod iam obtinuit summope studeat custodire. Vbi gratia. Per timorem prius fuisti compunctus et per meditationes mortis tue extremi iudicii et penarum inferni: et multa bona egisti: ac deinde venisti ad spem: et memoria celestis glorie et beneficiorum dei dulcius te ad compunctionem amoris incitasti. Nunquid iam timorem debes relinquere. nunquid iam ex toto meditationes mortis et iudicii debes omnino postponere? Non ita Interdum per spem ad superiora debes ascendere et celestem gloriam speculari ut eius pulchritudine alliciaris ad ulteriorem ascendendum. Interdum vero per timorem debes descendere et vanitatem mundi et brevitatem vite tue: et acerbissimam penarum infernalium studiosissime contemplari. ut ter-

521
rearis infirius descendere: vt sic ante traharis p
spem: a posteriori vero per timorem quasi quodam
aculeo pcedere et ascendere cōpellaris. vt ita sem
per in tuis exercitijs inter timorē et spem et carita
tem ascēdas et descendas: donec ipa caritas fue
rit pfectissima: foras mittēs timores: ne videlicet
in torporē vlt securitatem incidas. aut psumptio
nem. Sic vtiq; angeli. i. viri sancti ascendūt in ce
lum p affectum et desiderū. et descendunt in abyf
sum vlt viuētes in infernū p diligētē cōsiderati
onem. In quo tñ gradu amplius quis se debeat
exercere. discretionē opus est vt discernat fm pro
fectus status et cōditōes psonarū. Sic itaq; ascē
dendo et descēdendo vtrumq; pedem xp̄i cuz ma
ria amplecteris peccatrice. Sic misericordiam et
iudiciū cum ppheta dño decantabis. Ad hos
duos ascensus et descensus omnia q̄ in scripturis
sunt. referuntur fm August. vt vicz misericordiā
ames: timeas ptātem. Unde ppheta sanctus in di
uina locutione. hec duo se narrat solūmō audiuis
se. Semel inq̄t locut⁹ est de⁹ duo hec audiui quia
tibi dñe est mīa. et tu reddis vnicuiq; iuxta opa
sua: ppter hec duo pphete. ppter hec duo oēs sunt
scripture. Audi btm̄ Grego. hūc tibi ascensum et
descēsum recōmendātem. Quāuis inquit securi
tati timor semp longe videatur abesse: nobis tam̄
nihil est securiusq̄ sub spe semp timere: ne incau

ta mens aut desperādo se in vicijs deiciat aut ex
tollendo de donis ruat. An̄ districti em̄ et p̄i iu-
diciis oculos quāto de se mēs sub spe hūilius tre-
pidat tāto in illo robusti⁹ stat. Si ergo nō vis vt
veniat tibi pes sup̄bie quo cadūt oēs q̄ operant̄
Iniquitatē: noli a timore pedē totaliter remouere.

¶ De secundo descensu quo interdū
necesse est hominē descendere ad morum extetio-

rum ⁊ gestum disciplinā. La. lxxj

Secundo etiam o ho-

mo nōnunq̄ ad teip̄m debes descē-
dere ⁊ exteriorē hoīem debite in mo-
ribus disponere ⁊ ordinare vt inte-
rior tua deuotio ⁊ interna sc̄titas

in gestibus exterius ⁊ moribus elucescāt. Itaq̄
rege mores tuos exteriores vt sis tibi custodit⁹
sis alijs exēplaris: sis amabilis vniuersis. Hoc
aūt optime cōplebis si tria in exterioribus mori-

bus studueris obseruare. Primo vt mores tui
sint maturi. Secōdo vt sint humiles. Tertio vt sint
benigni. Maturitas reddit te exemplarem alijs.

Hūilitas custoditū tibi. Benignitas facit ama-
bilem vniuersis. Maturitas aūt in hoc consistit

vt homo non sit leuis ad currēdum nec pronus
ad risum: nec curiosus vel v̄bosus seu ioculator.
Dec maturitas caput regit: intus mentem com-

ponit et totum corpus exterius ab insolentia custo-
dit. Caput regit ne leuiter hincinde circūferatur
oculos ne vagentur: aures ne curiose auscultent
et sic desingulis. Modū humilitas depmit cerui-
cem: humile format rñsum et gestus cōplanat: ve-
stitum simplicē amat: sese inter nouissimos locat
ostentatiōis notam declinat: singularitatez fugit
ad alioꝝ obsequia agilem facit et p̄mptum. Bes-
nignitas facit affabilē et compassinū afflictis: tra-
ctabilem et exorabilem et fletibilem ad consilia im-
pertienda cōmunicatiuuz sui et suozum in bono:
hilarē et modestum iocundum et fidelem et socia-
lem gratum et beneficum. Nec autē benignitas
quātuz ad quedam signa exteriora benignitatis
quam p̄ hūc amicitiam vocat: est necessaria ad so-
cialiter cōuiuendum. Nullus em̄: vt ait: potest p̄
diem viuere cum tristi et non delectabili. Ideo ex
quodam debito naturalis honestatis constringe-
ris vt alijs delectabilē diuinas p̄ benignitatē vñ
p̄cipue cū int̄ alios fuer̄ debes te benignū oñde-
re et delectabilē exhibere. et in cōuētū mltōꝝ ment̄
tristitiā quadā vult? hilaritate te d̄cet siml̄are. ve-
rūm effusa dissolutō cauēda est: ne sub p̄tertu pie-
tatis nutriatur vitiū vanitat̄. Ergo vt ait Aug.
Si cū alijs fuer̄ et mutua d̄lectat x̄boꝝ collatio:
fiat f̄mo d̄ sc̄ptur̄: d̄ morib? nūc de miseris hni?
vite d̄ gemiscam? nūc d̄ spe futuroꝝ gaudioꝝ cō
gaudeam? nunc mutui secrete reuelatione recre

mur: nūc siml ad illā visionē iesu: ac bona celestia
 suspirem? Si x̄o nō nūq̄ vtile est vt intensus ani
 mū ad inferiora q̄dam z iocunda laxem? sint lax
 amēta illa plena honestatis: vacua leuitatis: z sic
 careāt nimio pōdere nō tñ careāt edificatiōe. In
 his ergo tribus maturitate: hūilitate z benignita
 te: tota exterior morū disciplina p̄sistit. Hūilitas
 aut̄ maturitatē temperat: ne elata videat. Beni
 gnitas ne austerā z indignabunda.

Tertia descensio quātū ad seipm
 qua hō fragil nō diu vl̄ sp̄ spūalib? valēs insiste
 re. necesse bz se in ope manuū exercere. Ca. lrvij

Tertio debes frequē
 ter descendere: z op? aliqd corpale
 vī manuale arripe: imo certe ita des
 bes exercitiū tuū ordinare vt quoti
 die teipm in ope manuū suis z cer
 tis t̄pib? exerceas. z suis rursus t̄pibus in ascen
 siōib? cordis pficias: quāq̄ a cordi p̄fectib? for
 sitan maib? opās nō ipedir̄. Potes eī infra op?
 ozare: meditari: in timore te z desiderio exercere.
 Scti p̄fes n̄ri hoc p̄ regla habueūt: vt q̄nto fide
 li? se ad op? manuū p̄ferrēt: tāto ad altiorē puri
 tatis z caritatis ascensum z sp̄ritualem profes
 ctum sperabant se puenturos. Itaqz homo fragi
 lis cū sis: noli te angelum putare q̄ semp vtiē ci?
 l. iij

bo spūali quē tu nescis. vt tu etiā velis semp spi-
ritualib⁹ adherere: sed te ipsum certis tēpibus ex-
erce in ope manuali multiplici ratiōe. Primo me-
tedio victus iam etiā in toto relinquant spūale ex-
ercitium. Nec reputa te feruētiorē ⁊ magis spi-
ritualem q̄ fuit magnus illic Antonius. qui ni-
si talem ascensu ⁊ descēsum inter opus manuale
⁊ spūale ab angelo didicisset. tedio victus ad se-
culu rediisset. Ideo vult Cassianus. q̄ qui nō
est quotidie contēns aliquid manibus opari nō
potest in caela finaliter perseverare. Secūdo em̄ q̄
uis ad modicum interdum illa manualia ab illa
vocatiōe retrahunt postea tñ valentiorē ad
eam reddunt. Nam vt audisti: nō potest cū con-
cupiscentiis ascendere. Sed ipse sunt q̄ ascēsum
impediūt. Ideo istas cōcupiscentias oportet te
vincere. precipue opera manuali. In desiderio ē
em̄ om̄is ociosus. Sic sepe ergo opus manū de-
seruit spūali ascensionī in quantum impedimenta
remouet ascendendi. Tertio cor tuum valde insta-
bile est: ⁊ hinc inde velut nauicula in fluctib⁹ ma-
ris fluctuans sic quatitur diuersis affectibus ⁊
meditationibus. Igitur vt dicit Cassianus Cor
tuū velut quedam anchora te decet figere ponde-
re videlicet ⁊ occupatione alicui⁹ operis manua-
lis. Quarto qm̄ plures aditus temptandi inimi-
cus in nobis reperit ociosis q̄ occupatis. Siq̄

164

dem occupatus vt aiūt vno demone temptatur.
ociosus vero innumeris demonibus deuasatur.
Quinto si diligenter aduertis ipm opus manuū
utiliter te admonet ad ascensum. Primo em̄ ad
monet te d̄ loco in quo te dñs posuit vñ cecidisti
Nam ibi cōstitutus inquietis plenitudine nō te
cuz labore oportuit opari. Et si adā positus erat
vt scriptura dicit vt paradysum oparetur: nō tñ cuz
labore sed eum colens cum summa delectatiōe ⁊
cōsiderās in inferioribus potentia: sapientiam ⁊
benignitatem creatoris: in laudem eius ferebatur
Est igitur fm̄ Bern̄. Opus manuū quasi vulne
rum ligamētum vñd̄ corripere ⁊ admonere de
culpa. Siquidem post culpam datum est hoc pre
ceptum legis naturalis. In sudore vultus tui ve
sces pane tuo. Quotiens igitur manibus ope
raris: totiens admoneris de culpa transgressiōis
Itē p̄ opus manuū admoneris q̄ sex diebus sci
licet tota vita qua hic viuis oportet te laborare.
Nam tempus est laborandi. Septimo h̄o die fi
nita vita p̄nti dicit spūs vt a laboribus req̄escas
Admoneris igit̄ manuali opere illuc tendere vbi
te nō oporteat laborare: s; tñ vacaret videre qm̄
suavis est dñs. Sed ⁊ opus manuū reddit libe
rum ne sit tibi opus alijs applaudere ⁊ aliorum
aliqua d̄siderare. sicut ap̄lus scribit ad Thesalo.
Septimo fm̄ Bern̄. Ip̄m opus manuū sepe si

207
cut corpus suo pondere et mole deprimat: ita non
nunquam per punctum dultius exprimit et efficit pu-
riorem. Propter hec et multa alia sancti patres no-
stri precipue in egypto tam fideliter laborauerunt. et
propter labores eorum a sanctis tamen sublimiter extol-
luntur. Verutamen ne a cordis ascensionibus lon-
ge discedas, ea debes magis opera corporalia quan-
tum in te est semper eligere que cum spiritualibus videntur
maioris convenientiam habere. sic sacros libros scri-
bere: quod minus ab ascensu impedit et est spua-
liter amplius fructuosus. Quot enim libros sacros
scribis, quasi tot veritatis precones facis: et quot
ex eis coniunguntur et perficiunt tot eris particeps me-
ritorum. Hinc opus scripture beatus Bernardus magis
approbat. Plures sanctorum patrum scriptores erant
Dionysius fratres et discipuli in monasterio sancti Mar-
tini libros scribebant. De opere scripture inter
alia beatus Hieronymus Rusticum monachum speciali-
ter admonet. Plures sancti libros suos tamen ex humi-
litate tamen ad deuitandum otium propriis manibus scribe-
bant ut de ambrosio legitur et Hieronymus. Sane cum manibus
operaris non debes mente ociari sed ad pietatem
cordis te exercere orando aliquid aut meditatio-
nem certe quod scribis dulciter ruminando. Immo etiam
secundum Augustinum de opere monachorum poterit infra opus de
uote aliquid decantare. Nec enim opus manuum
ista plus impedit quam seculares a suis carminibus

Impediunt manibus laborantes. Debes autem fide-
 liter opari non sicut seculares qui recipiunt solum
 mercedem transeuntem: tu autem non solum mer-
 cedem temporalem, sed immarcessibilem coronam
 in celis. Attende quod sancti angli laboribus occu-
 patis pastoribus specialiter natum christum dominum nun-
 ciauerunt. Noli tamen in labore esse nimius vel impor-
 tunus, sed moderatus et discretus. Debes precipue in
 ope manuum silentium custodire. Silentium enim in quo
 iuxta prophetam est fortitudo nostra, et si ubique et semper
 est seruandus: nisi necessitas cogat vel utilitas sua-
 deat: marie tamen in ope manuali. Iuxta illud apostoli, Ob-
 secramus in domino iesu cum silentio panem vestrum manducetis.

De
pue

De descensionibus ad primum vel
 propter proximum. Et primus descensus fit ad
 superioris iussione[m]. La. lxxviii

Similiter necesse est se-
 pius propter primum ab istis ascensio-
 nibus descendere. id est ad tempus cessare
 non in toto deserere ascensiones. Tri-
 bus etiam modis propter primum descen-
 dimus, quia vel propter superiorem, vel propter equelem, vel propter
 inferiorem. propter superiorem debet ascendere, cum ubi gratia
 licet tu quantum in te est semper appetis tibi vacare
 vel cum Lazaro peccata tua deflere et compuncti-
 onem ex memoria peccatorum tuorum vel extremi
 iudicii, etc. perficere: vel cum maria ad pedes iesu pre-

dicatis sedere. id est in vita et passione christi meta-
liter exercitare vel quouis magno ascensu. Et ec-
ce venit superior tuus et vocat te: iubet exire. mandas
descendere: statim sine mora martha ad pedes vi-
cari iesu. i. superioris pcedat. i. tota humilitate et
deuota promptitudine descendat et inclinet se ab
interiori suo exercitio. quod si maria adhuc in domo
remanserit. et tamen se circa interiora a quibus inui-
ta auellitur occupas: etiam si sedeat ad pedes iesu
murmuret Martha. etiam si deplorat fratrem. in-
tret necesse est Martha domum interiorum scilicet
hominem. et vocet eam sub silentio id est occulte te
ipsum reprehendas dicens marie. Magister nunc
adest et vocat te. Adest ille cuius discipulatu te com-
misisti superior tuus: hic vocat te et iubet exire: quod
adhuc sedes: Nunquid non melior est tua vocatio
quam deuota obedientie impletio. Quo audito surgat
ipsa maria et prociadat similiter ad pedes iesu dicens.
Paratum cor meum: Paratum cor meum. Paratum
ut ad tuum imperium michi vacem. Paratum cuius
iubes ut exterioribus ministrem. Hoc autem non
solum ad iussionem patris tui obligaris. sed etiam
nonnunquam fieri debet ad exhortationem fratris ex ca-
ritate. Omnia enim exercitia sua sancti patres liben-
tius postposuerunt tamen ut obedientiam inuio labiliter
seruare potuissent: atque hoc super omnia reputabant
si non suam voluntatem. sed alterius adimplerent. Et

166
quāq̄ obediētia p̄cepti vel necessitatis est magis
necessaria nō tñ discutere an teneris vel non qz
sepius obediētia v̄ caritatis est magis merito
ria ⁊ caritatem auget deuote impleta.

De secundo descensu ad primum
quo primo condescendimus auxilio v̄ consilio
admonitione vel correptione. Ca. lxx

Secundo ad primum
debes descendere: primo cōdescen-
dere compassione motus ⁊ pietate
auxilio ⁊ consilio subuenire: vt scz
corporaliter afflictos iunes ⁊ eis
succurras: s; multo amplius si videris spūaliter
afflictos adiuuabis quātū poteris admonendo
corripiedo ⁊ attrahedo in tēptatiōib; ⁊ tribulati-
onib; p̄sulēdo ⁊ p̄fortādo. Nisi em̄ paulus d̄ ter-
tio celo descendisset ⁊ de alto statu mentis sue in-
firmioribus se inclinasset neminē attraxisset: sed
descēdit factis om̄ibus om̄ia. Et carnalibus qui-
dem iesum p̄dicabat ⁊ hunc crucifixum: spūalib;
aut spūalia cōparabat. Sic ⁊ tu sis om̄ibus oīa
singulis succurrēs put eoz necessitas erigit. Si
corpalis v̄get infirmitas ex corde cōpatere: libē-
ter ministra quātum in te est p̄cipue domesticis.
Si rerum p̄stringit paupertas: si potes tribue eis
⁊ succurre ei necessitatem interdum patiēdo vt

121
Ad Rom.
nō de supfluo s; de necessario offeras euz vidua
vt ex tua paupitate ⁊ necessitate quā pateris in ci
bor ⁊ vestitu ⁊c. Si non poteris subuenire rebus
saltem pijs admonitiōibus. Nam verbum bonū
est sup donū optimū. Et maior est elemosina spi
ritualis q̄ corpalis. Un̄ maxime si stas in ascen
siōib; cordis tui subt; videri aliquos a xp̄i iugo
suberrare: descēde festināter ⁊ relinque ascēsus si
ita tibi p tpe visus fuerit expedire. attrahere: admo
ne: corripe. Nec dicas in corde tuo sufficit mihi
mea saluatio: p me volo esse sollicitus nō p alio
Nunqd ego supior ei; sum? Nunqd ego custos
eius p̄stitutus? Ecce talē cogitationē nō genuit
zelus dī. S; vt ait Grego. In quātū gratiā sup
ne aspiratiōis accepisti. a prauitate primū reuo
ca eternū regnū vel suppliciu eo mō quo superi;
dictū est errati ānūcia vt dicit angelus mercaris
Sic igit; vbiū admonitiōis oibus impēde put ti
bi p vno quoq; visus fuerit expedire. Cogita s̄m
Bedā q̄ inter hoies sublimior ⁊ deo gratior cō
uersatio esse nō p̄t q̄ eoz qui se castigāt a vitis.
qui virtutum studijs animū subigunt. Insup etiā
alios quotidiano exercitio ad aueroris sui grati
am studēt onertere ⁊ crebra aiarū fidelius acqui
sitiōe gaudiū semp patrie celestis student augere
Nec aut; nō de p̄dicatiōe publica intelligim;. sed
de priuata admonitione ⁊ fraterna exhortatione

167
de qua dicit. Antequam mandauit deus de primo
suo. Predicatio ergo publica non sine summo mo-
deramine a quouis maximeque a iuuenibus debet
arripi. nisi quidam sint virtutum pleni et gratiarum
admodum conche: que non effundit nisi ipsa prius
fuerit plena. sicut Bernardus super Cantica. Et vere du-
rum et periculosum est. ut qui non habet nisi modicum
cum olei exponat illud. nisi forsitan ad prophetam in-
sionem: ne plus contra ordinem caritatis alios quam seipsum
diligere videatur. Similiter debes descendere spiritu
lenitatis per motum et fratri compassus cum videlicet vi-
deris aliquem peccare vel inordinate se regere. quo-
cumque modo hoc perpendaris ut ei pie condescenden-
do per fraternam correptionem valeas eum superius
trahere et perducere ad meliorem emendationem.
Nec debes quantum in te est permittere in aliquo vi-
tium regnare. sed compassione et humilitate pre-
cedentibus. debet te zelus moderatus et discretus
comedere: ut ubi emendam presumis non cesses incre-
pare. Semp tamen attendas teipsum ne et tu tempte-
ris. Ferueat igitur ut Bernardus ait in nobis iste zelus
charissimi amor iusticie: odium iniquitatis. Nemo
fratres vitia palpet peccata dissimulet nemo. Ne-
mo dicat: Nunquid custos fratris mei sum ego?
Nemo quantum in se est equanimiter ferat ordinem
deperire minui disciplinam. Sic ergo debes primo
subuenire auxilio: ut si corporaliter egeat elemosam

na corporali succurras: si vero spūaliter egeat mi-
sericordiam spūalem ⁊ auxilium spūale libenter
impende. Scōdo debes primo tuo subuenire con-
silio: instruendo ⁊ dirigēdo errantē: maxime in tē-
ptationibus ⁊ spūalibus exercitiis. Sed videas
ne alios doceas qđ ipse nescias. Melius est hūi-
liter p̄fiteri ignorātiā q̄ p̄sumptuose velle do-
cere. Sit igit cōsiliū tuūz semp̄ diuine scripture
cōsonum. Ea tñ q̄ in cōsilio recipis. vel de quibz
cum alijs cōsulendo p̄cipis si secreta fuerint ca-
ue ne publices maxime de temptationibus aliorz.
Inde em̄ sepe pericula veniūt: vt in secunda col-
latiōe patrum dicit. In consilijs etiā dandis ca-
ue ne sequaris tuāz passiōē v̄ inclinationē. Nā
illa p̄uertit iudiciū ⁊ zelus sapere nescit. Item
anteq̄ des cōsiliū maxime arduū diu delibe-
rato. ⁊ nō qđ prius occurrerit edicito. sed delibe-
rate submisso semp̄ tuo p̄silio sentire aliorz ne p̄ti-
nar inuentaris ⁊ velis tu magis consentire hūi-
libus q̄ tibi consentiri. Vñ nullius tu consiliū
ōbes vilipēdere. Deus em̄ sepe reuelat paruulis
q̄ abscondit a sapiētibus. s; oīm consilia atten-
das: nō tñ suscipias s; oīmnia probate. Ap̄tus ait
quod nō bonū fuerit ipm̄ tenere humiliter cōsen-
tiendo finaliter.

¶ De tertio descensu quo necesse ha

168

bet superior descendere propter curam et sollicitu-
dinem subditorum. Ca. lxx

S vero sub te habue-
ris inferiores: tunc te oportet mul-
to amplius et frequētius descende-
re. immo sepissime ascensiones dese-
rere ut vaces subditis in custodia
et disciplina. In custodia ut serues astantes qui
iam digne cōuersātur. In disciplina ut corrigas
errātes et minus ordinate cōuersātes. Alias cer-
te dñs sanguinē aīarum subditarum de manibus
tuis requiret. Et nisi fratrem minimū quātum in
te est adduxeris: faciē Joseph veri saluatoris nō
videbis. Vide hīc q̄ periculosus est status supe-
rior quo necesse est ut homo seipsū deserat et sepe
dum negligit perdit. Nam dum foris homo mul-
tum occupatur. et interius ociatur: nōnunq̄ ascē-
siones negligit et ad cor durum descēdit et insen-
sibilis fit solum exteriora sentiens. et spūalia nō
degustās: sic bene oñdit Bernū: in. i. li. de conside-
ratione. Igit̄ cōsilio sc̄torum quātum in te est semp
locū supiorem et nimiaz occupationē exteriorem
deuita salua semp humili et prompta obedientia
Cum vero aliquis cogitur exterioribus occupa-
tionibus deseruire debet valde solícite quācumq̄ p̄t
vlt̄ ips̄ habuerit ad intima recurrere et sibi ipsi va-

carene ut dictus est insensibilis efficiatur. Unde Grego. Sancti inquit viri qui exterioribus ministerijs desuere officij necessitate cogunt. studiose semp ad cordis secreta refugiunt ubiq; cogitationis intime cacumē ascendunt. ⁊ legem dñi quasi in mōte percipiunt dum postpositis tumultib; actionū suarū t̄paliū in cōtemplatiōis sue v̄tice superne voluntatis sententiā p̄scrūtātur. Et em̄ exterioribus officijs in offense deseruiāt ad cordis secreta recurrere incessabiliter curant. ⁊c.

De quatuor in quibus incipiētes deo seruire debēt esse cauti si proficere volunt.

Quatuor autē sunt in quibus noui ⁊ incipientes cauti debent esse si volunt p̄ficere. Primum ut ab illa voluntate qua ad religionē venerūt. ⁊ a p̄mo nouitiatus feruore nō tepescāt. sicut cuiādam in Apocalypsi impropertur. Habeo aduersum te: q̄ caritates primam reliquisti. quā propter penitentiā age. ⁊ p̄ma opa fac. Caritatē p̄mā relinquūt: qui cum primo sint feruentes ⁊ d̄uoti ad om̄ia. postea tepidi effecti ⁊ desides: tradunt se leuitatibus ⁊ vitia expugnare ⁊ que expurgare venerāt: p̄mittunt sibi dominari seruientes deo p̄ suo libitū: non p̄ eius beneplacito voluntatis. Unde dñs filijs israel p̄ce

pit. Memētote diei huius in qua egressi estis de
egypto. Dies qua d̄ egypto egredimur: est bona
voluntas qua educimur de seculo hui⁹ semp me
minisse debem⁹: vt a seruoze illius nunq̄ retroce
dam⁹. Nū quidā volens religionez ingredi de se
culo quesuit de quodā sc̄to patre: quō viuere de
beret. Et ille dixit ei. Vide qualis primo die fue
ris: ⁊ sic semp viuē. Hoc est cōsidera statum volū
tat̄ tue in p̄ma die qua religionē intrare disposu
isti: q̄ hūilis tūc fueris: q̄ patus tunc obedire ad
oīa taz aspera q̄ despecta q̄ patiēs ad correptio
nes: ⁊ penurias ⁊ labores q̄ h̄cūdus ⁊ timoratus
q̄ sollicitus vt emēdares vitam tuā. ⁊ dies quos
in seculo perdidisti recupares: q̄ parū curās rui
mores seculi querere vel referre: nec detractiōib⁹
intentus: nec aliquibus curiositatibus occupat⁹
⁊ quō fugisti ⁊ abiiecisti om̄es carnales affectus
⁊ effectus ⁊ te totū obtulisti d̄no holocaustus vi
uus: vt nihil deinceps in te viuat de vita peccati
sed tota mactetur ⁊ immoletur d̄no: obediētie fer
ro per sacerdotis ministeriuz. i. prelati tui: vt xp̄o
in te innouato resurgas. Sc̄dm hanc formā sem
per postmodū stude viuere: ne aliter in scola reli
gionis dediscere ⁊ retrocedere magis q̄ p̄ficere vs
dearis. Sicut illi qui vadunt ad studium littera
rum: ⁊ t̄ps vane p̄sumentes redeunt domū: expē
sas solum computāt cōsumptas. quia quid p̄se

cerint nō apparet: sic ⁊ nos quā tēpus in religione
expensum cōputamus. ⁊ pfectus virtutū erigū
est cū forte in nouitiatu deuotiores ⁊ seruētores
fuerimus q̄ post plures annos. Hoc em̄ est vere
cundum ⁊ valde nociuum. Ad heb. v. Cum debe
retis magistri esse virtutum ppter tēps quo diu in
religione fuistis. rursus indiget̄ vt vos doceamini
que sunt elementa cordis sermonū dei. i. ne
cesse habetis doceri sicut rudes nouitij quō inci
piendū esset seruire dō. ⁊ facti estis qui lacte op̄
habetis nō solido cibo. i. tales estis qui mollib⁹
blandimentis puerilium cōsolationū ⁊ carnaliū
foueri indigeatis ⁊ fortia exercitia virtutum pati
non valeātis in duris reprehensionibus ⁊ contu
meliis. in necessitatibus in p̄cussionibus p̄ xp̄o.
Om̄is em̄ qui lactis est p̄iceps: expers est sermo
nis iusticie. Puerulus em̄ est tam meritis q̄ vir
tute. Scdm̄ est: a quo incipiens debet esse cautus
ne moueatur malis exemplis tepidorum ad imi
tādum ea. Sicut quidam infirmi spiritu: videntes
alios apud se desides in fuitio dei: ociosos ⁊ ver
bosos: elatos ⁊ rebelles: ambitiosos ⁊ alijs mo
dis vitiosos: dicunt apud semetip̄os. Si alijs h̄
licet quare nō ⁊ mihi? Et proniores ad maluz: ex
emplum sumunt ab his quos deteriores vident
⁊ gaudent se socios inuenisse vitiorū ne soli pos
sint erubescere. Quia si parcitur alijs volunt ⁊

l.v

fm

3

170
sibi in similibus parci. Contra hoc deuotus dei
seruus apud seruire debet. Ego veni pure pro
deo. non pro aliquo alio: et ideo nolo aliquem sequi
ad hoc ut a deo retrocedam. quia si tantos hic disci-
pulos sciuisset nunquam eorum societatem elegissem.
Unde solos illos imitari debeo: qui ad hoc infor-
mant me: propter quod religionem intravi. id est ut apprehen-
dam deum et satisfaciam ei de peccatis meis: et pro-
merear gloriam sempiternam. Victor et artifex no-
bile opus volens facere: querit non alia quam meliora
exemplaria que potest habere. Et viator non que-
rit viam ab ignorantibus. sed a scientibus eam et
qui sepe ambulauerunt per eam. Iohannes. Noli imi-
tare malum sed bonum. Tertium est quod cauere debet ne
iudicet temere facta aliorum maxime ubi nescit qua
de causa vel intentione fiant. Sicut enim non vide-
mus aliorum cogitationes: ita nec intentiones eorum que
hoc vel hoc fiat. Unde quicquid aliquo modo po-
test excusari semper ad meliorem partem interpretemur
si volumus tranquillam eorum nobiscum habere et cum
alijs: et alios non turbare et deum non offendere. quod
sepe iudicamus malum esse quod in se non est malum
et peccatum propter temeritatem usurpando nobis iudi-
cia dei de occultis cordium. Magistri nostri vi-
ce dei aliquando id possunt iudicare per coniectu-
ras circumstantes alios non expedit per nos esse in-
dicandos: donec plene cruditi in omnibus per do-

111
num discretionis spirituum ⁊ vere spirituales ef-
fecti omnia diiudicemus ⁊ nos a nemine iudice-
mur sicut clare videns qui cecum videt: nec tñ a
ceco videtur: cum cecus non videat seipsum. Ro-
ma. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienum seruū?
Suo domino stat aut cadit. Sepe em̄ merentur
temerarij iudices aliorū. vt aut in similibus: aut
grauioribus excessibus cadere permittantur: vt
discāt ex sua infirmitate compati aliene. Luc. vj.
Nolite iudicare vt nō iudicemini. In quo em̄ iu-
dicio iudicaueritis iudicabimini. Quartū in quo
cauti esse debent nouicij est: vt nō frangantur ad-
uersitate vlt̄ temptatione. sed cogitēt quia ad hoc
venerūt: vt om̄ia que eis hac vita possint accide-
re sustineant ppter deū. sicut qui intrat bellus: scit
q̄ nō quietē ⁊ delicias. s; laborē ⁊ vulnera opor-
tet eū expectare. Actū. xiiij. Oportet nos p mul-
tas tribulationes intrare in regnū dei. Luc. vlti.
Oportuit xpm pati. ⁊ ita intrare in gloriā suam.

ExPLICIT deuotus tractatulus dñi
Gerardi de Zutphanie. de spiritali-
bus ascensionibus. vna cum tracta-
tulo de quattuor in quibus incipiē-
tes deo seruire: debent esse cauti: si